

Alm@mater

„Dream Production” w Świnoujściu otwiera własną stronę internetową zastępującą tradycyjne wykłady i ćwiczenia. Ten nowy sposób komunikacji słuchaczy studiów i kursów szkoleniowych, nowa technologia informatyczna, powinna z czasem całkowicie zreformować tryb studiowania.

Według wielu naukowców uniwersytetem przyszłości będzie uczelnia oferująca kursy i seminaria on-line. Należy się też spodziewać, że popularność internetu, nie tylko w szkołach wyższych, będzie mieć wielki wpływ na gospodarkę i kierunki kształcenia – co oczywiście nie eliminuje najbardziej wartościowych elementów tradycyjnego toku studiów – bezpośrednich kontaktów z wykładowcami i książką, przy czym, w roli pytających wystąpią nie wykładowcy lecz studenci. Nowa technologia jest wspaniała i obiecująca, ale nie powinniśmy być zbyt radykalni – najważniejsze jest umiejętne połączenie nauczania tradycyjnego z internetowym.

Autor projektu, wykładowca prawa gospodarczego, proponuje cykl wykładów z tego przedmiotu. W opracowaniu poszczególnych części wykładu uczestniczą nie tylko pracownicy nauki i praktycy stosujący prawo, ale również studenci. Wprawdzie to tylko śmiała wizja przyszłości szkoły wyższej, wymagająca badań i bardziej złożonego tworzenia wirtualnych światów, pracy zespołowej informatyków, nowoczesnej wiedzy – wierzę jednak, że dzięki temu będzie lepsza współpraca studentów i pracowników nauki, a wirtualny kurs okaże się o wiele skuteczniejszy od tradycyjnego wykładu, podczas którego umykają nam ważne wiadomości, program proponowany cierpliwie czeka aż student wszystko zrozumie. Ten sposób nauki może okazać się szczególnie przydatny dla studentów szkół wyższych, zwłaszcza studiujących w systemie zaocznym oraz dla tych, którzy zamierzają lub już prowadzą własną działalność gospodarczą. Teksty poszczególnych wykładów nie mają charakteru ostatecznego; będą uzupełniane i modyfikowane. Prawo powinno być żywe.

Teksty stanowią kompilację prac autorów podanych w przypisach, zinterpretowane przepisy obowiązującego prawa z zastosowaniem podziałów dla celów dydaktycznych, ćwiczenia i pytania kontrolne dla studentów. Wykład będzie uzupełniany przykładami, orzeczeniami sądów i wzorami dokumentów oraz druków. Autor zachęca do korzystania z tego nowego sposobu poznawania wiedzy, oczekując na uwagi zarówno co do formy jak i treści wykładu.

Treść wykładów publikowana jest w pdf-ie na stronie:
blog Słaby Tadeusz.pl w zakładce: Alm@mater

Dr Tadeusz Słaby
Świnoujście, 1998

PRAWO GOSPODARCZE

Definicja prawa gospodarczego

Samo określenie **prawo gospodarcze** jest pojęciem wieloznacznym. Nie jest odrębną gałęzią prawa, bowiem swoim zakresem nie obejmuje jednej jednorodnej sfery życia ludzi, nie ma też jednej metody badawczej. Normy prawa gospodarczego pochodzą z różnych gałęzi prawa, a szczególnie z prawa cywilnego i prawa administracyjnego. Samoistną grupą norm prawa gospodarczego są normy zawarte w Kodeksie spółek handlowych i Ustawie o swobodzie działalności gospodarczej. Nie kwestionuje się wyodrębnienia prawa gospodarczego dla celów dydaktycznych i praktycznych. Można wyrazić pogląd, że z normami prawa gospodarczego każdy z nas ma bardzo częsty kontakt. Na bazie własnych doświadczeń i spostrzeżeń nie sposób nie docenić jaką prawo gospodarcze pełni rolę wobec przedsiębiorczości i w konsekwencji całej gospodarki narodowej. Prawo gospodarcze może bowiem stanowić zarówno poważny hamulec, jak i potrzebny motor rozwoju gospodarki. Oddziaływanie prawa gospodarczego na rzeczywistość gospodarczą, obok prawa podatkowego i administracyjnych reguł mogących ograniczyć swobodę działalności gospodarczej jest przeogromne.

Zawrotne tempo zmian w otaczającym nas świecie powoduje, że narzucają się pytania jak na owe zmiany powinien reagować ustawodawca i czy prawo powinno być równie zmienne jak rzeczywistość. Nie ma wątpliwości, iż prawo nie może stać w miejscu. Dotyczy to zwłaszcza prawa gospodarczego, wytyczającego ramy i granice funkcjonowania przedsiębiorców starających się każdego dnia na nowo znajdować miejsce na rynku. Ale jednocześnie ogromna ilość coraz to nowych aktów prawnych i coraz liczniejsze zmiany do nich zmniejszają przejrzystość systemu pogłębiając poczucie chaosu i zagubienia w gąszczu przepisów. Spotykają się więc w tym miejscu dwa postulaty: pierwszy, według którego prawo musi nadażać za rozwojem rzeczywistości i podlegać stałym zmianom i drugi, według którego prawo powinno być stabilne. Na przykład niespodziewane i nierzadko radykalne zmiany przepisów podatkowych powodują wśród przedsiębiorców poczucie niepewności i brak zaufania do instytucji państwa.

Gdzie zatem szukać norm prawa gospodarczego? Norm prawa gospodarczego należy szukać w źródłach tego prawa. Źródła prawa gospodarczego to ustawy w których to prawo podawane jest podmiotom gospodarczym do przestrzegania. Brak kodeksu prawa gospodarczego nie ułatwi nam zadania. Do najważniejszych źródeł prawa gospodarczego możemy zaliczyć ustawę o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2004 r. nr 173, poz. 1807 ze zm.), ustawę Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2000 r. nr 94, poz. 1037 ze zm.), ustawę Kodeks cywilny (Dz. U. z 1964 r. nr 16, poz. 93 ze zm.). Natomiast w odniesieniu do tego co zamierzamy robić w ramach działalności gospodarczej, czyli przedmiotu zamierzonej działalności – konkretne akty prawne. Na przykład w odniesieniu do emisji radiowej, ustawa o radiofonii i telewizji, w odniesieniu do firmy ochroniarskiej – ustawa o ochronie osób i mienia, w odniesieniu do usług turystycznych – ustawa o usługach turystycznych i hotelarskich. Warto również pamiętać, że niektóre rodzaje działalności wymagają często koncesji, zezwolenia, bądź wpisu do ewidencji działalności regulowanej.

Koncesjonowana działalność gospodarcza

Każdy, kto decyduje się na podjęcie działalności gospodarczej w niektórych branżach, musi liczyć się z koniecznością uzyskania **koncesji**, wskazującej na zakres i formy wykonywanych usług lub produkowanych towarów. Obowiązek uzyskania koncesji jest wyjątkiem od wyrażonej w art. 20 Konstytucji RP zasady wolności prowadzenia działalności gospodarczej. Koncesja to nic innego jako ograniczenie w podejmowaniu działalności we wskazanych dziedzinach gospodarki, które bądź należą do monopolu państwa bądź mają szczególne znaczenie ze względu na bezpieczeństwo obywateli lub inny ważny interes publiczny. Na przestrzeni ostatnich lat nastąpiła wprawdzie znaczna redukcja zakresu koncesjonowania działalności gospodarczej, ale równocześnie wzrosła liczba tak zwanej działalności regulowanej. Na dzień 31 grudnia 2007 roku takich dziedzin jest zaledwie kilka. Koncesjonowaniu podlega:

- poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalin, wydobywanie kopalin ze złóż, bezzbiornikowe magazynowanie substancji oraz składowanie odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych
- wytwarzanie i obrót materiałami wybuchowymi, bronią i amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub

policyjnym

- wytwarzanie, przetwarzanie, magazynowanie, przesyłanie, dystrybucja i obrót paliwami i energią
- ochrona osób i mienia
- rozpowszechnianie programów radiowych i telewizyjnych
- przewozy lotnicze

Kto udziela koncesji?

Wymienione w art. 46 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej rodzaje działalności koncesjonowanej znajdują odzwierciedlenie w przepisach odrębnych jak na przykład w prawie energetycznym, ustawie o ochronie osób i mienia, ustawie o Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji, w których ustawodawca wskazuje szczegółowo na zakres i warunki wykonywania tej działalności. Co do zasady – koncesji udziela właściwy minister. Udzielenie, odmowa udzielenia, zmiana lub cofnięcie koncesji bądź ograniczenie jej zakresu – następuje decyzją administracyjną. Koncesji udziela się na czas nie krótszy niż pięć lat i nie dłuższy niż lat pięćdziesiąt. Wiąże się to najczęściej z koniecznością wzniesienia opłaty koncesyjnej. O szczegółach należy czytać w odpowiednich przepisach.

Do uzyskania koncesji konieczne jest złożenie właściwego wniosku i dołączenie do niego wymaganych dokumentów. **Organ koncesyjny może:**

- wezwać przedsiębiorcę do uzupełnienia brakującej dokumentacji, - odmówić udzielenia koncesji, - ograniczyć zakres koncesji, - udzielić koncesji.

Działalność wykonywana na podstawie koncesji podlega kontroli organu koncesyjnego pod względem zgodności z udzieloną koncesją oraz przestrzegania wymogów wynikających z odrębnych ustaw.

W praktyce liczba firm ubiegających się o koncesję może być większa niż liczba koncesji do udzielenia. Przepisy szczegółowo regulują procedurę przeprowadzania przetargów na koncesję w sytuacji gdy ich liczba jest ograniczona. Przetarg przeprowadza właściwy organ koncesyjny po uprzednim ogłoszeniu o możliwości uzyskania koncesji oraz o warunkach i terminach składania wniosków przez zainteresowanych przedsiębiorców. Procedura przygotowania i składania wniosków o udzielenie koncesji może być skomplikowana i wymagać poważnych wydatków finansowych. Dlatego też przedsiębiorca, który zamierza podjąć taką działalność może

ubiegać się o **promesę koncesji**. W promesie (przyrzeczeniu) uzależnia się udzielenie koncesji od spełnienia warunków wykonywania działalności gospodarczej o tym charakterze. Okres ważności tak udzielonej promesy nie może być krótszy niż sześć miesięcy. O ile w tym okresie nie ulegną zmianie dane zawarte we wniosku o udzielenie promesy lub gdy wnioskodawca spełnił warunki określone w promesie – organ koncesyjny nie może odmówić udzielenia koncesji.

Podstawy prawne koncesjonowanej działalności gospodarczej:

- Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 173, poz. 1807 ze zm.)
- Ustawa – Prawo energetyczne (Dz.U. Nr 898, poz. 625 ze zm.)
- Ustawa – Prawo lotnicze (Dz.U. Nr 100, poz. 696 ze zm.)
- Rozporządzenie ministra infrastruktury w sprawie dokumentów oraz informacji jakie obowiązany jest przedstawić przedsiębiorca ubiegający się o koncesję na działalność w zakresie lotnictwa cywilnego (Dz.U. Nr 219, poz. 1840)
- Ustawa o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi (Dz.U. Nr 67, poz. 679 ze zm.)
- Ustawa _ Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. Nr 228, poz. 1947 ze zm.)
- Ustawa o radiofonii i telewizji (Dz.U. Nr 253, poz. 2531 ze zm.)
- Ustawa o ochronie osób i mienia (Dz.U. Nr 145, poz. 1221 ze zm.)
- Ustawa o opłacie skarbowej (Dz.U. Nr 225, poz. 1635)
- Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych i administracji w sprawie rodzajów dokumentów wymaganych przy składaniu wniosku (Dz. U. nr 69, poz. 457)

Działalność gospodarcza wymagająca zezwoleń

Podejmowanie i prowadzenie niektórych rodzajów działalności gospodarczej wymaga zezwolenia. Jest to kolejne utrudnienie i ograniczenie wolności gospodarczej. Warunkiem prowadzenia działalności gospodarczej wymagającej zezwolenia są czynności sprawdzające organu administracji, czy przedsiębiorca spełnia

przewidziane wymogi. Odnoszą się one wprawdzie do ochrony zdrowia i życia ludzkiego, bezpieczeństwa, porządku publicznego ale również do tajemnicy państwowej oraz zobowiązań międzynarodowych. Spełnienie tych warunków jest prawnie uzasadnione niemniej ich potwierdzenie przez uprawnione do tego osoby jest czasochłonne i kosztowne. Do działalności wymagających zezwolenia należą:

- wyrób, rozlew, oczyszczanie, skażanie i odwadnianie spirytusu, wydzielenie spirytusu z innego wytworu a także wyrób i rozlew wódek oraz wytwarzanie wyrobów tytoniowych
- hurtowy obrót napojami alkoholowymi, sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży, wyrób i rozlew wyrobów winiarskich
- prowadzenie działalności ubezpieczeniowej
- koncesjonowanie i obrót środkami ochrony roślin
- hurtowy obrót środkami farmaceutycznymi i materiałami medycznymi, wytwarzanie tych środków i materiałów oraz prowadzenie apteki ogólnodostępnej
- zarządzanie lotniskiem
- działalność związana z wykorzystaniem energii atomowej
- wykonywanie czynności agenta ubezpieczeniowego
- prowadzenie działalności polegającej na usuwaniu, wykorzystywaniu i unieszkodliwianiu odpadów komunalnych
- obrót w kraju u z zagranicą zwierzyną żywą, z wyłączeniem sprzedaży dokonywanej przez dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich na terenie kraju, obejmujących polowania w kraju dla cudzoziemców i polowania za granicą
- sprzedaż usług turystycznych
- utrzymywanie chartów rasowych lub ich mieszańców
- wykonywanie krajowego zarobkowego przewozu osób pojazdami niebędącymi taksówkami
- prowadzenie magazynu celnego lub składu celnego
- organizacja imprez turystycznych oraz pośredniczenia na zlecenie

klientów w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych

- świadczenie usług detektywistycznych
- produkcja i dystrybucja tablic rejestracyjnych
- wytwarzanie, przetwarzanie i przerabianie środków odurzających i substancji psychotropowych, przewóz i wywóz z zagranicy tych środków oraz obrót hurtowy nimi
- uprawa maku i konopi włóknistych
- produkcja i wprowadzanie do obrotu dietetycznych środków spożywczych i odżywek, a także wprowadzanie do obrotu jako środków spożywczych lub ich składników takich substancji, które nie były stosowane w celu żywienia ludzi
- prowadzenie schronisk dla bezdomnych zwierząt, grzebowisk i spalarni zwłok zwierząt i ich części
- eksploatacja publicznej sieci telefonicznej lub sieci publicznej przeznaczonej do rozpowszechniania lub rozprowadzania programów radiofonicznych lub telewizyjnych, na używanie urządzeń radiowych do nadawania i transmisji
- prowadzenia działalności gospodarczej na terenie specjalnych sfer ekonomicznych
- urządzenie i prowadzenie działalności w zakresie gier losowych i zakładów wzajemnych

Podstawy prawne działalności gospodarczej wymagającej zezwoleń:

- ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. Z 2002 r. nr 147, poz. 1231 ze zm)
- ustawa z 29 lipca 1992 r. o grach i zakładach wzajemnych (Dz.U. z 2004 r. nr 4, poz. 27)
- ustawa z 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych (Dz.U. z 1994 r. nr 123, poz. 600 ze zm.)
- ustawa z 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. nr 132, poz. 622 ze zm.)

- ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. nr 179, poz. 1485)
- ustawa z 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2003 r. nr 58, poz. 515 ze zm.)
- ustawa z 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. nr 183, poz. 1538)
- ustawa z 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. nr 184, poz. 1539)
- ustawa z 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz.U. z 2004 r. nr 159, poz. 1667)
- ustawa 29 sierpnia 1997 r. Prawi bankowe (Dz.U. z 2002 r. nr 72, poz. 665 ze zm.)
- ustawa z 21 lipca 2000 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. nr 73, poz. 852 ze zm.)
- ustawa z 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz.U. nr 103, poz. 1099 ze zm.)
- ustawa z 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U. nr 62, poz. 628 ze zm.)
- ustawa z 11 maja 2001 r. Prawo o miarach (Dz.U. nr 63, poz. 636 ze zm.)
- ustawa z 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. nr 72, poz. 747 ze zm.)
- ustawa z 22 czerwca 2001 r. o organizmach genetycznie zmodyfikowanych (Dz.U. nr 76, poz. 811 ze zm.)
- ustawa z 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne (Dz.U. z 2004 r. nr 53, poz. 533 ze zm.)
- ustawa z 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz.U. nr 125, poz. 1371 ze zm.)
- ustawa z 19 lutego 2004 r. o rybołówstwie (dz.U. nr 62, poz. 574)
- ustawa z 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze (Dz.U. nr 130, poz. 1112 ze zm.)
- ustawa z 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach

płatniczych (Dz.U. nr 169, poz. 1385 ze zm.)

- ustawa z 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz.U. nr 124, poz. 1151 ze zm.)
- ustawa z 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz.U. nr 124, poz. 1154 ze zm.)
- ustawa z 12 czerwca 2003 r. Prawo pocztowe (Dz.U. Nr 130, poz. 1188 ze zm.)
- ustawa z 23 stycznia 2004 r. o podatku akcyzowym (Dz.U. nr 29, poz. 257 ze zm.)
- ustawa z 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. nr 146, poz. 1546)
- ustawa z 21 stycznia 2005 r. o doświadczeniach na zwierzętach (Dz. U. nr 33, poz. 289)
- ustawa z 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. z 2005 r. nr 45, poz. 435 ze zm.)

Licencje i uprawnienia w działalności gospodarczej

W niektórych rodzajach działalności gospodarczej zamiast zezwolenia wystarczy **zgoda** odpowiedniego organu. O zgodzie możemy mówić wówczas gdy obowiązek jej uzyskania nałożony został na przedsiębiorcę przez ustawę. Dla innych rodzajów działań gospodarczych konieczne jest posiadanie **licencji** lub odpowiednich **uprawnień**. Na przykład podjęcie i wykonywanie transportu drogowego wymaga uzyskania licencji, ale do tego trzeba się wykazać dobrą opinią w zawodzie, nie można być karanym za wskazane w ustawie przestępstwa, należy legitymować się certyfikatem kompetencji zawodowych, możliwością zabezpieczenia finansowego ewentualnych roszczeń za spowodowane szkody oraz spełniać inne wymogi (ustawa o transporcie drogowym z 6 września 2001 r. Dz.U. Nr 125, poz. 874). Inne wymagania stawiane są przed brokerami i agentami ubezpieczeniowymi (ustawa z 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym Dz.U. Nr 124, poz. 1154 ze zm.). Także działalność rzeczoznawcy majątkowego, zarządcy nieruchomości czy pośrednika w handlu nieruchomościami wymaga posiadania odpowiednich uprawnień, licencji lub spełnienia warunków określonych w ustawach (ustawa z 21 sierpnia 1997 r. o

gospodarce nieruchomościami Dz.U. Z 2004 r. nr 26111, poz. 2603 ze zm., Rozporządzenie ministra infrastruktury z 17.02.2005 r. w sprawie nadawania uprawnień i licencji zawodowych Dz.U. Nr 35, poz. 314, Rozporządzenie ministra infrastruktury w sprawie wysokości opłaty egzaminacyjnej Dz.U. Nr 53, poz. 467).

Regulowana działalność gospodarcza

Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej (w tekście używać będą skrót: **PDG – Prawo Działalności Gospodarczej**). Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej Dz.U. Nr 173, poz. 1807 ze zm.), niektóre rodzaje aktywności zarobkowej zalicza do tak zwanej działalności **regulowanej**. Przedsiębiorca zamierzający podjąć taką działalność musi spełnić określone przez prawo wymagania i uzyskać wpis do rejestru działalności regulowanej (w rzeczywistości zastąpiono licencje i zezwolenia formułą „swobody regulowanej”). O tym, który rodzaj działalności jest działalnością regulowaną decydują przepisy ustaw szczególnych. W świetle przepisów obowiązujących na koniec 2007 roku zaliczymy do działalności regulowanej na przykład: wyrób i rozlew wyrobów winiarskich i rozlew napojów spirytusowych, prowadzenie archiwów pracodawców, usługi detektywistyczne, organizowanie wyścigów konnych, prowadzenie indywidualnej praktyki lekarskiej i pielęgnarskiej, prowadzenie ośrodka szkolenia kierowców, działalność pocztowa nie wymagająca zezwolenia, prowadzenie stacji kontroli pojazdów, działalność kantorowa, działalność hotelarska i wiele innych. Wymogi stawiane przed przedsiębiorcami „regulowanymi” zostały precyzyjnie określone w ustawach szczególnych a o niektórych będzie mowa w dalszym wykładzie.

Jak założyć własną firmę – pomysł – biznesplan – partnerzy

Po wejściu w życie w 1999 roku pierwszej ustawy o działalności gospodarczej (podpisana przez premiera M. Rakowskiego i oprócz ustaw L. Balcerowicza stała się kamieniem węgielnym przeobrażeń gospodarczych w Polsce), każdy pomysł dawał szansę na sukces gospodarczy i finansowy. Rynek był nienasycony. Powstawały fortuny finansowe. Kantorzysta „przenośny” często stawał się przedsiębiorcą, szanowanym obywatelem, radnym, posłem. Dzisiaj znacznie trudniej o dobry pomysł czyli taki dzięki któremu nie tylko powstaną produkty lub

usługi ale ktokolwiek będzie chciał wydać na nie swoje pieniądze. Dobrych pomysłów na biznes może być wiele. Studenci zaliczając naukę przedmiotu z prawa gospodarczego proponują własne pomysły na sukces gospodarczy. Niektóre są bardzo interesujące, a nawet zaskakujące, jak chociażby „automaty do sprzedaży prezerwatyw w miejscach publicznych”, „nische w turystyce – aktywne formy wypoczynku”, „przeprowadzki” , „przedstawicielstwo firm zagranicznych” i inne. Trudności w znalezieniu dobrego pomysłu na biznes będzie więcej, zwłaszcza gdy do kraju zaczną wracać Ci, którzy emigrowali zarobkowo. Dlatego też w dużym skrócie, w tym wykładzie wskażę reguły postępowania w przygotowaniu i uzasadnieniu dla naszego planu działalności gospodarczej – aby każdy mógł się przekonać czy ma on szanse powodzenia i czy może on stać się dobrym interesem. Będąc początkującym „w biznesie” lepiej zacząć od realizacji prostszych, niekoniecznie własnych pomysłów. To dobra szkoła nauki podstaw biznesu.

Skąd czerpać wiedzę o tym, co może mieć szansę powodzenia? Czy ma to być usługa czy też produkt? Jakie korzyści osiągnie nabywca z naszego pomysłu? Czy sprzedaż tych usług lub produktu będzie rentowna – czyli ile na tym zarobimy?

Skąd przyszły, niedoświadczony przedsiębiorca ma czerpać odpowiedzi na te podstawowe pytania? Odpowiedzi szukamy w naszym otoczeniu. Na przykład w miasteczku jest jedno archiwum – miejskie, a może być prywatne. Biblioteki są miejskie, a mogą być prywatne, połączone z usługami towarzyszącymi. W wyborze koncepcji przydatne być mogą ogłoszenia w internecie lub w miejscowej prasie. Takie rozeznanie możemy zrobić bezpłatnie samemu. Popatrzmy na tablicę ogłoszeń w biurze pracy. Bardziej szczegółowe analizy popytu i podaży są już raczej odpłatne, zwłaszcza dla poważniejszych przedsięwzięć, ale mogą okazać się przydatne również w późniejszych planach wniosków kredytowych do banku czy instytucji kredytowych Unii Europejskiej. To jednak nie wszystko – pomysł może być dobry, ale jego lokalizacja, bądź dostawcy mogą zdecydować o niepowodzeniu. Rozpoznanie reakcji klientów na nasz produkt (pomysł) może mieć kluczowe znaczenie. Takiej wiedzy nie dostarczy żaden podręcznik. Przyszły przedsiębiorca musi ją zdobyć sam. Wymieniony już wcześniej K. Bień pisał: *„Jeżeli ma ono polegać na otwarciu nowej restauracji, trzeba samodzielnie zbadać okolicę, miejsce, gdzie ma ona powstać i sprawdzić jaka jest tam konkurencja, a także jakie*

są gastronomiczne przyzwyczajenia miejscowych konsumentów. Trzeba sprawdzić w jakich godzinach najczęściej przychodzą klienci i ile zostawiają pieniędzy – po to aby trafniej dobrać profil własnej produkcji, menu, ceny. Podobnie jest we wszystkich – od najprostszych po bardziej skomplikowane dziedziny biznesu. Zawsze też odpowiadamy sobie na pytania: do kogo kierujemy swoją ofertę, po jakiej cenie i czy na pewno znajdzie ona nabywców. W dalszej kolejności, po dobrym pomysłu, jest plan operacyjny czyli przemyślana koncepcja realizacji, koszty, wpływy”. Skąd wziąć pieniądze na realizację naszego pomysłu – czyli należy sporządzić dalszą część naszego biznesplanu przedsięwzięcia. Nie ma jednego wzorca takiego biznesplanu. Każdy będzie inny, sporządzony w innych warunkach, różni będą jego adresaci. Według opinii jednego z banków, biznesplan powinien być zbudowany według układu 10 punktów:

1. streszczenie i opis koncepcji,
2. ogólna charakterystyka przedsiębiorstwa,
3. nazwa i forma prawna,
4. przedmiot działalności,
5. siedziba,
6. charakterystyka właściciela,
7. analiza według zasad
 - mocne strony przedsięwzięcia
 - słabe strony przedsięwzięcia
 - szanse korzystnej zmiany
 - zagrożenia(mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne firmy, szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne),
8. cele przedsięwzięcia (krótko i długo terminowe),
9. plan marketingowy (asortyment usług, klienci, charakterystyka konkurencji, ceny porównawcze produktu/usługi, dystrybucja, promocja),
10. plan działalności operacyjnej (technologia, nakłady inwestycyjne, źródła finansowania, plan ilościowy sprzedaży, zaopatrzenie, plan

organizacji i zarządzania, plan zatrudnienia (zatrudnienie, płace), harmonogram głównych zamierzeń, ocena finansowa).

Co ważne przy sporządzaniu biznesplanu – musimy być obiektywni i przewidywać także negatywne okoliczności. Również zawsze musimy być konsekwentni i uparcie dążyć do założonego celu.

USTAWA O SWOBODZIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ – konstytucją prawa gospodarczego w Polsce

Od sierpnia 2004 roku weszła w życie nowa ustawa o działalności gospodarczej (ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, Dz.U. Nr 173, poz. 1807 ze zm. - w dalszym tekście PDG) przy czym niektóre postanowienia tej ustawy wchodzi w życie w terminach późniejszych (ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. Przepisy wprowadzające ustawę o swobodzie działalności gospodarczej, Dz.U. Nr 173, poz. 1808). Ustawa w obecnej postaci miała swoje poprzedniczki. Pierwszą była ustawa o działalności gospodarczej z dnia 23 grudnia 1988 roku. Kolejną ustawa Prawo działalności gospodarczej z 1999 roku z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2000 roku. Obie ustawy były wielokrotnie nowelizowane. Wbrew intencjom i zapowiedziom ustawodawcy, dotyczy to także ustawy obowiązującej, zamiast poszerzać swobodę gospodarowania, ograniczają przedsiębiorczość. Dawna doktryna politycznej zależności obywateli zastąpiona została kolejnymi reglamentacjami w gospodarce.

Pojęcie działalności gospodarczej

Ustawa na nowo definiuje działalność gospodarczą jako zarobkową działalność wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową, wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły.

Zauważmy, że wymienione sfery działalności praktycznie wyczerpują wszelkie możliwe przejawy aktywności człowieka, a o uznaniu tej aktywności za działalność gospodarczą decydują:

- **motyw** – działanie w celach zarobkowych
- **działanie we własnym imieniu**
- **działanie w sposób zorganizowany**
- **działanie w sposób ciągły**

Pojęcie przedsiębiorcy

Przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną oraz wspólnicy spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej. W art. 5 zdefiniowano pojęcia: **organ koncesyjny, osoba zagraniczna, przedsiębiorca zagraniczny, oddział i działalność regulowana**. Postanowienia ustawy wskazują również, że do przedsiębiorców nie zaliczamy państwowych i samorządowych zakładów i jednostek budżetowych nie mających osobowości prawnej (nie będące spółkami handlowymi).

Zasada swobody działalności gospodarczej

Podkreślona przez ustawodawcę zasada oznacza, że podejmowanie, wykonywanie i zakończenie działalności gospodarczej jest wolne dla każdego na równych prawach z zachowaniem warunków określonych przepisami prawa. Wszelkie wyłączenia lub ograniczenia tej zasady mogą wynikać tylko z wyraźnego przepisu ustawy. Organ administracji publicznej nie może żądać ani uzależniać swojej decyzji w sprawie podjęcia, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej przez zainteresowaną osobę od spełnienia przez nią dodatkowych warunków, w szczególności przedłożenia dokumentów lub ujawnienia danych nieprzewidzianych przepisami prawa, nie może żądać potwierdzenia wiarygodności podanych w zgłoszeniu danych, żądać ich udokumentowania ani oceniać celowości podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej, o ile nie zachodzą przesłanki do wydania decyzji o odmowie wpisu do ewidencji tej działalności. Rzeczywistość bywa jednak różna.

Osoby zagraniczne

Ustawowe ograniczenia zasady wolności gospodarczej odnoszą się do obywateli państw obcych. Osoby zagraniczne z państw członków Unii Europejskiej i państw członków Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym mogą podejmować i wykonywać działalność gospodarczą na takich samych zasadach jak przedsiębiorcy polscy. Osoby z innych państw niż

wymienione wyżej, którzy otrzymali zezwolenie na osiedlenie się na terytorium RP, zgodę na pobyt tolerowany, status uchodźcy nadany w RP lub korzystają z ochrony czasowej na naszym terytorium, mogą podejmować i wykonywać działalność gospodarczą w Polsce na takich samych zasadach jak przedsiębiorcy polscy. Inne niż wymienione osoby mają prawo do podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej wyłącznie w formie spółki komandytowej, komandytowo-akcyjnej, z ograniczoną odpowiedzialnością i akcyjnej, a także do przystępowania do takich spółek oraz obejmowania ich udziałów lub akcji, o ile umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej.

Podejmowanie działalności gospodarczej

Ustawa porządkuje sferę działalności gospodarczej przez rozdzielenie **podejmowania** i **wykonywania** tej działalności. Podjęcie działalności gospodarczej wiąże się z powstaniem przedsiębiorcy jako podmiotu prawa i obowiązkiem rejestracji w odpowiednim rejestrze. Zgodnie z art. 14 PDG, przedsiębiorca może podjąć działalność gospodarczą po uzyskaniu wpisu do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym lub Ewidencji Działalności Gospodarczej. Spółka kapitałowa (spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i spółka akcyjna) może podjąć działalność gospodarczą będąc w organizacji, przed uzyskaniem wpisu do rejestru przedsiębiorców. Podejmowanie i wykonywanie działalności gospodarczej może wiązać się dodatkowo z obowiązkiem uzyskania przez przedsiębiorcę koncesji albo wpisu do ewidencji działalności regulowanej, lub zezwolenia. Przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą musi posiadać NIP (numer identyfikacji podatkowej), REGON (numer statystyczny przedsiębiorcy), konto bankowe i posiadać siedzibę. Działalność gospodarczą przedsiębiorca wykonuje na zasadzie uczciwej konkurencji i poszanowania dobrych obyczajów oraz słuszych interesów konsumentów. Jest on zobowiązany spełniać określone przepisami prawa warunki wykonywania określonego rodzaju działalności, w szczególności dotyczące ochrony przed zagrożeniem życia, zdrowia ludzkiego i wolności publicznej a także ochrony środowiska. Czynności w ramach działalności gospodarczej powinny być wykonywane bezpośrednio przez osoby legitymujące się posiadaniem odpowiednich uprawnień zawodowych.

Zakład główny, oddział oraz inne stałe miejsce wykonywania przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej powinny być oznaczone na

zewnątrz w sposób określony w ustawie. Przedsiębiorca jest zobowiązany do oznaczenia wyrobów, rachunków, które wystawia – informacjami o przedsiębiorcy, producencie towarów lub usług, numerze NIP, adresie przedsiębiorcy i numerze w ewidencji działalności gospodarczej.

Zasady płatności

Obowiązuje stosowanie tak zwanego obrotu bezgotówkowego.

Przedsiębiorca zobowiązany jest do:

- dokonywania lub przyjmowania płatności za pośrednictwem swojego rachunku bankowego w każdym przypadku, gdy stroną transakcji jest inny przedsiębiorca, a jednorazowa wartość należności lub zobowiązań przekracza równowartość 3.000 euro
- zawiadomienia Urzędu Skarbowego właściwego ze względu na podatek dochodowy, o posiadaniu rachunku bankowego, a w razie posiadania więcej niż jednego rachunku – do wskazania jednego z nich jako rachunku podstawowego i zawiadomienia o tym banku, w którym rachunek jest otwarty oraz właściwego Urzędu Skarbowego.

Forma prawna działalności gospodarczej

Dla sukcesu przedsięwzięcia niezwykle istotny jest wybór formy w jakiej prowadzić będziemy naszą firmę. Przepisy prawne dotyczące zakładania firm dają przyszłemu przedsiębiorcy w tym zakresie dużą swobodę, zwłaszcza gdy chodzi o małe i średnie przedsiębiorstwa. Do wyboru ma on, oprócz omówionych już zasad wynikających z PDG dwa inne źródła prawa:

1. **Kodeks cywilny**, gdy chodzi o działalność w formie spółki cywilnej i inne umowy gospodarcze, oraz
2. **Kodeks Spółek Handlowych**, gdy chodzi o spółki jawne, partnerskie, komandytowe, komandytowo-akcyjne, z ograniczoną odpowiedzialnością i akcyjne.

Nie bez znaczenia są również inne formy działalności jak na przykład stowarzyszenia, fundacje, spółdzielnie gospodarcze, spółdzielnie mieszkaniowe i inne. Należy na wstępie ustalić czy nasza firma ma mieć

formę osoby fizycznej czy osoby prawnej. Spółka z o.o., spółka akcyjna, stowarzyszenia, fundacje, spółdzielnie to osoby prawne. Pozostałe formy działalności gospodarczej takiej osobowości nie posiadają. Inny problem to wybór: będziemy działalność prowadzić sami czy wspólnie z innymi osobami? Prowadzenie działalności z innymi osobami, w formie spółki może wynikać z większej możliwości bądź potrzeby zgromadzenia kapitału, realizacji określonych pomysłów, działania grupowego. Działanie w pojedynkę daje gwarancję odpowiedzialności jedynie za własne błędy i długi, większe bezpieczeństwo. Można też wybrać formę rodzinną.

Rozważmy na wstępie wariant finansowy (podatkowy) firmy prowadzonej przez osobę fizyczną, przy czym mamy tu kilka możliwości. Jeśli zdecydujemy się na ten wariant, to pozostając na przykład w związku małżeńskim, odpowiadamy za zobowiązania z tej działalności majątkiem firmy, własnym majątkiem i majątkiem osobistym współmałżonka bez ograniczenia. Istotna jest natomiast znajomość współników (mąż, żona, dzieci). W sytuacji wyboru firmy rodzinnej najczęściej jeden z małżonków prowadzi tą działalność i nie korzysta z pomocy innych członków rodziny. W takim przypadku tylko jeden z małżonków dokonuje rejestracji w ewidencji działalności gospodarczej (w gminie lub w Krajowym Rejestrze Sądowym) i tylko on podlega ubezpieczeniu społecznemu oraz rozlicza się z Urzędem Skarbowym.

W innym wariantcie rodzinnym – jeden z małżonków rejestruje się w ewidencji działalności gospodarczej jako przedsiębiorca, a drugi mu w tym pomaga jako pełnomocnik. W tym przypadku ten drugi małżonek, który mimo że nie podlega ewidencji to podlega ubezpieczeniu społecznemu jako osoba współpracująca. Małżonkowie mogą również wspólnie prowadzić działalność gospodarczą jako przedsiębiorcy, lub w formie spółki cywilnej, partnerskiej, jawnej czy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Nie ma w prawie żadnych ograniczeń.

Wybór formy działalności może skutkować ograniczonym prawem do uproszczonych form opodatkowania na podstawie karty podatkowej, ryczałtu. Może także pozwolić na podział prowadzonej działalności – jeden z małżonków zajmuje się produkcją towarów, a drugi zarządza nieruchomościami. W każdym z przedstawionych wariantów istnieją różne możliwości, na przykład zatrudnienia, uzyskiwania i korzystania z licencji, koncesji itd. Wspólne prowadzenie firmy przez małżonków możliwe jest bądź przez formalne podpisanie umowy spółki albo przez sporządzenie

takiej umowy. W pierwszym przypadku można ustanowić inny podział dochodu niż pół na pół jak to zwykle bywa przy wspólności majątkowej małżeńskiej. W drugim – automatycznie przyjmuje się, że przychody, dochody, koszty i inne uprawnienia i obowiązki dzielone są po połowie. Niezależnie od przyjętego rozwiązania, każdy z małżonków musi zarejestrować się w ewidencji działalności gospodarczej jako przedsiębiorca. Przyjęta forma rodzinnej firmy nie musi mieć charakteru stałego, można ją zmienić, przekształcić zależnie od potrzeb lub obciążeń finansowych.

Można również prowadzić działalność gospodarczą będąc pełnomocnikiem lub przedstawicielem w oddziale przedsiębiorcy zagranicznego w Polsce.

Oddziały i przedstawicielstwa firm zagranicznych

Dla wykonywania działalności gospodarczej przedsiębiorcy zagraniczni mogą tworzyć na terytorium RP oddziały bądź przedstawicielstwa wyłącznie w zakresie przedmiotu działalności firmy zagranicznej (firmy matki).

Przedsiębiorca zagraniczny tworząc oddział jest zobowiązany ustanowić osobę upoważnioną w oddziale do reprezentowania go w Polsce. Oddział może podjąć działalność gospodarczą po uzyskaniu wpisu do rejestru przedsiębiorców, a nadto jest zobowiązany:

- używać nazwy przedsiębiorcy zagranicznego w języku państwa siedziby firmy wraz z przetłumaczoną nazwą na język polski, nazwą formy prawnej oraz dodatkiem wyrazów „Oddział w Polsce”,
- prowadzić oddzielną rachunkowość w języku polskim zgodnie z polskimi przepisami o rachunkowości
- zgłaszać ministrowi właściwemu do spraw gospodarki zmiany stanu faktycznego i prawnego w zakresie zastrzeżonych okoliczności.

Do powstania oddziału stosuje się odpowiednio przepisy PDG, KSH i KC.

Przedsiębiorcy zagraniczni mogą też tworzyć **przedstawicielstwa** z siedzibą na terytorium RP. Zakres działalności przedstawicielstwa może obejmować wyłącznie prowadzenie działalności w zakresie reklamy i

promocji przedsiębiorcy zagranicznego. Utworzenie przedstawicielstwa wymaga wpisu do ewidencji przedstawicielstw przedsiębiorstw zagranicznych, prowadzonej przez ministra właściwego do spraw gospodarczych, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego ze względu na przedmiot działalności. Wpisu dokonuje się na podstawie wniosku sporządzonego w języku polskim, który powinien zawierać:

- nazwę, siedzibę i formę prawną przedsiębiorcy zagranicznego tworzącego przedstawicielstwo
- przedmiot jego działalności gospodarczej
- imię, nazwisko oraz adres w Polsce osoby upoważnionej w przedstawicielstwie do reprezentowania przedsiębiorcy zagranicznego
- adres przedstawicielstwa w Polsce

Do wniosku dołączamy:

- akt założycielski przedsiębiorcy zagranicznego
- wypis z rejestru handlowego lub jego odpowiednik
- oświadczenie przedsiębiorcy zagranicznego będącego spółką, jaka część kapitału zakładowego (akcyjnego) została wpłacona.

Dokumenty te sporządzone w języku państwa siedziby należy przetłumaczyć na język polski.

Osoba fizyczna rozpoczynająca działalność gospodarczą

W tym miejscu nawiążę do wcześniejszego wykładu. Osoba fizyczna, niezależnie od wybranej formy działalności gospodarczej musi spełniać określone w PDG obowiązki rejestracyjne. Rejestry dla tej formy działalności prowadzą urzędy gminy lub miasta. Wspólnicy spółki cywilnej rejestrują się indywidualnie. Dla wszelkich innych form działalności prowadzone są ewidencje w Krajowym Rejestrze Sądowym – KRS (według właściwości miejscowej dla mieszkańców województwa zachodniopomorskiego właściwym jest KRS w Szczecinie). Rejestracji możemy dokonywać osobiście lub drogą pocztową. O rejestracji w KRS będzie mowa przy omawianiu poszczególnych rodzajów spółek handlowych, spółdzielni, stowarzyszeń i

fundacji. W tym miejscu skoncentruję się na rejestracji działalności gospodarczej w urzędzie miasta (gminy).

Wpisu do tego rodzaju ewidencji muszą dokonywać wszystkie osoby, które są przedsiębiorcami – czyli osoby prowadzące działalność gospodarczą. Kto wykonuje działalność gospodarczą bez wymaganego zgłoszenia do ewidencji działalności gospodarczej, wpisu do rejestru działalności regulowanej lub bez wymaganej koncesji albo zezwolenia, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny (art. 60 § 1 Kodeksu wykroczeń). W przypadku firmy małżeńskiej wpis powinni dokonać oboje małżonkowie i każdy wspólnik spółki cywilnej. Wpis nie dotyczy osób współpracujących z przedsiębiorcą.

W zgłoszeniu podajemy:

- oznaczenie przedsiębiorcy oraz jego numer ewidencyjny PESEL, jeżeli jest osobą fizyczną a w innym przypadku nazwę (firmę) przedsiębiorcy, siedzibę, numer i nazwę rejestru pod który został wpisany,
- miejsce zamieszkania (adres siedziby); miejsce lub adres zakładu głównego, oddziału,
- przedmiot działalności zgodny z Polską Klasyfikacją Działalności (PKB)
- datę rozpoczęcia działalności

O ile rejestracji działalności dokonujemy za pośrednictwem internetu – odbioru zaświadczenia o wpisie do ewidencji osobiście, przedstawiając dowód osobisty. Na dzień 31.12.2007 r. opłata za wpis do ewidencji wynosi 100 zł; za wpis do KRS – $500 + 400 = 900$ zł.

Organ prowadzący ewidencję w gminie (mieście) ma 14 dni na wydanie zaświadczenia o wpisie lub w tym terminie wnosi o uzupełnienie brakującej dokumentacji (wniosku). Każda zmiana danych zawartych w zgłoszeniu – wymaga zgłoszenia do ewidencji w formie pisemnej, wnosi się również opłatę w wysokości 50 zł.

Po uzyskaniu wpisu do ewidencji działalności gospodarczej przedsiębiorca w ciągu 14 dni zgłasza działalność do Krajowego Rejestru Urzędowego Podmiotów Gospodarki Narodowej właściwego ze względu na adres zamieszkania w celu uzyskania numeru statystycznego - REGON

(Wojewódzki Urząd Statystyczny w Szczecinie). Wpisu do tego rejestru dokonuje się na podstawie formularza RG-1. Przy składaniu wniosku przedkładamy kserokopię zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej (oryginał do wglądu) oraz dowód osobisty. Zgłoszenie nie podlega opłacie.

Każdy przedsiębiorca osiągający jakikolwiek przychód powinien wystąpić do Urzędu Skarbowego o nadanie mu **numeru identyfikacji podatkowej – NIP**. Taki numer NIP-u nadawany jest przedsiębiorcy, będącemu osobą fizyczną, na zawsze. O ile osoba fizyczna działa w ramach spółki cywilnej – uzyskać powinna również NIP dla spółki. Właściwym Urzędem Skarbowym dla takiego wystąpienia jest urząd ze względu na miejsce prowadzenia działalności.

Na tym nie kończą się obowiązki rejestracyjne przedsiębiorcy. Przedsiębiorca musi wybrać **formę opodatkowania – VAT**. Spółka cywilna, na gruncie przepisów o podatku VAT, jest odrębnym podmiotem, czyli wspólnicy tej spółki nie płacą tego podatku według udziałów (jak w przypadku podatku dochodowego) ale rozliczają go wspólnie, czyli rozlicza VAT sama spółka cywilna.

Pewne obowiązki z zakresu identyfikacji podatkowej mogą obciążać przedsiębiorcę jako płatnika (np. zatrudniając osoby nie mające własnego NIP-u). Te obowiązki obciążają przedsiębiorcę niezależnie od formy działalności gospodarczej czy też wielkości przedsiębiorstwa (Ustawa z 13.10.1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników. Dz.U. Z 2004 r. nr 269, poz. 2681 ze zm.)

Wybór formy opodatkowania

Art. 10 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych i zawierający specyfikację dochodów objętych PIT wyróżnia aż osiem ich źródeł, oprócz pozarolniczej działalności gospodarczej. Nie jest moim celem omawianie opodatkowania i rachunkowości osób fizycznych i prawnych. Z uwagi na specyfikę miasta Świnoujścia bardzo często prowadzona jest przez mieszkańców działalność gospodarcza polegająca na wynajmie pokoi gościnnych - „działalność hotelarska”. Jaką wybrać formę takiej działalności i jak można taką działalność opodatkować?

TABELE

Zgłoszenie do ZUS

Osoba rozpoczynająca działalność gospodarczą podlega obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu, zdrowotnemu, a dodatkowo opłaca składkę na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Dobrowolnie może opłacać ubezpieczenie chorobowe. Dotyczy to również zatrudnianych pracowników. Zgłoszenie ubezpieczenia dokonuje się we właściwym Inspektoracie ZUS (należy przedłożyć: dowód osobisty, zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej, numer NIP (kserokopia - oryginał do wglądu), numer REGON (kserokopia - oryginał do wglądu), numer rachunku bankowego firmy, dane osobowe pracowników - numery NIP i PESEL).

UWAGA: Przedsiębiorca jest obowiązany umieszczać w oświadczeniach pisemnych, skierowanych do innych osób – numeru NIP oraz posługiwać się tym numerem w obrocie prawnym i gospodarczym. Kto wykonując działalność gospodarczą nie oznacza siedziby i miejsca wykonywania tej działalności lub wykonując działalność wytwórczą wprowadza do obrotu towary bez wymaganych oznaczeń, podlega karze ograniczenia wolności lub grzywny.

Pieczętka firmowa

Pieczętka firmowa jest przedsiębiorcy niezbędna w wielu sytuacjach – przy zakładaniu rachunku bankowego, wystawianiu dokumentów sprzedaży - faktury. Pieczętka powinna wskazywać: firmę (nazwisko, imię, adres), dane teled adresowe, numer NIP i REGON. Można również wskazać konto bankowe.

Inspekcja pracy

Zatrudniając pracownika przedsiębiorca w ciągu 30 dni powinien powiadomić na piśmie właściwego inspektora pracy Państwowej Inspekcji Pracy i właściwego inspektora sanitarnego o ilości zatrudnionych oraz o spełnieniu wymagań w zakresie BHP i innych wymogów stosownie do

prowadzonej działalności.

W wykładzie wykorzystano: *Wielka encyklopedia małej przedsiębiorczości*. Wyd. INFOR. *Gazety Prawnej*. Oprac. E. Dobrowolska, D. Niedzielska- Jakubczyk, K. Tomaszewski

SPÓŁKA CYWILNA

1. Uwagi ogólne

Spółka cywilna (S.C.) w Polsce jest najbardziej popularną, oprócz indywidualnej, zbiorową formą działalności gospodarczej, prowadzonej na własny rachunek. Ta popularność wynika z tego, że jest to twór prosty w swojej formie i prosty w obsłudze finansowo-księgowej. Spółki cywilne najczęściej tworzą osoby, które mają już jakieś doświadczenie w ramach jednoosobowej działalności gospodarczej, ale i osoby rozpoczynające własną drogę w przedsiębiorczości. Postanowienia kodeksowe dotyczące spółki cywilnej są dość ogólne i pozostawiają dużą swobodę umawiającym się stronom. Nie zawsze strony umowy, korzystają z tych możliwości na skutek czego powstają niezamierzone komplikacje.

Spółka cywilna powstaje w drodze pisemnej umowy (nie musi mieć formy notarialnej) przez co najmniej dwóch wspólników. Większa ilość wspólników najczęściej ma niekorzystny wpływ na funkcjonowanie spółki.

„Art. 860 § 1 KC. Przez umowę spółki wspólnicy zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu gospodarczego przez działanie w sposób oznaczony, w szczególności przez wniesienie wkładów”.

Oczywisty jest zatem cel zakładania spółki cywilnej. Jest nim osiągnięcie celu gospodarczego, dzięki wspólnemu, z góry ustalonemu działaniu. Cel gospodarczy, to najprościej ujmując, wypracowanie zysków, aktywów, pomnożenie stanu posiadania. Działalność non profit nie może być celem spółki cywilnej. Cel gospodarczy wspólnicy zamierzają osiągnąć dla siebie, co oznacza, że każdy wspólnik podejmując działania w spółce, działa również dla pozostałych wspólników. Konsekwencją tego jest udział w zyskach spółki, którego nie można wykluczyć nawet postanowieniami umowy. Wynika to prawo treści z art. 867 K.C.

Zapis art. 860 KC mówiący o istocie spółki cywilnej jest równocześnie wskazaniem, że jest to spółka osobowa, a tym samym podjęcie decyzji o tym z kim się ją zawiera jest istotne z wielu powodów. Współdziałanie wspólników oparte jest przede wszystkim na osobistych kontaktach i

współpracy. Zarówno doktryna jak i praktyka potwierdzają, że spółka cywilna służy głównie do prowadzenia przedsiębiorstwa w mniejszym rozmiarze. Mimo że jest to spółka osobowa, nie ma przeszkód by spółkę cywilną zawarły osoby fizyczne i prawne. W treści dalszego wykładu będzie jednak mowa o spółce cywilnej osób fizycznych.

2. Forma i treść umowy spółki cywilnej

Umowa to dokument a równocześnie to dokument określający stosunek faktyczno-prawny współników spółki cywilnej. Umowa powinna być zawarta na piśmie za zgodnym oświadczeniem woli stron.

Art. 860 § 2. Umowa spółki powinna być stwierdzona pismem”.

Z praktycznego punktu widzenia, umowa powinna zawierać wszystkie ważne postanowienia, które ułatwią zarówno prowadzenie spółki jak i jej rozwiązanie. Powinna zawierać te postanowienia, które wynikają z przepisów prawa oraz inne postanowienia. Najczęściej te drugie są pomijane w chwili zawierania spółki „aby nie drażnić na początku współnika”. Błędem jest pozostawienie wielu ustaleń w formie ustnej, bądź odkładanie ich na później. Gdy dochodzi do sporów, rozliczeń pomiędzy współnikami, ustne ustalenia nie mają mocy wiążącej i trudno się na nie powoływać w procesie sądowym. Rzymscy prawnicy mawiali: „*verba volant, scripta manet*” (słowa powiedziane ulatują, pisane pozostają).

Umowa pisemna odzwierciedla faktyczne ustalenia współników. Sformułowanie tych ustaleń w sposób precyzyjny, jednoznaczny i wyczerpujący chroni prawa współników.

Umowa spółki cywilnej powinna co najmniej:

- określać współników,
- wskazywać cel spółki,
- wkłady do kapitału spółki i ich wartość,
- czas trwania spółki,
- prowadzenie spraw spółki i jej reprezentacja,
- udziały w zyskach i stratach,

- wypowiedzenie udziałów, sposoby zmiany umowy, rozwiązanie spółki,

Nadto w umowie dobrze jest dokonać zapisów o sposobie rozstrzygania sporów i inne zapisy, chociażby dla celów instrukcyjnych czy edukacyjnych.

Oznaczenie wspólników, to wskazanie dla osób fizycznych nazwisk i imion, miejsc zamieszkania, a z praktycznego punktu widzenia można wpisać również numer dowodu osobistego, a zwłaszcza numer PESEL i NIP.

Cel spółki, to cel gospodarczy. Wskazane jest korzystanie z polskiej klasyfikacji działalności (PKD), co znacznie ułatwi składanie wniosku o REGON i rejestrację spółki w KRS. Cel gospodarczy może być długotrwały (np. produkcja ubrań roboczych - kod PKD 1821Z), bądź jednorazowy (np. przeprowadzenie szkolenia z zakresu zarządzania nieruchomościami – kod PKD 7023B, wyprodukowanie filmu – kod PKD 9211Z).

Wkłady i ich wartość. Wkładem do spółki jest wszystko to co ma określoną wartość i może służyć osiągnięciu celu gospodarczego. Przyjmując to kryterium, do wkładu możemy zaliczyć:

- rzeczy (nieruchomości i ruchomości),
- pieniądze,
- prawa,
- świadczenie usług,
- pracę.

O ile wkładem do spółki ma być **nieruchomość**, to dla przeniesienia prawa własności konieczna jest forma aktu notarialnego (art. 158 KC). Nie ma potrzeby sporządzania aktu notarialnego o ile jest to np. nieruchomość, której współwłaścicielami są wspólnicy tworzący spółkę, bowiem prawo własności w takiej sytuacji nie zostaje przeniesione na inną osobę. Również bez aktu notarialnego można oddać spółce nieruchomość do używania, najmu lub dzierżawy (patrz: prawa przedmiotem wkładu). Do wienisienia **rzeczy ruchomych** wystarczy zwykła forma pisemna. Można również i w tym przypadku zastosować umowę najmu, a gdy następuje

przeniesienie własności rzeczy ruchomych stosuje się odpowiednio umowę sprzedaży.

Najczęściej stosowaną formą wkładu są pieniądze, które wspólnicy przekazują spółce. Ponieważ wkłady ulegają zwrotowi przy likwidacji spółki, wartość wniesionej kwoty można obliczyć np. w EURO lub innej stabilnej walucie.

Kolejnym sposobem wniesienia wkładu do spółki jest **wniesienie praw** przysługujących wspólnikowi. Do tych praw należy własność, użytkowanie wieczyste, własnościowe prawo do lokalu, najem, dzierżawa, prawa patentowe i inne. Najczęściej wspólnik dysponujący lokalem użytkowym (np. halą produkcyjną) podpisuje ze spółką umowę najmu. O ile sam nie jest właścicielem hali a tylko dzierżawcą (np. od gminy) powinien sprawdzić czy w umowie dzierżawy z gminą nie ma klauzuli, która mu zabrania podnajmu bez zgody właściciela. W takim przypadku należy uzyskać taką zgodę. Przekazanie „bezumowne” lokalu spółce rodzi różnego rodzaju zagrożenia. Właściciel lokalu, wspólnik może w przypadku sporów ograniczyć dostęp do lokalu innym wspólnikom. Wnoszone do spółki nieruchomości i ruchomości należy dokładnie opisać, ubezpieczyć, aby nie było problemów ze zwrotem jak i utratą wartości w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia.

Wreszcie wkładem wspólnika może być **świadczenie usług** określonych w umowie zarówno przez cały czas trwania spółki, jak i przez inny oznaczony czas. Takie wniesienie usług może polegać przede wszystkim na **świadczeniu pracy** na rzecz spółki. **Nie może to być jednak praca świadczona w oparciu o umowę o pracę ze spółką.** Świadczenie usług przez wspólnika może polegać na prowadzeniu rachunkowości, zarządzaniu, wykonywaniu transportu towarów własnym środkiem transportu i inne.

Uchwała SN z dnia 14.01.1993 r. (sygn. akt SN II UZP 21/92) publikowane w OSNCP 1993/5/69:

- ”1. Wspólnik spółki cywilnej nie może zawrzeć ze wspólnikami tej spółki umowy o pracę, której przedmiotem byłoby prowadzenie lub reprezentowanie spółki.***
- 2. Wspólnik taki podlega ubezpieczeniu społecznemu osób prowadzących działalność gospodarczą”.***

Majątek spółki. Z prawnego punktu widzenia majątek spółki cywilnej jest własnością wspólników, a dokładniej współwłasnością łączną (art. 196 KC). Wniesione przez wspólników wkłady (ruchomości i nieruchomości), prawa majątkowe są zasadniczą częścią majątku spółki. W trakcie istnienia majątek jest powiększany przez dochody wypracowywane przez wspólników w trakcie wspólnego działania. Spółka cywilna nie ma osobowości prawnej, lecz może działać przez wspólników, co zostało szczególnie podkreślone przez nowe PDG:

„Art. 4 ust. 2. Za przedsiębiorców uznaje się także wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej.”

Wszystko to, co wspólnicy wydzielili ze swoich majątków osobistych i przekazali w formie wkładu do wspólnego przedsięwzięcia oraz wypracowane na tej podstawie dochody, stanowi ich niepodzielny wspólny majątek („prawo niepodzielnej ręki”). W konsekwencji tego, wszystko co zostało do spółki wniesione przez wspólników jest ich wspólną własnością. Jeżeli wspólnik wniósł jako wkład samochód ciężarowy – to w trakcie trwania umowy jest on tylko jednym z kilku współwłaścicieli tego samochodu o takich samych prawach jak pozostali wspólnicy. W trakcie istnienia umowy spółki nie może tego samochodu sprzedać bądź „zabrać” bez zgody pozostałych wspólników. Podobne konsekwencje mają działania wspólnika i zdarzenia prawne, które z tych działań wynikają. Dają one prawa bądź zobowiązania dla pozostałych w spółce wspólników.

Z chwilą jednak rozwiązania umowy spółki, bądź wystąpienia z niej wspólnika bez rozwiązywania spółki traci majątek spółki swój niepodzielny byt. Najczęściej wniesione rzeczy są zwracane wspólnikom, również pieniądze wniesione jako wkłady oraz wypracowane przez wspólników.

Udziały wspólników, to prawo do określonej części majątku zapisane w umowie spółki. Jeżeli umowa tej kwestii nie reguluje, udział ten jest równy bez względu na rodzaj i wartość wkładu. Wspólnika nie można wyłączyć od udziału w zyskach, zaprzeczałoby to celowi dla którego spółka jest zawierana (art. 867 § 1 KC). W trakcie trwania spółki udział może być przedmiotem obrotu (np. zastawu) ale realizacja tego prawa będzie możliwa dopiero po rozwiązaniu bądź wystąpieniu ze spółki przez takiego udziałowca, czyli wszystkie uprawnienia związane z udziałem mogą być

realizowane po zniesieniu współwłasności; powstanie wówczas współwłasność w częściach ułamkowych.

3. Odpowiedzialność wspólników za zobowiązania spółki cywilnej

Powyższa kwestia jest jednym z elementów, które stanowią o różnicach pomiędzy spółkami osobowymi i kapitałowymi.

Istotą odpowiedzialności wspólników spółki cywilnej za zobowiązania spółki jest **solidarność i nieograniczoność**. Wspólnicy ponoszą solidarną odpowiedzialność za zobowiązania zaciągnięte przez jednego wspólnika, kilku lub wszystkich wspólników o ile pozostają one w związku z działalnością spółki. Wynika to z art. 366 i nast. KC. Konsekwencją tego przepisu jest to, że wierzyciel zaspokojony w swych roszczeniach może być przez dowolnie wybranego dłużnika solidarnego. W praktyce oznacza to, że kieruje on egzekucję roszczeń wobec tego ze wspólników, którego majątek daje najpełniejsze zabezpieczenie skuteczności egzekucji. Natomiast nieograniczonością odpowiedzialności zewnętrznej wspólników spółki cywilnej jest to, że odpowiadają oni do pełnej wysokości dochodzonego roszczenia. Nie jest to odpowiedzialność uwarunkowana wysokością wkładu czy udziału w zyskach, co oznacza, że może dojść do sytuacji gdy wierzyciel zaspokoi swoje roszczenia nie tylko z majątku spółki, ale nadto z osobistego majątku jednego ze wspólników (dłużnika). Ten fakt jest najważniejszym zagrożeniem z jakim winni liczyć się wspólnicy spółki cywilnej. Jest to szczególnie istotne przy ustawowej wspólności majątkowej małżonków, gdyż wtedy egzekucja roszczeń może być skierowana również do części majątku współmałżonka.

Podstawą odpowiedzialności wspólników mogą być zobowiązania wynikające:

- z umów, z czynów niedozwolonych (art. 415 KC i nast.),
- z bezpodstawnego wzbogacenia (art. 405 KC i nast.),
- ze świadczenia nienależnego (art. 410 KC).

Żadne przepisy umowne nie wyłączają zewnętrznej odpowiedzialności wspólnika.

Wspólnik nie odpowiada za zobowiązania spółki powstałe przed tym lub

po tym jak był współnikiem.

4. Stosunki wewnętrzne w spółce

O sposobie prowadzenia spraw spółki, to znaczy zajmowania się jej interesami, rozstrzyga umowa, która może powierzać poszczególnym współnikom określony zakres uprawnień. O ile kwestii tej nie uregulowano w umowie, to zgodnie z art. 865 § 1 KC, każdy współnik ma prawo i obowiązek prowadzić sprawy spółki. Dopuszczalnym jest również powierzenie tych obowiązków osobie trzeciej, na podstawie umowy zlecenia. Jednak taki sposób prowadzenia spraw spółki musi wynikać, bądź z samej umowy, bądź z późniejszej uchwały podjętej przez wszystkich współników (art. 730 i nast. KC).

O ile umowa spółki nie rozstrzyga omówionych kwestii, to uprawnienie do prowadzenia spraw spółki przez każdego ze współników wynikające z art. 864 KC ograniczone jest do **zakresu zwykłych czynności** spółki.

„Art. 199. Do rozporządzania rzeczą wspólną oraz do innych czynności, które przekraczają zakres zwykłego zarządu, potrzebna jest zgoda wszystkich współwłaścicieli. W braku tej zgody współwłaściciele, których udziały wynoszą co najmniej połowę mogą żądać rozstrzygnięcia przez sąd, który orzeknie mając na względzie cel zamierzonej czynności oraz interesy wszystkich współwłaścicieli.”

„Art. 201. Do czynności zwykłego zarządu rzeczą wspólną potrzebna jest zgoda większości współwłaścicieli. W braku takiej zgody, każdy ze współwłaścicieli może żądać upoważnienia sądowego do dokonania czynności”.

Ustawodawca nie wyjaśnia co należy rozumieć pod pojęciem „zwykły zarząd”, a mimo to mówi o „zwykłym zarządzie” w art. 98, 199, 201, 203, 395 KC. Można w tej kwestii skorzystać z orzecznictwa SN. Czynności zwykłego zarządu obejmują załatwianie bieżących spraw związanych ze zwykłym korzystaniem z rzeczy zgodnych z jej przeznaczeniem i utrzymywaniem rzeczy w stanie nie pogorszonym (np. dokonywaniem zakupu materiałów do produkcji, dokonywanie napraw maszyn i urządzeń, uprawianie gruntów, pobieranie i podział pożytków, uiszczanie podatków, itp). Natomiast do czynności przekraczających zwykły zarząd należy

zwłaszcza rozporządzanie rzeczą wspólną (np. wyzbycie się własności rzeczy, obciążenie rzeczy prawem rzeczowym ograniczonym albo jej wynajęcie, wydzierżawienie, użyczenie). Nie jest to jednak zamknięty katalog. Dlatego też najczęściej w praktyce spotykanym sposobem określenia, które to czynności w danej spółce cywilnej należą do zwykłego zarządu jest określenie nominalnej wartości zobowiązań jakie może zaciągnąć wspólnik indywidualnie. W jednej spółce mogą to być zobowiązania równe 1.000 zł, a w innej 10.000 zł, a jeszcze innej 50.000 zł lub więcej. A *contrario* wszystko to co nie należy w spółce do zwykłego zarządu jest czynnością przekraczającą zwykły zarząd.

Od powyższych reguł Kodeks cywilny w art 865 § 3 ustalił odstępstwo zezwalając każdemu wspólnikowi na wykonywanie czynności nagłej przekraczającej zwykły zarząd jeżeli jej zaniechanie narazić by mogło spółkę na straty.

Z przypisanym danemu wspólnikowi zakresem prowadzenia spraw spółki łączy się ściśle **prawo do reprezentowania spółki** w stosunkach z innymi podmiotami. Kwestia ta może być przez wspólników uregulowana odmiennie w umowie bądź w uchwale wspólników. Wspólnicy mogą też powierzyć reprezentowanie spółki osobie nie będącej wspólnikiem, udzielając jej odpowiedniego pełnomocnictwa.

5. Zyski i straty

Umowa spółki określa zazwyczaj udział wspólników w zyskach i stratach spółki. Jeżeli umowa tej kwestii nie reguluje, udział ten jest równy bez względu na rodzaj i wartość wkładu. **Zyskiem spółki** jest część majątku, której wartość na koniec działalności spółki przewyższa zobowiązania wspólników względem osób trzecich oraz ich samych. Na zobowiązania składają się należności wobec pracowników, Skarbu Państwa, kontrahentów oraz wartości wkładów poczynionych przez wspólników wraz z ewentualnymi dopłatami. To co po odliczeniu tych wartości pozostanie, stanowi zysk spółki przeznaczony do podziału pomiędzy wspólników.

Stratę spółki ustala się podobnie. Sposób ustalania tak zysków jak i strat zależy od wspólników.

W umowie można zwolnić niektórych wspólników od udziału w stratach,

natomiast nie jest dopuszczalne wyłącznie wspólnika od udziału w zyskach. Jeżeli nawet umowa wspomina tylko o udziale w zyskach to i tak wspólnik w tym samym stosunku uczestniczy w stratach spółki cywilnej.

Wspólnicy mają prawo do otrzymywania okresowych zaliczek na poczet zysku, na podstawie postanowień umowy lub uchwał. Przy podejmowaniu takich decyzji wspólnicy winni się kierować racjonalnymi zasadami prowadzenia działalności gospodarczej ustalając proporcje w jakich będą przeznaczać dochód spółki na dalszą działalność, a w jakich dla siebie.

Jeżeli spółka została zawarta na dłuższy czas, każdy ze wspólników ma prawo żądać podziału i wypłaty zysku z końcem roku obrachunkowego, który najczęściej pokrywa się z rokiem kalendarzowym. W innych przypadkach prawo to służy wspólnikom dopiero po rozwiązaniu spółki.

6. Zmiana umowy, wystąpienie wspólnika ze spółki

W zasadzie spółka cywilna cechuje się stałym składem wspólników. Ustawodawca dopuszcza jednak poszerzenie grona wspólników, wstąpienie w miejsce dotychczasowych wspólników innych osób (np. w drodze dziedziczenia udziałów) bądź wystąpienie wspólnika ze spółki.

Wstąpienie nowego wspólnika wymaga jednomyślnej zgody dotychczasowych wspólników. Potrzebna jest również jego zgoda. Proporcje udziałów, odpowiedzialność za straty, udział w zysku, reprezentacja i inne postanowienia umowy mogą w tym przypadku ulec zmianie.

Wspólnik może wystąpić ze spółki wypowiadając swoje udziały na trzy miesiące przed upływem roku obrachunkowego jeżeli spółkę założono na czas nie oznaczony lub w terminie określonym w umowie lub bez zachowania terminu ale z ważnych powodów. W dwu pierwszych przypadkach wspólnik nie musi uzasadniać swojej decyzji. Natomiast „ważne powody” może określać umowa.

Ustępującemu wspólnikowi wypłaca się wartość jego udziałów, wartość części majątku spółki według proporcji w jakiej uczestniczył w jej stratach oraz wniesione do spółki aporty. O ile bilans wykazuje straty ustępujący wspólnik otrzymuje tylko aporty. Rozliczenie na skutek, wystąpienia wspólnika winno być ostateczne.

7. Rozwiązanie i likwidacja spółki cywilnej

Spółka ulega rozwiązaniu w następujących przypadkach:

- 1) gdy upłynął okres na jaki została zawiązana;
- 2) gdy osiągnęła cel do którego została zawiązana (np. dla wybudowania domu wielorodzinnego);
- 3) gdy żądają tego wspólnicy spółki;
- 4) gdy ze spółki dwuosobowej wystąpił jeden ze wspólników;
- 5) decyzją sądu.

Trzy pierwsze przypadki nie wymagają wyjaśnień. Natomiast z racji tego, że spółka jest spółką osobową, nie posiadającą osobowości prawnej, a ponadto jest specyficzną formą umowy, oznacza że w tej umowie muszą być co najmniej dwie strony, dwóch wspólników. Do powstania stanu gdy w spółce miałyby pozostać jeden wspólnik może dojść w różny sposób. Może to być wystąpienie wspólnika ze spółki dwuosobowej lub śmierć jednego wspólnika. Także w spółce wieloosobowej dalszym prowadzeniem działalności gospodarczej może być zainteresowany tylko jeden wspólnik, a reszta wypowie swoje udziały. Oczywiście, dla utrzymania firmy, zwłaszcza gdy na rynku posiada dobrą opinię, możliwość dekapitalizowania, przy zgodzie ustępujących wspólników – pozostały wspólnik może utrzymać działalność spółki.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 20.10.1993 r. (sygn. akt I A Cr 492/93, OSA 1994/7-8/34): „W przypadku spółki cywilnej dwuosobowej, spółka ulega rozwiązaniu w razie dokonania skutecznego wypowiedzenia udziału . Wspólnik nie ma wówczas interesu prawnego w dochodzeniu rozwiązania spółki na drodze sądowej w trybie art. 874 KC. Ma on bowiem zastosowanie w odniesieniu do spółki wieloosobowej”*

Spółka może zostać również rozwiązana na mocy prawomocnego orzeczenia sądu. Z takim żądaniem może wystąpić do sądu w każdym czasie każdy ze wspólników uzasadniając swoje roszczenie ważnymi powodami, uzasadniającymi wypowiedzenie udziałów ze skutkiem natychmiastowym. Por. art. 875 KC w zw. z art. 195 KC.

* Za Piotr T. Kubik: Spółka Cywilna. Od pomysłu do realizacji. Wyd. Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr. Gdańsk 1996, s. 74-75

Oprócz tego z art. 875 § 2 i 3 KC wynika, że byli wspólnicy mają obowiązek rozliczenia się ze wszystkich zobowiązań związanych z prowadzoną działalnością spółki, a dopiero w dalszej kolejności dokonania zwrotu wkładów i podziału zysku. Brak jest przepisów o trybie i sposobie likwidacji spółki cywilnej. W oparciu o ogólne zasady prawa, PDG, KSH, Prawo Upadłościowe, schemat likwidacji sprowadzić powinien się do:

- wyznaczenia likwidatora, którym mogą być wszyscy wspólnicy, jeden bądź osoba trzecia,
- zgłoszenia do właściwych organów faktu rozwiązania spółki i zakończenia działalności gospodarczej (organ ewidencyjny, ZUS, Urząd Skarbowy, KRS),
- spłacie zobowiązań spółki, ściągnięcie wierzytelności,
- zaspokojenie roszczeń o wkłady,
- podział zysku,
- likwidacja rachunku bankowego.

Należy jednak pamiętać, że **mimo rozwiązania, likwidacji spółki cywilnej – wspólnicy nadal solidarnie** odpowiadają za zobowiązania spółki a wierzyciele mogą po rozwiązaniu spółki dochodzić swoich roszczeń także z udziałów we wspólnym majątku.

8. Przekształcenie SC w spółkę jawną lub spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością

Za przedsiębiorców uznaje się wspólników SC w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej, nie zaś samą spółkę, co stwarza dość niekorzystną sytuację dla prowadzenia działalności w tej właśnie formie. Istnieje również, wynikające z przepisów KSH, ograniczenia możliwości prowadzenia przez SC przedsiębiorstwa większych rozmiarów. Te i inne względy powodują nie zamierzony przez ustawodawcę spadek atrakcyjności SC jako formy prawnej dla prowadzenia biznesu.

KSH przewiduje możliwość przekształcenia dowolnej spółki handlowej w każdą inną spółkę handlową (Obszernie na ten temat rozdział V-C). Co więcej KSH wymusza niejako obligatoryjne przekształcenie SC, gdy prowadzi ona przedsiębiorstwo większych rozmiarów, to znaczy, gdy

osiągnęła ona przychody netto ze sprzedaży towarów lub świadczenia usług w każdym z dwóch kolejnych lat obrotowych w wysokości stanowiącej równowartość w walucie polskiej co najmniej 400.000 EURO (art. 26 § 4 KSH).

Zgłoszenie Spółki Jawnej w KRS.

KRS nie przyjmuje prostej zasady, że SC która osiągnęła wyżej wymieniony poziom staje się z mocy prawa spółką jawną, lecz przyznaje prawo i jednocześnie nakłada obowiązek na każdego wspólnika takiej SC zgłoszenia jej jako spółki jawnej w KRS. Zgłoszenie to powinno zawierać:

- 1) firmę, siedzibę i adres spółki,
- 2) przedmiot działalności spółki,
- 3) nazwiska i imiona albo firmy (nazwy) wspólników oraz adresy wspólników lub ich adresy do doręczeń,
- 4) nazwiska i imiona osób, które są uprawnione do reprezentowania spółki oraz sposób reprezentacji.

Do zgłoszenia spółki jawnej należy dołączyć złożone wobec sądu albo poświadczony notarialnie wzory podpisów osób uprawnionych do jej reprezentowania. Nie jest natomiast wymagane dołączenie umowy tej spółki (w myśl jednak art. 23 KSH umowa spółki jawnej powinna być zawarta na piśmie pod rygorem nieważności i raczej wątpliwe jest aby to była wcześniej zawarta umowa spółki cywilnej (przekształconej)).

Z chwilą wpisu do rejestru spółka cywilna staje się spółką jawną. Sąd rejestrowy nie ma obowiązku ani uprawnień do badania czy faktycznie spółka jawna prowadzi przedsiębiorstwo większych rozmiarów, co pozwala na przekształcenie SC „mniejszych rozmiarów” w spółki jawne w trybie art. 26 § 4 KSH. Takie przekształcenie nie wynika z obowiązku prawnego lecz z woli wspólników. W tym przypadku można również stosować przepisy Działu III Tytuł IV KSH.

Przekształcenie SC w Spółę z o.o.

Przepisy KSH dają także możliwość przekształcenia SC bezpośrednio w inną spółkę handlową niż spółka jawna, w tym również w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością. Zgodnie z art. 555 § 1 KSH do przekształcenia SC w spółkę handlową nie będącą spółką jawną stosuje się

odpowiednio przepisy dotyczące przekształcania spółki jawnej w inną spółkę handlową.

Zgoda wszystkich współników

Punktem wyjścia do przekształcenia SC w spółkę z o.o. Musi być zgoda wszystkich współników. Nie oznacza to jednak automatycznie obowiązku przystąpienia wszystkich współników SC do spółki z o.o., ponieważ KSH przewiduje miesięczny termin od dnia powzięcia uchwały na złożenie oświadczeń o uczestnictwie w spółce przekształconej. Należy jednak zauważyć, że nie może zostać przekształcona SC w likwidacji, która rozpoczęła już podział majątku, ani spółka w upadłości. Zwracam również uwagę na to, że minimalny kapitał zakładowy, powstającej w wyniku przekształcenia spółki z o.o. wynosić powinien co najmniej 50.000 zł i powinien pochodzić z czystego majątku SC, to znaczy z wartości aktywów pomniejszonych o zobowiązania. Inne wymagania jakie powinni spełnić współnicy przekształconej SC określone zostały w art. 551-570 KSH.

Uproszczenia przy przekształcaniu

Wobec faktu, że w SC każdy jej współnik był z mocy prawa uprawniony i zobowiązany do prowadzenia spraw spółki dlatego możliwe jest zastosowanie pewnych uproszczeń, o których mowa w art. 572 KSH.

„Art. 572. W przypadku przekształcenia spółki jawnej, w której wszyscy współnicy prowadzili sprawy spółki, nie stosuje się przepisów art. 557-561. Nie dotyczy to obowiązku przygotowania dokumentów, o których mowa w art. 558 § 2 oraz poddania wyceny aktywów i pasywów spółki badaniu biegłego rewidenta”

Uproszczenia, o których mowa, polegające na niestosowaniu wymogów art. 557-561 KSH nie obejmują obowiązku przygotowania następujących dokumentów:

- projektu uchwały w sprawie przekształcenia spółki
- wyceny składników majątku (aktywów i pasywów) spółki przekształcanej
- sprawozdania finansowego sporządzonego do celów przekształcenia na określony dzień w miesiącu poprzedzającym przedłożenie współnikom planu przekształcenia – dla ustalenia wartości bilansowej majątku spółki przekształcanej, przy

zastosowaniu takich samych metod i w takim samym układzie jak ostatnie roczne sprawozdanie finansowe,

- badanie wyceny aktywów i pasywów spółki przekształconej przez biegłego rewidenta.

Warunki przekształcenia

Do przekształcenia SC w spółkę z o.o. wymagane jest:

- 1) sporządzenie planu przekształcenia spółki wraz z załącznikami oraz opinią biegłego rewidenta,
- 2) powzięcie uchwały o przekształceniu spółki,
- 3) powołanie członków organów spółki przekształconej,
- 4) zawarcie umowy spółki przekształconej
- 5) dokonanie w KRS wpisu spółki przekształconej i wykreślenie spółki przekształcanej.

Inne sprawy

W procesie przekształcenia SC w spółkę z o.o. Niezwykle istotne są dwie sprawy:

- 1) określenie wysokości kapitału zakładowego spółki przekształconej, który powinien mieć pokrycie w „czystym majątku” wniesionym i wypracowanym przez wspólników SC w czasie jej trwania;
- 2) sporządzenie bilansu otwarcia spółki przekształconej, czyli spółki z o.o., który będzie stanowić punkt wyjścia do prowadzonej przez nią rachunkowości, przy założeniu, że będą jej przysługiwać prawa i obowiązki spółki podlegającej przekształceniu.

W wykładzie wykorzystano publikacje oraz cytowaną tam literaturę: R. Seidel, Elementy prawa, Wyd. eMPi, Poznań 1988, s. 78-82; J.Kufel, W. Siuda, Prawo gospodarcze dla ekonomistów, Wyd. SCRIPTUS, Poznań 1995, s. 37-40, Piotr T. Kubik, Spółka cywilna, Wyd. Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr, Gdańsk 1996; Z. Mietlewski, S. Smoleński, Narodziny Firmy, Wyd. „Śląsk” Wydawnictwo Naukowe, Katowice 1999, s. 19-37, J. Zadura, Przekształcenie spółki cywilnej w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością (w:) „Pracodawcy” nr 4 (11) 2001, ISSN 1641-8891, s. 36-38.

SPÓŁKA CICHA

1. Pojęcie spółki cichej

Sam tytuł wykładu wielu studentom kojarzyć się może z czymś podejrzanym, korupcyjnym, bezprawnym działaniem gospodarczym. Nic bardziej błędnego. Spółka cicha stanowi znakomity mechanizm ekonomiczny łączenia interesów przedsiębiorcy prowadzącego działalność gospodarczą we własnym imieniu i na własny rachunek (tzw. inwestor aktywny) lecz wymagającego nowych środków finansowych na rozwój swego przedsiębiorstwa, z interesami osoby dysponującej nadwyżką kapitału, wolnymi środkami finansowymi (tzw. inwestor pasywny), która chce ten kapitał korzystnie ulokować w określonej działalności gospodarczą, ale z różnych względów zamierza zachować swą anonimowość i nie występować na zewnątrz jako wspólnik czy jednoosobowy przedsiębiorca.

Spółka cicha to mało znana forma działalności gospodarczej w Polsce. Tymczasem w obecnych realiach społeczno-gospodarczych spółka cicha z kilku powodów okazuje się przydatnym i skutecznym instrumentem współpracy gospodarczej. W dalszej części przedstawię: pojęcie spółki cichej, podstawę prawną, funkcje i zalety spółki cichej (dla przedsiębiorcy i wspólnika cichego).

Przez spółkę cichą rozumie się uczestniczenie podmiotu (wspólnika cichego) w przedsiębiorstwie, które ktoś inny prowadzi we własnym imieniu. Na gruncie obowiązującego prawa, **uczestniczenie** to według S. Grzybowskiego zazwyczaj wniesienie wkładów (sumy pieniężnej lub praw majątkowych albo innego rodzaju korzyści), które przechodzą do majątku przedsiębiorcy, w zamian za udział w zysku osiąganym przez przedsiębiorstwo. Ma ono raczej charakter niejawnego w stosunku do innych uczestników obrotu gospodarczego, gdyż wobec nich zobowiązuje się wyłącznie partner wspólnika cichego.

2. Spółka cicha w świetle obowiązującego prawa

W obecnym stanie prawnym dopuszczalność spółki nie może być

podważona. Ta pewność wynika przede wszystkim z art. 353 KC konstytuującego zasadę swobody umów:

„Art. 353. Strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swojego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.”

Oznacza to, że osoby (fizyczne lub prawne) jako strony tworzonego stosunku prawnego w drodze umowy treść tego stosunku mogą kształtować dowolnie powodując, że nowo powstała w ten sposób umowa nie odpowiada typom umów nazwanych, byleby to nie było sprzeczne z naturą stosunku, przepisami rangi ustawowej lub zasadami współżycia społecznego.

Należy się zgodzić, że stosunki wynikające ze spółki cichej sprzyjają realizacji społecznie oczekiwanych wartości oraz nie sprzeciwiają się zasadom współżycia społecznego. Konstytucja spółki cichej nie narusza żadnych przepisów ustawowych o charakterze bezwzględnym, a zwłaszcza przepisów podatkowych, mimo że udział wspólnika cichego zostaje „utajniony” wobec innych uczestników obrotu gospodarczego, nie ma takiego charakteru wobec organów podatkowych i podlega obowiązkowi podatkowemu na ogólnych zasadach.

Umowa spółki cichej może być uznana za nieważną tylko wówczas, gdy zostaje zawarta w celu obejścia prawa czy też z zamiarem pokrzywdzenia wspólnika lub innej osoby trzeciej.

„Art. 50 § 1. Czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy.”

3. Funkcje i zalety spółki cichej

A. Spółka cicha spełnia dwie zasadnicze funkcje: z jednej strony jest to forma inwestycji umożliwiająca korzystną lokatę kapitału – z drugiej zaś strony stanowi formę dokapitalizowania pewnego przedsięwzięcia gospodarczego.

Dla przedsiębiorcy forma spółki cichej jest atrakcyjna przede wszystkim z tego względu, że zapewnia ona dopływ kapitału (bez potrzeby korzystania z drogich i trudnych kredytów bankowych) uzależniając odpłatność zań – od dochodów (w odróżnieniu od pożyczki czy kredytu, oprocentowanych w stałej wysokości) jakie przynosi przedsiębiorstwo. W przypadku, gdy przedsiębiorstwo nie prosperuje najlepiej, wspólnik cichy otrzymuje odpowiednio niższą kwotę z tytułu udziału w zysku – lub też wogóle nie otrzymuje udziału w zysku bowiem przedsiębiorstwo go nie wypracowuje.

Spółka cicha umożliwia zgromadzenie odpowiedniego kapitału dla podjęcia lub rozszerzenia działalności gospodarczej w sytuacjach, gdy utworzenie nowego przedsiębiorstwa jest z różnych względów niekorzystne (np. z braku odpowiedniej koncesji) bądź w różnych innych względów niewygodne. Tym cichym wspólnikiem może pozostać ustępujący wspólnik ze spółki cywilnej czy spółki z o.o., który pozostawia swój dotychczasowy wkład, a tym samym nie naraża przedsiębiorstwa spółki na odpływ kapitału. W takim przypadku zmienia się jedynie forma prawna tego kapitału (z udziału na wkład wspólnika cichego). Klauzula o pozostawieniu kapitału w spółce osobowej może zawierać stwierdzenie, że w przypadku śmierci jednego ze wspólników jego spadkobiercy wejdą do spółki w charakterze wspólników cichych.

Kolejną zaletą formy spółki cichej w działalności gospodarczej, jest podniesienie zdolności kredytowej.

Przykład: *Spółka cicha przynosi też korzyści podatkowe. Szczególnie w przypadku dużych przedsięwzięć rodzinnych, jeżeli planuje się kontynuowanie ich przez kolejne pokolenia. Właściciel przedsiębiorstwa może w takiej sytuacji przyjąć swojego przyszłego spadkobiercę jako wspólnika cichego, darując mu określoną kwotę jako wkład w tym przedsiębiorstwie – przy czym, co jest ważne wkład ten nie powinien przekraczać kwoty, która byłaby już opodatkowana z tytułu darowizny. Takiej darowizny można dokonywać wielokrotnie z odpowiednimi przerwami czasowymi (porównaj ustawę o podatku od spadków i darowizn, Dz.U. z 1997 r., nr 16, poz. 89). W ten sposób przedsiębiorstwo może przejść w całości na spadkobiercę bez potrzeby płacenia podatków z tytułu darowizn lub spadków bądź opłat znacznie mniejszych.*

Wspólnikami cichymi mogą być wszyscy członkowie rodziny, nie tylko jeden, co pozwoli przedsiębiorcy na uniknięcie kolejnego progu

podatkowego. Bowiem w taki sposób dochody nie kumulują się lecz rozkładają na poszczególnych członków rodziny, występujących w roli wspólników cichych. Dochód przedsiębiorcy zostaje pomniejszony o zysk wypłacany wspólnikom cichym. Natomiast wspólnik cichy zapłaci podatek jedynie od dochodu jaki przyniesie mu kapitał wniesiony do przedsiębiorstwa udziałowca aktywnego, to jest od sumy wypłacanego mu zysku.

Interesującą możliwością daje przystąpienie wspólnika cichego do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Duży zysk i brak możliwości inwestycyjnych w danym okresie to duży podatek. W przypadku spółki cichej istnieje możliwość „ucieczki” przed wysokim oprocentowaniem dochodu, wypłacając nadwyżkę wspólnikowi cichemu, którą równocześnie zalicza się do kosztów uzyskania przychodów (kosztów działalności). W tej sytuacji wniesienie wkładów przez wspólników cichych odsuwa się na przykład do czasu wystąpienia warunków inwestycyjnych, bądź potrzeby pokrycia strat. Pieniądze wcześniej wypłacone wspólnikom cichym powracają do przedsiębiorstwa a między czasie mogą być wpłacone na korzystne lokaty terminowe, fundusze powiernicze, giełdę papierów wartościowych. Oczywiście konieczna jest tu wcześniejsza konsultacja finansowa z uwzględnieniem podatku dochodowego od osób prawnych i fizycznych.

Wspólnikami cichymi mogą być również pracownicy przedsiębiorstwa, co korzystnie wpływa na ich konsolidację z zakładem pracy.

Wreszcie kolejną zaletą dla przedsiębiorcy jest fakt ukrycia, że dla prowadzonej działalności gospodarczej musi on korzystać z cudzego kapitału.

B. Z punktu widzenia wspólnika cichego istotnym może być to, że fakt zaangażowania kapitału w konkretne przedsiębiorstwo pozostaje jego wewnętrzną tajemnicą. Powody „utajniania” mogą być różne. Może to być działanie konkurencyjne lub eksperymentalne, co przy niepowodzeniu nie narusza dobrego imienia wspólnika cichego. Może to być alternatywą dla lokat bankowych, które są obecnie opodatkowane. Jest jeszcze wiele innych powodów, dla których atrakcyjność tej formy działania może być niewątpliwa. Najważniejszą jednak zaletą dla wspólnika cichego jest to, że uczestnicząc w działalności gospodarczej nie ponosi ryzyka odpowiedzialności osobistej za zobowiązania przedsiębiorstwa, w którym

ulożował swój kapitał. Zawarcie umowy spółki cichej w żaden sposób nie może spowodować solidarnej odpowiedzialności wspólników jak ma to miejsce w przypadku spółki cywilnej, ponieważ w myśl prawa wspólnik cichy „nie istnieje”, a funkcjonuje jedynie na zasadzie swobody umów, o której mowa w kodeksie cywilnym w art. 353.

W zakończeniu tej części wykładu podkreślić należy, że odnośnie zysku wypłacanego wspólnikowi cichemu, nie będzie tu z całą pewnością podwójnego opodatkowania podatkiem dochodowym. Przedsiębiorca (wspólnik aktywny) kwoty wypłacane wspólnikowi cichemu jako udział w zysku zaliczał będzie do kosztów prowadzonej działalności gospodarczej – podobnie jak oprocentowanie pożyczki bankowej.

* * *

Była to jedynie sygnalizacja tematu spółki cichej pozwalająca na stwierdzenie, że jest to spółka nie uregulowana normatywnie w polskim prawie cywilnym. W zależności od rodzaju podmiotów, które będą jej stronami może przybrać „cywilny” (spółka cywilna) lub „handlowy” (spółka komandytowa) charakter. Nie można powiedzieć, że spółka cicha posiada tylko i wyłącznie zalety. Jednakże większość wad wynika z braku wyraźnej regulacji ustawowej czy też braku sprawnego ustawodawstwa antykorupcyjnego. Temat ten zostanie rozwinięty w kolejnym wykładzie.

W wykładzie wykorzystano następujące publikacje:

A. Szumański: Słowo wstępne (w’); K. Żurek: Spółka cicha, Wyd. Kantor Wydawniczy Zakamycze, Kraków 1999; S. Grzybowski: System Prawa Cywilnego t. III cz. 2, Ossolineum s.888; Orzecznictwo Sądu Najwyższego z 27.06.1947 C II 402/47, z 26.06.1951 I.C. 606/51, z 12.12.1962 2 CR 1062/61; Z. Godecki: Spółka cicha czy cywilna, „Rzeczpospolita”, 1992 nr 161; J. Jacyszyn: Spółka cicha jako forma prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce, „Rejut”, 1994 nr 7-8; W. Jaślan: Spółka cicha, „Fiscus”, 41993 nr 2; A. Koch: Spółka cicha w świetle przepisów k.c., „PPH”, 1995 nr 7.

KODEKS SPÓŁEK HANDLOWYCH – SPÓŁKI KAPITAŁOWE

Kodeks Spółek Handlowych, który wszedł w życie 1 stycznia 2001 roku, w przepisach ogólnych wprowadza podział regulowanych w nim spółek handlowych na: **spółki osobowe** i **spółki kapitałowe**. Wśród tych drugich KSH wymienia: **spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością** i **spółkę akcyjną**. Obie te spółki zostaną przedstawione w wykładzie. Pierwszej z nich – spółce z ograniczoną odpowiedzialnością poświęcę więcej uwagi, ponieważ stała się ona najbardziej rozpowszechnioną kapitałową formą spółki prawa handlowego.

SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ

1. Istota spółki z o.o.

Spółki z o.o. są stosunkowo młodą formą działalności gospodarczej, pochodzącą z ostatnich lat XIX w. Stanowią one prawną formę umożliwiającą drobnym i średnim przedsiębiorcom prowadzenie działalności gospodarczej bez narażania się na ryzyko utraty całego majątku w razie niepowodzenia tejże działalności.

Forma spółki z o.o. umożliwia zaangażowanie w działalność jedynie części kapitału, wniesionej w postaci udziałów, podczas gdy reszta majątku wspólników może być wolna od zagrożeń od strony wierzycieli spółki. Niestety ta cecha spółki z o.o. w czasach niestabilizowanej, przekształcającej się gospodarki, może być wykorzystywana do oszustw i nadużyć, zarówno na szkodę drobnych udziałowców jak i władz skarbowych. Wbrew swojej nazwie (a może zgodnie z jej nazwą) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – odpowiada wobec wierzycieli całym swoim majątkiem, przy czym jego minimalna wielkość do 2000 roku równa była 4.000 złotych obecnie 50.000 zł. Spółka z o.o. jest uproszczoną – w porównaniu ze spółką akcyjną – formą spółki kapitałowej, chociaż nie obcy jest również pogląd, że jest to spółka osobowo-kapitałowa. Jest przydatna zwłaszcza do prowadzenia przedsięwzięć gospodarczych małych i średnich rozmiarów, ze stosunkowo niewielką liczbą wspólników. Obecnie obowiązujące przepisy KSH odnoszące się do spółki z o.o. są zgodne z prawem Unii Europejskiej. Spółka ta może być zakładana w każdym celu przez prawo dozwolonym. Jest to rozwiązanie przyjęte z prawa niemieckiego, pozwalające na szerokie wykorzystanie tej formy prawnej spółki, którego brak był szczególnie odczuwalny w praktyce gospodarczej. Pod tym względem spółka z o.o. nie różni się od spółki akcyjnej. Obie te spółki mogą być tworzone zarówno w celach gospodarczych jak i niegospodarczych. Jak wyżej powiedziałem spółka z o.o. za zobowiązania odpowiada całym swoim majątkiem (obecnym i przyszłym). Wspólnicy za zobowiązania spółki swoim osobistym majątkiem w zasadzie nie odpowiadają. Wyjątek stanowią te zobowiązania spółki gdy wspólnicy będący członkami władz zaniedbali swoje obowiązki

i nie wszczęli w terminie postępowania układowego, bądź nie złożyli wniosku o likwidację lub upadłość.

Spółka może być utworzona przez jednego lub większą liczbę wspólników.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością posiada osobowość prawną.

2. Powstanie spółki z o.o.

Utworzenie spółki z o.o. wymaga podjęcia następujących czynności:

- zawarcia umowy spółki przez wspólników (w przypadku spółki jednoosobowej sporządzenie aktu założycielskiego),
- wniesienia całego kapitału zakładowego,
- ustanowienia władz spółki,
- wpisania spółki do Krajowego Rejestru Sądowego (KRS).

Umowa Spółki

Umowa, mocą której wspólnicy powołują Spółkę z o.o. wymaga do swojej ważności **formy aktu notarialnego**. Umowa powinna co najmniej określać:

- firmę i siedzibę spółki,
- przedmiot działalności spółki,
- wysokość kapitału zakładowego,
- czy wspólnik może mieć więcej niż jeden udział,
- liczbę i wartość nominalną udziałów objętych przez poszczególnych wspólników,
- czas trwania spółki, jeżeli jest oznaczony.

Z chwilą zawarcia umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powstaje spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji.

Firma spółki może być obrana dowolnie; powinna jednak zawierać dodatkowe oznaczenie: „spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Dopuszczalne jest używanie w obrocie skrótu „spółka z o.o.” lub

„sp. z o.o.”.

Przykłady:

- EXPERT MONITOR Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie;
- EXPERT MONITOR Spółka z o.o. z siedzibą w Warszawie;
- EXPERT MONITOR Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie.

Przedmiot działalności

Przedmiot przewidywanej działalności nie może być określony jako „wszelka działalność gospodarcza”. Zdaniem Sądu Najwyższego przedmiot działalności przedsiębiorstwa spółki „powinien być skonkretyzowany określeniem przynajmniej rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej” (OSN 1990, z. 3, poz. 45), a obecnie zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności, stanowiącą załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 października 1997 r., w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz.U. Nr 128, poz. 829; z 1998 r. nr 143, poz. 918 i z 1999 r. nr 92. poz. 1047).

Przedmiot działalności spółki przykładowo przedstawiono w druku KRS-WM.

Kapitał zakładowy

Istotą spółki z o.o. jest zgromadzenie przez wspólników kapitału zakładowego. Jego wysokość obecnie nie może być niższa niż 50.000 złotych. Spółki już istniejące otrzymały termin uzupełnienia kapitału do wymienionej wysokości do końca 2003 r. Kapitał zakładowy nie ma postaci trwale wyodrębnionej, utrzymywanej na koncie lub w kasie. Środki te zazwyczaj przeznacza się na działalność gospodarczą, mają one charakter środków obrotowych. Nie stanowią więc swoistego zabezpieczenia zobowiązań spółki wobec ewentualnych wierzycieli.

Najczęściej wpłaty wspólników do kapitału spółki mają postać pieniężną. Mogą mieć jednak formę wkładów rzeczowych (aportów). Tym wkładem rzeczowym mogą być nieruchomości (budynki produkcyjne lub biurowe, maszyny, urządzenia produkcyjne, samochody ciężarowe lub osobowe,

wyposażenie biura itp.). Wartość aportów jest ustalana przez wspólników lub rzeczoznawcę majątkowego. Zarówno wniesione do kapitału pieniądze jak i wkłady rzeczowe – **stają się własnością spółki z o.o.** (w spółce cywilnej stanowią własność wspólników).

Udziały

W zamian za wkład do kapitału spółki wspólnik otrzymuje udziały. Obecnie wartość jednego udziału nie może być mniejsza niż 500 złotych. Udział to wyraz członkostwa w spółce i odpowiadające mu prawa do odpowiedniej części zysku z działalności; to również prawo do odpowiedniej liczby głosów; udział określa „siłę” wspólnika w spółce, w Zgromadzeniu Wspólników. Nie zawsze wielkość wkładów wniesionych jest proporcjonalna do ilości udziałów tegoż wspólnika. Są też udziały uprzywilejowane. Udziały są zbywalne, można je sprzedawać, zastawiać, zamieniać, darować, mogą przejść na inną osobę w drodze dziedziczenia, być częścią spadku. Umowa spółki powinna określać procedurę „przejęcia” udziałów (powiadomienie zarządu o zamiarze zbycia, otrzymanie zgody i ewentualnie propozycji kupna, uzgodnienie ceny, umowa na piśmie z podpisami notarialnie poświadczonymi, zgłoszenie do opodatkowania w Urzędzie Skarbowym, powiadomienie Spółki o zbyciu – nabyciu udziałów, zawiadomienie KRS i sporządzenie nowej listy udziałów). Przejście udziału na inną osobę oznaczać może zmianę składu osobowego spółki.

Uwaga: w umowie spółki nie można skutecznie wyłączyć zbywalności udziałów, ale można ograniczyć do możliwości zbycia na rzecz określonych osób np. pozostałych wspólników. Podobnie można postąpić w przypadku udziałów po zmarłym wspólniku. Spółka prowadzi Księgę Udziałów. W czasie trwania Spółki nie można żądać zwrotu udziałów ani też wypłacać odsetek od udziałów (dotyczy to również aportów).

Wielkość posiadanych udziałów w zasadzie decyduje o prawie do wytworzonego przez spółkę zysku. Odmienne postanowienia muszą wyraźnie wynikać z umowy.

Czas trwania spółki

W zależności od potrzeb spółka może być założona na czas nieokreślony,

na czas określony, na czas wykonywania określonego przedsięwzięcia lub na czas osiągnięcia oznaczonego celu. Spółka, która przekroczyła czas działalności, osiągnęła cel lub wykonała określone przedsięwzięcie – i o ile nie została rozwiązana, uważana jest za spółkę założoną na czas nieokreślony.

Przykład:

- spółka zostaje zawarta na czas wybudowania osiedla domków jednorodzinnych,
- spółka zostaje zawarta na czas do osiągnięcia zysku w wysokości złotych

3. Władze spółki

Władzami spółki z o.o. są:

- Zgromadzenie Wspólników
- Rada Nadzorcza
- Komisja Rewizyjna
- Zarząd

Zgromadzenie Wspólników

Zgromadzenie Wspólników jest najwyższym organem spółki. Zgromadzenia Wspólników mogą być zwyczajne i nadzwyczajne. **Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników** odbywa się zwykle raz w roku w ciągu sześciu miesięcy po upływie roku obrachunkowego. Przedmiotem tego zgromadzenia powinno być rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku zysków i strat za ubiegły rok, podjęcie uchwały o podziale zysku lub pokryciu strat i udzielenie władzom spółki absolutorium z wykonania przez nie obowiązków. Umowa spółki może niektóre z tych obowiązków powierzyć Radzie Nadzorczej. Poza zwyczajnym Zgromadzeniem Wspólników, mogą być również zwoływane **nadzwyczajne Zgromadzenia Wspólników**, tak z inicjatywy Zarządu, Rady Nadzorczej lub Komisji Rewizyjnej, a także na żądanie samych wspólników.

Zgromadzenie Wspólników swoje decyzje podejmuje w formie uchwał. Oprócz spraw już wymienionych uchwały wspólników wymagają:

- decyzje o dochodzeniu roszczeń powstałych w związku z działalnością spółki,
- zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa oraz ustanowienie na nim użytkownika,
- zwrot wniesionych przez wspólników dopłat.

Wspólnicy mogą podejmować uchwały jedynie w sprawach objętych porządkiem obrad, załączonym do zawiadomienia. W sprawach nie objętych porządkiem obrad można podjąć uchwałę, jeżeli obecni są wszyscy wspólnicy, a więc reprezentowany jest cały kapitał i żaden z nich nie sprzeciwi się podjęciu uchwały. Wspólnicy mogą podjąć uchwały i bez formalnego zwołania Zgromadzenia, jeżeli na ich spotkaniu reprezentowany jest cały kapitał, a żaden ze wspólników nie zgłosi sprzeciwu.

Uchwały zapadają bezwzględną większością oddanych głosów, chyba że umowa spółki lub przepisy KSH stanowią inaczej (na przykład zmiana umowy spółki, rozwiązanie spółki, połączenie spółki z inną wymagają uchwał podjętych większością dwóch trzecich głosów). Głosowania są jawne. Tajne – w sprawach personalnych i osobistych oraz wówczas, gdy żąda tego choćby jeden z obecnych. Uchwały są protokołowane i wpisywane do księgi protokołów.

Rada Nadzorcza, Komisja Rewizyjna

Prawo kontroli działalności spółki z o.o. służy każdemu wspólnikowi, który w tym celu może w każdym czasie przeglądać księgi i dokumenty spółki, sporządzać bilanse do swojego użytku lub żądać wyjaśnień od zarządu. Umowa spółki może nadto ustanowić **radę nadzorczą** lub **komisję rewizyjną**, albo oba te organy. W spółkach, w których kapitał zakładowy przewyższa kwotę 500 tysięcy złotych, a wspólników jest więcej niż 25, jeden z tych organów powinien być ustanowiony obligatoryjnie. Wówczas można ograniczyć lub wyłączyć prawo kontroli spółki przez wspólnika. Zgodnie z art. 214 § 1 KSH członek zarządu, prokurent, likwidator, kierownik oddziału lub zakładu oraz zatrudniony w spółce główny księgowy, radca prawny lub adwokat, nie może być

jednocześnie członkiem rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej. To postanowienie stosuje się do osób, które podlegają bezpośrednio członkom zarządu albo likwidatorowi.

Rada nadzorcza składa się co najmniej z trzech członków powołanych i odwoływanych uchwałą wspólników. Umowa spółki może przewidywać inny sposób ich powoływania. Powołani mogą być na rok lub inny czas, a odwoływani w każdym czasie uchwałą wspólników. Rada nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności. Rada nadzorcza nie ma prawa wydawania zarządowi wiążących poleceń dotyczących prowadzenia spraw spółki. Szczególne obowiązki rady oraz zasady postępowania przy podejmowaniu uchwał uregulowane zostały w art. 219, 220 i 222 KSH.

Komisja rewizyjna składa się co najmniej z trzech członków, powoływanych według wyżej wymienionych zasad. Do zadań komisji rewizyjnej należy ocena sprawozdań finansowych wymienionych a art. 231 KSH, wniosków zarządu dotyczących podziału zysku lub pokrycia strat i rocznego pisemnego sprawozdania.

Zarząd

To podstawowy organ spółki, mający kluczową rolę w procesie zarządzania spółką i kierowanie jej bieżącymi sprawami.

„Art. 201 § 1 KSH. Zarząd prowadzi sprawy spółki i reprezentuje spółkę.”

Zarząd składa się z jednego albo większej liczby członków, powoływanych spośród wspólników lub spoza ich grona, uchwałą wspólników lub w inny sposób o ile umowa spółki tak stanowi na okres kadencji jednego roku (umowa może inaczej to określić), do czasu zatwierdzenia sprawozdania finansowego za ostatni rok obrotowy. Mandat członka zarządu wygasa również wskutek śmierci, rezygnacji albo odwołania za składu zarządu (art. 202 KSH).

Reprezentacja

Zarząd reprezentuje spółkę w stosunkach z innymi podmiotami prawa. Chodzi tu przede wszystkim o prawo występowania w imieniu spółki w

stosunkach cywilnoprawnych: zawierania umów i składania jednostronnych oświadczeń woli.

„Art. 204 § 1 KSH. Prawo członka zarządu do prowadzenia spraw spółki i jej reprezentowania dotyczy wszystkich czynności sądowych i pozasądowych spółki.

§ 2. Prawa członka zarządu do reprezentowania spółki nie można ograniczyć ze skutkiem prawnym wobec osób trzecich.”

Jeżeli zarząd jest wieloosobowy, sposób reprezentowania określa umowa. Jeżeli umowa nie zawiera żadnych postanowień w tym przedmiocie, do składania oświadczeń w imieniu spółki wymagane jest współdziałanie dwóch członków zarządu albo jednego członka zarządu łącznie z prokurentem (art. 205 § 1 KSH). Prawo do reprezentowania spółki obejmuje wszelkie czynności prawne, nie wyłączając zbywania i obciążania nieruchomości oraz ustanawiania prokury; prawo to nie obejmuje jednak zbycia lub wydzierżawienia przedsiębiorstwa, gdyż nie mieści się to w pojęciu „prowadzenia przedsiębiorstwa”. Praw zarządu nie można ograniczyć ze skutkami wobec osób trzecich. Natomiast jest możliwe ustanowienie ograniczenia w wewnętrznych stosunkach spółki.

Każdy członek zarządu może prowadzić bez uprzedniej uchwały zarządu sprawę nie przekraczającą zakresu zwykłych czynności spółki, chyba że sprzeciwi się temu choćby jeden z pozostałych członków. Uchwały zarządu mogą być powzięte, jeżeli wszyscy członkowie zostali prawidłowo zawiadomieni o posiedzeniu zarządu i zapadają bezwzględną większością głosów. Umowa spółki może przewidywać inny sposób podejmowania uchwał.

W przypadku sprzeczności interesów spółki z interesami członka zarządu, jego współmałżonka, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia oraz osób, z którymi jest powiązany osobiście, członek zarządu powinien wstrzymać się od udziału w rozstrzygnięciu takich spraw i może żądać zaznaczenia tego w protokole (art. 209 KSH).

Powyższe przepisy regulujące stosunki wewnętrzne w spółce mają istotne znaczenie. Dlatego też umowa spółki powinna przede wszystkim postanowić, w jakim zakresie każdy z członków zarządu może działać samodzielnie, a w jakim jest potrzebna uchwała zarządu, współdziałanie niektórych itp.

Gdy zarząd jest jednoosobowy, osobie tej przysługują wszelkie uprawnienia zarządu jako całości. Nie mogą one być ograniczone, chyba że wynika to z ustawy.

Członek zarządu nie może bez zgody spółki zajmować się interesami konkurencyjnymi ani też uczestniczyć w spółce konkurencyjnej jako wspólnik spółki cywilnej, spółki osobowej lub jako członek organu spółki kapitałowej bądź uczestniczyć w innej konkurencyjnej osobie prawnej jako członek organu (art. 211 KSH).

Zmiana umowy spółki (art. 255-265 KSH)

Zmiana umowy spółki wymaga uchwały wspólników. Obniżenie kapitału zakładowego w trybie umorzenia udziałów (zgodnie z art. 199 KSH) wymaga uchwały zarządu. Obie te czynności wymagają wpisu do KRS. Podobnie zgłoszenia podlegają czynności, o których mowa w art. 166 KSH (będące przedmiotem pierwotnego zgłoszenia). Uchwała powinna być zaprotokołowana przez notariusza.

Wyłączenie wspólnika

Z ważnych przyczyn dotyczących danego wspólnika sąd może orzec jego wyłączenie ze spółki na żądanie wszystkich pozostałych wspólników, jeżeli udziały wspólników żądających wyłączenia stanowią więcej niż połowę kapitału zakładowego. Umowa spółki prawa do wniosku o wyłączenie może ustalić inaczej.

Rozwiązanie i likwidacja, upadłość spółki

(temat jest przedmiotem odrębnego wykładu)

Odpowiedzialność cywilnoprawna według KSH

- *„Art. 291. Jeżeli członkowie zarządu umyślnie lub przez niedbalstwo podali fałszywe dane w oświadczeniu, o którym mowa w art. 167 § A pkt 2 (oświadczenie wszystkich członków zarządu, że wkłady na pokrycie kapitału zakładowego zostały przez wszystkich*

członków zarządu w całości wniesione), lub w art. 262 § 2 pkt 3 (dotyczy to również przy podwyższaniu kapitału zakładowego), **odpowiadają wobec wierzycieli spółki solidarnie ze spółką** przez trzy lata od dnia zarejestrowania spółki lub zarejestrowania podwyższenia kapitału zakładowego.”

- „**Art. 292.** Kto biorąc udział w tworzeniu spółki, wbrew przepisom prawa z winy swojej wyrządził spółce szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia”

- „**Art. 293 § 1.** Członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz likwidator odpowiada wobec spółki za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem lub postanowieniami umowy spółki, chyba że nie ponosi winy.

§ 2. Członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz likwidator powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności.”

- „**Art. 297.** Roszczenie o naprawienie szkody przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, w którym spółka dowiedziała się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże w każdym przypadku roszczenie przedawnia się z upływem dziesięciu lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenia wyrządzające szkodę.”

- **Art. 299 § 1.** Jeżeli egzekucja przeciwko spółce okazała się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania.

§ 2. Członek zarządu może się uwolnić od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, jeżeli wykaże, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe, albo że nie zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz nie wszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie ponosi szkody.”

- „**Art. 300.** Przepisy art. 291 – 299 nie naruszają praw współników oraz osób trzecich do dochodzenia naprawienia szkody na zasadach ogólnych.”

SPÓŁKA AKCYJNA (S.A.) - art. 301 -490 KSH

Spółka akcyjna jest formą, w jakiej prowadzą działalność największe organizacje gospodarcze. Jest to spółka typowo kapitałowa, czyli że podstawą jej działalności jest kapitał akcyjny wniesiony przez wspólników i podzielony na udziały zwane akcjami. Kapitał ten jest często anonimowy. **Akcje** mogą być imienne lub na okaziciela i stanowią przedmiot obrotu handlowego.

Akcjonariusze nie odpowiadają osobiście za zobowiązania spółki. Za zobowiązania spółki odpowiada sama spółka posiadany majątkiem. Prawa akcjonariuszy do akcji mają charakter praw majątkowych, a więc mogą być zbywalne. Liczba posiadanych akcji decyduje o liczbie głosów na walnym zgromadzeniu, o udziale w zyskach oraz o udziale w podziale masy majątkowej w przypadku likwidacji. Ponieważ związek akcjonariuszy ze spółką akcyjną jest zupełnie luźny powoduje to konieczność prawnej ochrony ich interesów. Wyrazem tego jest większa niż w przypadku innych spółek liczba przepisów imperatywnych regulujących zarówno stosunki spółki z innymi podmiotami ale również wewnętrzne sprawy spółki.

Spółka akcyjna jest osobą prawną, w której dominującą rolę odgrywa element majątkowy w postaci kapitału. Element ludzki ma znaczenie marginesowe.

Prawna problematyka spółki akcyjnej jest bardzo obszerna i szczegółowe ukazanie jej w prezentowanym wykładzie jest niemożliwe. Ponieważ obszernie omówiłem spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, nie odbiegającą w wielu rozwiązaniach od spółki akcyjnej, w tym miejscu przedstawię w sposób względnie syntetyczny: utworzenie spółki, kapitał i akcje oraz władze spółki.

Utworzenie spółki akcyjnej

W świetle przepisów KSH (art. 301 i nast.) utworzenie S.A. może nastąpić dwoma sposobami: pierwszy – polega na utworzeniu spółki przez założycieli i osoby trzecie (art. 313 KSH). Sposób ten charakteryzuje się

koncentracją procesu powstawania spółki w czasie i określonym z góry składem osobowym, wzajemnie akceptowanym przez przyszłych akcjonariuszy. Jest to w praktyce najczęściej stosowany sposób. Łączy się to zazwyczaj z hermetycznym składem osobowym spółki przed osobami z zewnątrz. Udział w spółce osób trzecich, to znaczy osób spoza grona założycielskiego, wymaga zgody założycieli. Może ona być wyrażona z góry w statucie bądź w późniejszych aktach; drugi sposób – polega na tym, że nie jest to akt jednorazowy, lecz składa się z szeregu etapów przewidzianych przepisami. Występują w nim dwie całkowicie odrębne kategorie przyszłych wspólników: założyciele spółki oraz osoby nabywające akcje w drodze subskrypcji.

Warunki powstania spółki określa art. 306 KSH:

„Art. 306. Do powstania spółki akcyjnej wymaga się:

- 1) zawięzania spółki, w tym podpisania statutu przez założycieli,*
- 2) wniesienia przez akcjonariuszy wkładów na pokrycie całego kapitału zakładowego, z uwzględnieniem art. 309 § 3 i § 4,*
- 3) ustanowienie zarządu i rady nadzorczej,*
- 4) wpisu do rejestru.”*

Spółka uzyskuje osobowość prawną z chwilą wpisania do rejestru handlowego. Zgłoszenie spółki do rejestru stanowi obowiązek zarządu. Istotną czynnością założycieli spółki jest opracowanie i porządzenie statutu w formie aktu notarialnego. Statut spółki akcyjnej powinien określać (art. 304 KSH):

- firmę i siedzibę spółki (firma spółki może być obrana dowolnie; powinna zawierać dodatkowe oznaczenie „spółka akcyjna”;
- przedmiot działalności spółki (zgodny z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD),
- czas trwania spółki jeżeli jest oznaczony,
- wysokość kapitału zakładowego oraz kwotę wpłaconą przed zarejestrowaniem na pokrycie kapitału zakładowego,
- wartość nominalną akcji i ich liczbę ze wskazaniem, czy akcje są imienne czy na okaziciela,

- liczbę akcji poszczególnych rodzajów i związane z nimi uprawnienia, jeżeli mają być wprowadzone akcje różnych rodzajów,
- nazwiska i imiona albo firmy (nazwy) założycieli,
- liczbę członków zarządu i rady nadzorczej, albo co najmniej minimalną lub maksymalną liczbę członków tych organów oraz podmiot uprawniony do ustalenia składu zarządu lub rady nadzorczej,
- co najmniej przybliżoną wielkość wszystkich kosztów poniesionych lub obciążających spółkę w związku z jej tworzeniem, ustalaną na dzień zawiazania spółki,
- pismo do ogłoszeń, jeżeli spółka zamierza dokonywać ogłoszeń również poza Monitorem Sądowym i Gospodarczym.

Statut powinien również zawierać, pod rygorem bezskuteczności wobec spółki, postanowienia dotyczące:

- liczby i rodzaj uczestnictwa w zysku lub w podziale majątku spółki oraz związanych z nimi praw,
- wszelkich związanych z akcjami obowiązków świadczenia na rzecz spółki, poza obowiązkiem wpłacenia należności za akcje,
- warunków i sposobu umorzenia akcji,
- ograniczeń zbywalności akcji,
- uprawnień osobistych przyznanych akcjonariuszom, o których mowa w art. 354 KSH.

Do zgłoszenia spółki do rejestru handlowego, dołącza się szereg dokumentów, stanowiących podstawę wpisu, oprócz statutu, między innymi akty o zawiazaniu spółki i objęciu akcji, oświadczenie członków zarządu, że wpłaty na akcje zostały dokonane, a przejęcie wkładów niepieniężnych na spółkę z chwilą jej zarejestrowania jest zapewnione, stwierdzenie ustanowienia władz spółki (art. 320 KSH). Zgłoszenia dokonujemy na drukach: KRS-W4 plus załączniki: KRS-WA (oddziały, terenowe jednostki organizacyjne), KRS-WH (sposób powstania), KRS-WK (organy podmiotu/wspólnicy uprawnieni do reprezentowania spółki), KRS-WL (prokurenci), KRS-WM (przedmiot działania), KRS-WG (emisje

akcji), KRS-ZN (sprawozdania finansowe i inne dokumenty).

Kapitał i akcje

Rozpoczęcie działalności przez spółkę akcyjną jest ściśle związane ze zgromadzeniem kapitału akcyjnego. Kapitał akcyjny powinien wynosić co najmniej 500.000 złotych a wartość nominalna akcji nie może być niższa niż 1 złoty (art. 308 KSH) – pokrywany jest wnoszonymi przez akcjonariuszy wkładami, w postaci pieniężnej lub wkładów niepieniężnych (aportów). W zamian za wnoszone do spółki wkłady wspólnicy otrzymują akcje. Akcja jest dokumentem (papierem wartościowym) wyrażającym wniesiony do spółki wkład i legitymującym właściciela jako członka spółki.

Dokument akcji powinien być sporządzony na piśmie i zawierać następujące dane (art. 328 KSH):

- firmę, siedzibę i adres spółki o,
- oznaczenie sądu rejestrowego i numer, pod którym spółka jest wpisana do rejestru o,
- datę zarejestrowania spółki i wystawienia akcji,
- wartość nominalną, serię i numer, rodzaj danej akcji i uprawnienia szczególne z akcji,
- wysokość dokonanej wpłaty w przypadku akcji imiennych,
- ograniczenia co do rozporządzania akcją,
- postanowienia statutu o związanych z akcją obowiązkach wobec spółki.

Dokument ten powinien być opatrzony pieczęcią spółki oraz podpisem zarządu. Podpis może być mechanicznie odtwarzany.

Akcje mają ustaloną w statucie i uwidocznioną w tekście dokumentu wartość nominalną, nie mniejszą niż 1 złoty. Wartość nominalna wszystkich akcji jest jednakowa. Akcje wydawane są akcjonariuszom po cenie emisyjnej, która może być równa lub wyższa od ceny nominalnej. Gdy akcje wydawane są po cenie wyższej od wartości nominalnej, nadwyżka powiększa majątek spółki (kapitał zapasowy). Cena emisyjna

nie może być niższa od nominalnej, gdyż w takim przypadku nie byłby pokryty cały kapitał akcyjny.

Akcje są niepodzielne i jako takie mogą być imienne oraz akcjami na okaziciela (art. 334 KSH):

„Art. 334 § 1. Akcje mogą być imienne lub na okaziciela.

§ 2. Zmiana akcji imiennych na akcje na okaziciela lub odwrotnie może być dokonana na żądanie akcjonariusza, jeżeli ustawa lub statut nie stanowi inaczej.”

Między tymi dwoma rodzajami akcji nie ma różnic dotyczących uprawnień akcjonariuszy. Różnice odnoszą się do sposobu zbywania akcji a ponadto do identyfikacji akcjonariuszy. Posiadacze akcji imiennych są znani spółce, natomiast posiadacze akcji na okaziciela mogą być anonimowi.

Akcje dzielą się również na akcje zwyczajne i uprzywilejowane. Jednej akcji nie można przyznać więcej niż dwa głosy; musi to być akcja imienna. Akcje uprzywilejowane dają prawo do dodatkowych głosów na walnym zgromadzeniu, prawo do większej dywidendy i prawo do większego udziału w majątku likwidowanej spółki (art. 351 i nast. KSH).

Akcje są zbywalne; statut może uzależnić rozporządzenie akcjami imiennymi od zgody spółki albo w inny sposób ograniczyć możliwość rozporządzenia akcjami imiennymi. Akcje mogą być zastawiane lub umarżane.

Władze spółki akcyjnej

Władzami spółki akcyjnej są:

- walne zgromadzenie akcjonariuszy (art. 393 – 429 KSH);
- zarząd (art. 368 – 380 KSH);
- rada nadzorcza (art. 381 – 392 KSH)

Zasady funkcjonowania tych władz są zbliżone do działania podobnych władz w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością.

KODEKS SPÓŁEK HANDLOWYCH – SPÓŁKI OSOBOWE

Uwagi ogólne

KSH w art. 4 wskazuje, że określenie **spółka osobowa** oznacza: spółkę jawną, spółkę partnerską, spółkę komandytową i spółkę komandytowo-akcyjną. Spółka partnerska i komandytowo-akcyjna to dwa nowe przykłady spółek, do tej pory nieznane polskiemu prawu. Cechą charakterystyczną przepisów spółek osobowych jest większa liberalizacja, uzależnienie postanowień umów od woli wspólników przy jednoczesnej trosce o bezpieczeństwo obrotu. Wewnętrzne stosunki w spółce zależą głównie od woli wspólników, natomiast na zewnątrz, wobec osób trzecich spółka występuje jako samoistna jednostka organizacyjna. W sferze wewnętrznych stosunków spółki – wspólnicy dążąc do wspólnego celu **wnoszą wkłady**, jest to obowiązek bezwzględny (art. 3 KSH). Wnoszenie wkładu to spełnienie określonego świadczenia. Oznacza to, że nie mogą powstawać tzw. spółki „bezwkładowe”. Wspólnicy, o ile umowa spółki tak stanowi, mogą być zobowiązani do współdziałania w inny określony sposób (np. przez wykonywanie pracy na rzecz spółki, znoszenie pewnych ciężarów itp.).

Podmiotowość spółek osobowych wynika z art. 8 § 1 KSH:

„Art. 8 § 1. Spółka osobowa może we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana.

§ 2. Spółka osobowa prowadzi przedsiębiorstwo pod własną firmą.”

Określenie § 1 wskazuje, że osobowa spółka handlowa ma zdolność zawierania umów rozporządzających i zobowiązujących, a więc **ma zdolność do czynności prawnych**. Postanowienie, że osobowa spółka handlowa może pozywać i być pozywana, oznacza że **przysługuje jej zdolność sądowa**. Przepisy odnoszące się do poszczególnych typów spółek wskazują, kto reprezentuje spółkę w czynnościach sądowych (art. 29 § 2, art. 96 § 1, art. 97, art. 117 i art. 137 § 1 KSH). Oznacza to, że spółka **ma także zdolność procesową**.

SPÓŁKA JAWNA

Spółka jawna, jest spółką osobową, która prowadzi przedsiębiorstwo pod własną firmą, a nie jest inną spółką handlową. Firma spółki jawnej powinna zawierać nazwiska lub firmy (nazwy) wszystkich wspólników albo nazwisko albo firmę (nazwę) jednego albo kilku wspólników oraz dodatkowe oznaczenie „spółka jawna”, bądź skrótu „sp.j.”. Przekształceniu w spółkę jawną może ulec również spółka cywilna (art. 860 KC), jeżeli jej przychody netto ze sprzedaży towarów lub świadczenia usług w każdym z dwóch kolejnych lat obrotowych osiągnęły równowartość w walucie polskiej co najmniej 400.000 EURO, stając się tym samym przedsiębiorstwem większych rozmiarów.

Umowa spółki jawnej powinna być zawarta na piśmie pod rygorem nieważności i powinna zawierać:

- firmę i siedzibę spółki,
- określenie wkładów wnoszonych przez każdego wspólnika i ich wartość,
- przedmiot działalności spółki,
- czas trwania spółki, jeżeli jest oznaczony.

Reprezentacja w sp.j.

Każdy wspólnik ma prawo reprezentować spółkę we wszystkich czynnościach sądowych i pozasądowych spółki. Prawa reprezentowania spółki nie można ograniczyć ze skutkiem wobec osób trzecich.

Odpowiedzialność wspólników sp.j.

Wspólnik jawny odpowiada za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem solidarnie z pozostałymi wspólnikami, lecz egzekucja z jego majątku może zostać przeprowadzona dopiero gdy egzekucja z majątku spółki okaże się bezskuteczna. Przy czym, zgodnie z art. 778 KPC, sąd nadaje tytułowi egzekucyjnemu przeciwko spółce jawnej, klauzulę wykonywalności przeciwko wspólnikowi jawnemu.

Osoba przystępująca do już istniejącej spółki jawnej odpowiada za jej zobowiązania powstałe przed dniem jej przystąpienia. Natomiast kto zawiera umowę spółki jawnej z przedsiębiorcą jednoosobowym, odpowiada także za zobowiązania powstałe przy prowadzeniu przedsiębiorstwa przez tego przedsiębiorcę przed dniem utworzenia spółki.

Stosunki wewnętrzne w sp.j.

Spółka nie może powierzyć jej spraw osobom trzecim z wyłączeniem wspólników. Nie można również ograniczyć praw wspólnika do informacji o stanie majątku i interesach spółki, przeglądania ksiąg i dokumentów spółki. O ile umowa spółki nie stanowi inaczej, każdy wspólnik ma prawo i obowiązek do:

- prowadzenia spraw spółki, które nie przekraczają zakresu zwykłych czynności spółki. Sprzeciw jednego z pozostałych wspólników powoduje potrzebę uprzedniej uchwały wspólników. O ile umowa lub uchwałą powierza jednemu lub kilku wspólnikom prowadzenie spraw spółki, pozostali zostają wyłączeni od tych czynności,
- ustanowienie prokury wymaga zgody wszystkich wspólników mających prawo prowadzenia spraw spółki. Odwołać prokurę może każdy z nich,
- w sprawach przekraczających zakres zwykłych czynności spółki wymagana jest zgoda wszystkich wspólników,
- wspólnik mający prawo prowadzenia spraw spółki może bez uprzedniej uchwały wspólników wykonać czynność nagłą, której zaniechanie mogłoby wyrządzić spółce poważną szkodę,
- za prowadzenie spraw spółki wspólnik nie otrzymuje wynagrodzenia,
- prawo prowadzenia spraw spółki może być odebrane wspólnikowi z ważnych powodów na mocy prawomocnego orzeczenia sądu,
- wkłady wspólników, o ile umowa nie stanowi inaczej, uważają się za równe sobie,
- wkład wspólnika może mieć formę pieniężną, rzeczową, świadczeń na rzecz spółki bądź przeniesieniu innych praw,

- wspólnik jest zobowiązany do podwyższenia umówionego wkładu,
- udział kapitałowy wspólnika jest równy wartości wkładu określonej w umowie spółki,
- każdy wspólnik ma prawo do równego udziału w zyskach i stratach w tym samym stosunku bez względu na rodzaj i wartość wkładu. Umowa może zwolnić wspólnika od udziału w stratach,
- wspólnik może żądać podziału i wypłaty całości zysku z końcem każdego roku obrotowego oraz 5% odsetek od swoich udziałów przy czym zysk w pierwszej kolejności przeznaczony jest na uzupełnienie strat kapitałowych,
- zmniejszenie udziału kapitałowego wymaga zgody pozostałych wspólników,
- wspólnik obowiązany jest powstrzymać się od wszelkiej działalności sprzecznej z interesem spółki i nie zajmować się interesami konkurencyjnymi.

Rozwiązanie spółki, wystąpienie wspólnika spółki jawnej.

Rozwiązanie spółki powodują:

- 1) przyczyny przewidziane w umowie spółki,
- 2) jednomyślna uchwała wszystkich wspólników,
- 3) ogłoszenie upadłości spółki,
- 4) śmierć wspólnika lub ogłoszenie jego upadłości,
- 5) wypowiedzenie umowy spółki przez wspólnika lub wierzyciela na 6 miesięcy przed końcem roku obrotowego w formie pisemnej,
- 6) prawomocne orzeczenie sądu z ważnych powodów, na wniosek wspólnika. Jeżeli jednak ważny powód zachodzi po stronie jednego ze wspólników, sąd może na wniosek pozostałych wspólników orzec o wyłączeniu tego wspólnika ze spółki.

W przypadku wystąpienia lub śmierci wspólnika wartość jego udziału kapitałowego oznacza się na podstawie osobnego bilansu, uwzględniającego wartość zbywczą majątku spółki. Udział kapitałowy powinien być wypłacony w pieniądzu. Rzeczy wniesione tylko używania

zwraca się w naturze. O ile udział wskazuje wartość ujemną – wspólnik powinien wyrównać spółce przypadającą na niego brakującą wartość.

Likwidacja spółki jawnej

Likwidacja wiąże się z jedną z przyczyn rozwiązania spółki, o których była mowa. Likwidatorami są wszyscy wspólnicy, chyba że powołają niektórych spośród siebie, bądź osoby spoza swojego grona.

Likwidator może być odwołany tylko w drodze jednomyślnej uchwały wspólników, bądź z ważnych powodów przez sąd rejonowy. Szczegółowy tryb i zasady likwidacji określają art. 67-85 KSH.

Do zadań likwidatora należy:

- zakończenie bieżących interesów spółki, ściągnięcie wierzytelności, wypełnienie zobowiązań, sprzedaż majątku spółki,
- prowadzenie spraw spółki i reprezentowanie jej na zewnątrz,
- sporządzenie bilansu na dzień rozpoczęcia i zakończenia likwidacji,
- podział pozostałego majątku (po zaspokojeniu zobowiązań i zabezpieczeniu kwot na pokrycie zobowiązań niewymagalnych lub spornych) między wspólników stosownie do postanowień umowy spółki, w takim stosunku, w jakim uczestniczą oni w zysku,
- zgłoszenie zakończenia likwidacji i złożenie wniosku o wykreślenie spółki z rejestru,
- oddanie ksiąg i dokumentów rozwiązanej spółki na przechowanie wspólnikowi lub osobie trzeciej na okres nie krótszy niż pięć lat.

SPÓŁKA PARTNERSKA

1. Istota spółki partnerskiej

Spółka partnerska (Sp.P.) została zamieszczona w tytule II KSH jako spółka osobowa. Nie była ona znana polskiemu prawu gospodarczemu. Fakt ten jest działaniem wychodzącym naprzeciw oczekiwaniom różnych środowisk zawodowych, a także procesem dostosowywania prawa polskiego do regulacji obowiązujących w UE. Cechą charakterystyczną Sp.P. jest to, że w jej ramach mogą być prowadzone jedynie określone rodzaje działalności gospodarczej zaliczane do tak zwanych „**wolnych zawodów**” (art. 86 § 1 KSH). Ustawa w art. 88 KSH zawiera katalog wolnych zawodów, które są uprawnione do prowadzenia działalności gospodarczej w ramach Sp.P. Są to zawody: **adwokata, aptekarza, architekta, biegłego rewidenta, brokera ubezpieczeniowego, doradcy podatkowego, księgowego, lekarza, lekarza stomatologa, lekarza weterynarza, notariusza, pielęgniarki, położnej, radcy prawnego, rzeczownika patentowego, rzeczoznawcy majątkowego i tłumacza przysięgłego**. Nie jest to katalog zamknięty i może być rozszerzony przepisem ustawowym (w Sejmie jest już kilka projektów dot. np. informatyków, psychiatrów).

Sp.P. powstaje przez zawarcie umowy w formie aktu notarialnego. Jest to umowa konsensualna, dwu lub wielostronna, którą **partnerzy**, posiadający uprawnienia do wykonywania wolnego zawodu, zawierają w celu wspólnego prowadzenia przedsiębiorstwa pod własną firmą. Stroną takiej umowy mogą być wyłącznie osoby fizyczne, a wykonywanie wolnego zawodu w Sp.P. może być uzależnione od spełnienia dodatkowych wymagań określonych w odrębnych ustawach (art. 87 § 2 KSH). **Firma** Sp.P. powinna zawierać nazwisko co najmniej jednego partnera, dodatkowe oznaczenie „i partner” bądź „i partnerzy” albo „Spółka Partnerska” oraz określenie wolnego zawodu wykonywanego w spółce. Dopuszczalne jest też używanie w obrocie skrótu „Sp.P.”.

Przykład Firmy:

„Przemysław Kowalewski i Partnerzy. Usługi Adwokackie”

ul. Więzienna 5, 72-600 Świnoujście

„Spółka Partnerska. Usługi Adwokackie”

ul. Więzienna 5, 72-600 Świnoujście

2. Rejestracja spółki partnerskiej

Sp.P. ma obowiązek rejestracji w KRS. Rejestracja ma charakter konstytutywny (art. 94 KSH). Zgodnie z art. 93 § 1 KSH w zgłoszeniu Sp.P do sądu rejonowego powinny znaleźć się następujące informacje:

- 1) firma, siedziba i adres spółki, nazwiska i imiona partnerów oraz ich adresy albo adresy do doręczeń,
- 2) określenie wolnego zawodu wykonywanego przez partnerów w ramach spółki,
- 3) przedmiot działalności spółki zgodny z Polską Kwalifikacją Działalności (PKD)
- 4) nazwiska i imiona partnerów, którzy są uprawnieni do reprezentowania spółki; nie dotyczy to przypadku gdy umowa spółki nie przewiduje ograniczeń prawa reprezentacji przez partnerów,
- 5) nazwiska i imiona prokurentów lub osób powołanych w skład Zarządu,
- 6) nazwiska i imiona partnerów, którzy ponoszą nieograniczoną odpowiedzialność za zobowiązania spółki w przypadku przewidzianym w art. 95 § 2 KSH:

„Art. 95 § 2. Umowa spółki może przewidywać, że jeden albo większa liczba partnerów godzą się na ponoszenie odpowiedzialności tak jak wspólnik spółki jawnej.”

Do zgłoszenia należy dołączyć dokumenty potwierdzające uprawnienia każdego partnera do wykonywania wolnego zawodu (art. 93 § 2 KSH).

Przez wpis do KRS Sp.P staje się samodzielnym podmiotem prawa i może we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana. Oznacza to wyposażenie Sp.P w zdolność prawną i zdolność sądową.

3. Stosunki wewnętrzne w spółce partnerskiej

Prawa i obowiązki partnerów, wzajemne relacje w spółce pomiędzy partnerami i osobami nie będącymi partnerami (np. pracownikami) zostały unormowane w KSH. Mają one jednak, z pewnymi wyjątkami, charakter dyspozytywny. Do praw i obowiązków partnerów zaliczamy:

A. O CHARAKTERZE NIEMAJĄTKOWYM

- **Prawo i obowiązek rejestracji spółki** (art. 26 § 3 KSH)
- **Prawo i obowiązek prowadzenia spraw spółki.** KSH przewiduje, że to prawo i obowiązek mają wszyscy partnerzy. Mogą oni jednak jako współnicy w samej umowie spółki albo na podstawie późniejszej uchwały zdecydować, czy wszyscy, czy tylko niektórzy, bądź jeden z nich będzie prowadził sprawy spółki. Pozostali partnerzy będą wówczas wyłączeni od prowadzenia spraw spółki (art. 40 § 1 KSH). Bywa, że partnerzy powierzą prowadzenie spraw spółki osobie trzeciej, przy czym w takiej sytuacji nie można całkowicie wyłączyć współników (art. 38 § 1 KSH).

Tak jak w innych spółkach także w Sp.P. W zakresie prowadzenia spraw można wyróżnić **czynności zwykłego zarządu, czynności przekraczające zakres zwykłego zarządu i czynności nagłe**:

- z art. 39 § 2 KSH wynika, że sprawy nie przekraczające zakresu zwykłych czynności mogą prowadzić wszyscy partnerzy uprawnieni do prowadzenia spraw spółki. Jeżeli jednak przed załatwieniem takiej sprawy choćby jeden z pozostałych partnerów sprzeciwi się jej prowadzeniu, wymagana jest uchwała współników (art. 39 § 3 KSH). Uchwała w takiej sprawie, zgodnie z art. 42 KSH, powinna być podjęta przy jednomyślności uprawnionych partnerów;
- w sprawach przekraczających zakres zwykłych czynności potrzebna jest zgoda wszystkich partnerów, nawet tych którzy zostali wyłączeni od prowadzenia spraw spółki;
- partner mający prawo prowadzenia spraw spółki może wykonać czynność nagłą, której zaniechanie mogłoby wyrządzić spółce poważną szkodę (art. 44 KSH).

Prawo prowadzenia spraw może być odebrane partnerowi z

ważnych powodów, na mocy prawomocnego orzeczenia sądowego, dotyczy to również umownego zwolnienia partnera od obowiązku prowadzenia spraw spółki (art. 47 KSH).

- o istnieje również możliwość umownego powierzenia prowadzenia spraw spółki i reprezentacji Zarządowi (art. 97 § 1 KSH). Będą wówczas miały zastosowanie przepisy art. 201 – 211 i 293 – 300 KSH odnoszące się do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. W utworzonym Zarządzie, z braku odmiennych postanowień w samej umowie spółki, każdy członek Zarządu będzie mógł prowadzić, bez uprzedniej uchwały sprawy nie przekraczające zwykłych czynności spółki. W sprawach przekraczający zakres zwykłych czynności konieczna będzie uprzednia uchwała (art. 208 § 4 KSH).

Powierzenie prowadzenia spraw w Sp.P. Zarządowi na podstawie art. 97 KSH jest zaletą, bowiem partnerzy Sp.P. będą mogli zająć się profesjonalnym wykonywaniem swojego zawodu, natomiast zarządzanie powierzą osobom trzecim.

- **Reprezentacja spółki partnerskiej**

Każdy partner ma prawo reprezentować spółkę samodzielnie. Umowa może wprowadzić reprezentację łączną albo w ogóle pozbawić prawa reprezentacji niektórych partnerów (art. 96 § 1 KSH). Jednak prawa tego nie można ograniczyć ze skutkiem wobec osób trzecich.

Zgodnie z art. 96 § 2 KSH pozbawienie prawa reprezentowania może nastąpić tylko z ważnych powodów uchwałą powziętą większością trzech czwartych głosów oddanych w obecności co najmniej dwóch trzecich ogólnej liczby partnerów. Umownie warunki wyłączenia mogą być „surowsze”. Tego rodzaju wyłączenie skutkuje dopiero z chwilą wpisu do rejestru (art. 96 § 3 KSH).

- **Obowiązek powstrzymania się od działalności sprzecznej z interesami spółki partnerskiej**

Obowiązek ten wynika z art. 56 KSH. Oznacza on, że partner nie może bez wyraźnej lub domniemanej zgody pozostałych partnerów zajmować się interesami konkurencyjnymi, w szczególności

uczestniczyć w spółce konkurencyjnej jako wspólnik spółki cywilnej, spółki jawnej, partner, komplementariusz lub członek organu spółki. W sytuacjach gdyby było inaczej, każdy z pozostałych partnerów może żądać wydania spółce korzyści, jakie on uzyskał naruszając zakaz konkurencji lub naprawienia wyrządzonej szkody (art. 57 § KSH w zw. z art. 89 KSH).

Podobne zakazy odnoszą się do członków utworzonego Zarządu; dodatkowo zakaz ten obejmuje także udział w konkurencyjnej spółce kapitałowej.

- **Prawo do zasięgnięcia informacji o majątku i interesach spółki partnerskiej**

Prawo to, zgodnie z art. 38 § 2 KSH nie może być ograniczone zarówno w umowie spółki partnerskiej jak i uchwałą.

- **Prawo wypowiedzenia umowy przez partnera**

Każdy partner ma prawo wypowiedzieć umowę spółki (art. 61 KSH). Wypowiedzenia dokonuje się w formie pisemnej, składając je pozostałym wspólnikom. Jeżeli spółka zawarta została na czas nie oznaczony, partner wypowiada umowę na 6 miesięcy przed końcem roku obrotowego. Rozliczenia ustępującego partnera dokonuje się na podstawie wysokości jego udziału kapitałowego ustalonego w osobnym bilansie, uwzględniającym wartość zbywcą majątku spółki na ostatni dzień roku obrotowego, w którym upłynął termin wypowiedzenia. Udział kapitałowy powinien być wypłacony w pieniądzu (art. 65 § 3 KSH). Natomiast rzeczy wniesione do spółki przez ustępującego partnera zwraca się w naturze.

- **Prawo żądania rozwiązania spółki partnerskiej z ważnych powodów**

Podstawą prawną takiego żądania jest art. 63 w KSH. O ile jednak ten ważny powód zachodzi po stronie jednego partnera sąd, na wniosek pozostałych partnerów może orzec o jego wyłączeniu.

- **Obowiązek wystąpienia partnera ze spółki partnerskiej w razie utraty przez niego prawa do wykonywania zawodu**

Zgodnie z art. 100 § 1 KSH partner, który utracił prawo do

wykonywania zawodu powinien wystąpić ze spółki najpóźniej z końcem roku obrotowego, w którym to prawo utracił. Wystąpienie następuje przez pisemne oświadczenie skierowane do pozostałych partnerów lub do Zarządu.

B. O CHARAKTERZE MAJĄTKOWYM

Do praw i obowiązków o charakterze majątkowym należą:

- **Obowiązek wniesienia wkładu**

Wkład partnera do spółki może mieć formę pieniężną lub rzeczową (aport) bądź praw (np. umowy najmu, dzierżawy, patenty, znaki towarowe, itp. (art. 48 § 2 KSH)). Wkładem może być obowiązek świadczenia pracy na rzecz spółki.

- **Obowiązek partycypacji w stratach powstałych w majątku spółki w trakcie jej działalności**

Zasadą jest, że partner uczestniczy w pokrywaniu strat w stosunku proporcjonalnym do udziału w zyskach (art. 51 § 2 KSH), bez względu na rodzaj i wartość wniesionego do spółki wkładu. Partner może być zwolniony z uczestnictwa w pokrywaniu strat o ile umowa spółki tak stanowi (art. 51 § 3 KSH). Również udziały poszczególnych partnerów w stratach mogą być umownie określone niezależnie od udziału w zyskach.

- **Prawo do podziału i wypłaty zysku**

Każdy partner ma prawo do równego udziału w zysku bez względu na rodzaj i wartość wniesionego wkładu (art. 51 § 1 KSH). Prawo to może być zrealizowane na koniec każdego roku obrotowego. Umowa może przyznać prawo do pobierania zaliczek. O ile spółka poniesie straty to zysk w pierwszej kolejności jest przeznaczony na pokrycie tych strat.

- **Prawo do wypłaty odsetek od udziału kapitałowego**

Partner może żądać corocznie wypłacenia odsetek w wysokości 5% od jego udziału kapitałowego (art. 53 KSH). Wypłacone odsetki wliczane są w koszty działalności spółki i obniżają one zysk spółki. Partnerzy w umowie mogą wyłączyć prawo do odsetek.

- **Prawo do zwrotu wydatków poniesionych w związku z**

prowadzeniem spraw spółki

Partner prowadzący sprawy spółki w zasadzie nie ma prawa do wynagrodzenia (art. 46 KSH). Partnerzy mogą jednak w umowie przyznać partnerowi stosowne wynagrodzenie i zwrot ponoszonych wydatków, wraz z odsetkami (art. 45 KSH i 742 KC).

- **Prawo do wypłaty występującemu partnerowi wartości udziału kapitałowego**

Wysokość zwracanego udziału kapitałowego oblicza się na podstawie osobnego bilansu, przy uwzględnieniu wartości zbywczej majątku spółki (art. 65 KSH). O ile wartość udziału jest ujemna, partner jest zobowiązany wyrównać spółce przypadającą na niego część.

- **Prawo do wypłaty kwoty likwidacyjnej w razie likwidacji spółki**

Prawo to wynika z art. 82 § 1 KSH, który stanowi, iż z majątku spółki spłaca się przede wszystkim zobowiązania spółki, pozostawia się kwoty na pokrycie zobowiązań spornych i jeszcze nie wymagalnych, a dopiero pozostały majątek dzieli się między partnerów stosownie do postanowień umowy spółki. Z braku odmiennych postanowień pozostały majątek po spłacie udziałów dzieli się proporcjonalnie do ich udziałów w zyskach. Jeżeli majątek nie wystarcza na spłatę długów i udziałów – niedobór dzieli się pomiędzy partnerów według postanowień umowy spółki, a w ich braku - w stosunku w jakim uczestniczą w stratach (art. 83 KSH).

4. Odpowiedzialność w spółce partnerskiej

Odpowiedzialność należy rozpatrywać z punktu widzenia partnerów (**odpowiedzialność w stosunkach wewnętrznych**) i odpowiedzialność wobec osób trzecich (**odpowiedzialność w stosunkach zewnętrznych**).

- KSH, jeżeli chodzi o pierwszy rodzaj odpowiedzialności wprowadza regulację wyłączającą odpowiedzialność partnera za zobowiązania spółki powstałe w związku z wykonywaniem wolnego zawodu w spółce przez pozostałych partnerów, jak również za zobowiązania spółki będące następstwem działań lub zaniechań jej pracowników oraz osób zatrudnionych przez spółkę

na podstawie innego stosunku prawnego (np. na podstawie umowy o dzieło czy umowę zlecenia), które podlegały kierownictwu innego partnera przy świadczeniu usług związanych z przedmiotem działalności spółki (art. 95 § 1 KSH).

„Art. 95 § 1. Partner nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania spółki powstałe w związku z wykonywaniem przez pozostałych partnerów wolnego zawodu w spółce, jak również za zobowiązania spółki będące następstwem działań lub zaniechań osób zatrudnionych przez spółkę na podstawie umowy o pracę lub innego stosunku prawnego, które podlegały kierownictwu innego partnera przy świadczeniu usług związanych z przedmiotem działalności spółki.”

Oznacza to, wyeliminowanie odpowiedzialności za ewentualne błędy drugiego partnera. Na przykład w spółce, która świadczy usługi medyczne za spowodowanie śmierci na skutek błędu lekarskiego odpowiada tylko ten lekarz, który przeprowadzał operację. Odpowiada za sam błąd jak i za szkody, które na skutek śmierci spowodował. Jest to inne rozwiązanie niż np. w spółce cywilnej, w której wspólnicy za zobowiązania spółki odpowiadają solidarnie (art. 864 KC), ani też w spółce jawnej (art. 22 § 2 KSH).

„Art. 864 KC. Za zobowiązania spółki wspólnicy odpowiedzialni są solidarnie”

Art. 22 § 2 KSH. Każdy wspólnik odpowiada za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem solidarnie z pozostałymi wspólnikami oraz ze spółką, z uwzględnieniem artykułu 31”.

Wniosek z przepisu art. 95 KSH wynika taki, że każdy partner odpowiada za zobowiązania zwykłe spółki, np. inwestycyjne, jak i za zobowiązania będące następstwem działań bądź zaniechań jej pracowników oraz osób zatrudnionych w innym niż w pracowniczym stosunku pracy, które podlegały kierownictwu tego partnera. Mogą to być asystentki przy zabiegu medycznym, sekretarki, pracownicy od spraw informatycznych, księgowa, itp. Zatem partner, we własnym interesie i dla własnego bezpieczeństwa powinien dobierać tak pracowników zespołu, aby nie mieć wątpliwości co do ich fachowego przygotowania

zawodowego, rzetelności i lojalności.

- Odpowiedzialność w stosunku do osób trzecich za zobowiązania spółki wynika z art. 92 § 2 KSH:

„Art. 95 § 2. Umowa spółki może przewidywać, że jeden albo większa liczba partnerów godzą się na ponoszenie odpowiedzialności tak jak wspólnik spółki jawnej.”

Wynika, z powyższego, że umowa spółki może przewidywać, że jeden czy większa liczba partnerów ponoszą odpowiedzialność za zobowiązania spółki o ile egzekucja z majątku spółki okaże się bezskuteczna (art. 31 KSH).

- Przy rozpatrywaniu kwestii odpowiedzialności należy również uwzględnić możliwość pociągnięcia do odpowiedzialności cywilnej Zarządu spółki partnerskiej, jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna. Stosuje się w takim przypadku odpowiednio przepisy o odpowiedzialności cywilnoprawnej Zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (art. 299 § 2 KSH w zw. a art. 97 § 2 KSH).

„Art. 299 § 1. Jeżeli egzekucja przeciwko spółce okazała się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania.”

Członek Zarządu może uwolnić się od odpowiedzialności, jeżeli wykaże, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe albo, że nie zgłoszenie wniosku nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo nie zgłoszenia wniosku wierzyciel nie poniósł szkody.

KSH ustanowił odpowiedzialność subsydiarną za zobowiązania w spółce partnerskiej. Oznacza to, że wierzyciel nie może bezpośrednio żądać zaspokojenia swoich roszczeń od któregośkolwiek partnera, jeżeli majątek spółki jest wystarczający na ich pokrycie (art. 31 § 1 KSH).

„Art. 31 § 1. Wierzyciel spółki może prowadzić egzekucję z majątku wspólnika w przypadku gdy egzekucja z majątku spółki okaże się bezskuteczna (subsidiarna odpowiedzialność wspólnika).”

O ile jednak którykolwiek z partnerów spłacił dług to oznacza, że

przyjął odpowiedzialność za „cudzy dług” i zgodnie z art. 518 § 1 KC partner, który spłaca wierzyciela wstępuje w jego prawa a jednocześnie nabywa prawo regresu w stosunku do spółki i pozostałych partnerów. Może on żądać od spółki zwrotu całości spłaconego przez siebie długu, natomiast zobowiązania partnerów zależą od postanowień umowy. Z braku postanowień umownych, partner który spłacił dług może żądać od pozostałych partnerów jego zwrotu w częściach równych (art. 376 § 1 KC).

- Odrębnym zagadnieniem jest ustawowe wyłączenie odpowiedzialności za działania drugiego partnera w wykonywanym przez niego wolnym zawodzie (art. 95 § 1 KSH). Jak już była o tym mowa, każdy partner będzie odpowiadał osobiście i nieograniczenie tylko i wyłącznie za swoje działania. Natomiast roszczenia regresowe mogą powstać przy odpowiedzialności wynikającej z czynu niedozwolonego (ex delicto). Co innego może również wynikać z umowy spółki partnerskiej.

5. Rozwiązanie spółki partnerskiej

Następujące przyczyny powodują rozwiązanie spółki partnerskiej:

- 1) przyczyny przewidziane w umowie spółki,
- 2) jednomyślna uchwała wszystkich partnerów,
- 3) ogłoszenie upadłości spółki,
- 4) utrata przez wszystkich partnerów prawa do wykonywania wolnego zawodu,
- 5) prawomocne orzeczenie sądu.

Natomiast w przypadku gdy w spółce pozostaje jeden partner lub gdy tylko jeden partner posiada uprawnienia do wykonywania wolnego zawodu związanego z przedmiotem działalności spółki, spółka ulega rozwiązaniu najpóźniej z upływem roku od dnia zaistnienia któregośkolwiek z tych zdarzeń (art. 98 KSH) (odpowiednio stosuje się również przepisy art. 59-62 i art. 64-66 KSH w przypadku śmierci partnera, ogłoszenia upadłości partnera i wypowiedzenia umowy spółki przez partnera lub wierzyciela partnera).

W przypadku utraty przez partnera uprawnień do wykonywania wolnego

zawodu powinien on wystąpić ze spółki najpóźniej z końcem roku obrotowego, w którym utracił prawo wykonywania wolnego zawodu. Powinien zwrócić się z pisemnym oświadczeniem do Zarządu albo partnera reprezentującego spółkę. Po upływie terminu określonego w oświadczeniu a najpóźniej z ostatnim dniem roku obrotowego – uznaje się, że partner wystąpił ze spółki.

W przypadku śmierci partnera jego spadkobierca nie wstępuje do spółki w jego miejsce, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. Mimo to, spadkobierca partnera może wstąpić do spółki tylko wówczas gdy posiada uprawnienia do wykonywania wolnego zawodu w spółce oraz gdy spełnia wymogi określone dla tego zawodu w odrębnej ustawie.

W opracowaniu wykładu wykorzystałem następujące publikacje:

- A. Klank: Spółka partnerska w polskim kodeksie spółek handlowych i prawie amerykańskim (w): PRAWO SPÓŁEK, wyd. INFOR nr 1(49) 2001 s. 24 i nast.;
- A. Nowak: Kodeks Handlowy. Komentarz, W-wa – Poznań 1992;
- A. Witosz: Kodeks spółek handlowych, Katowice 2000 r. i powołana tam literatura.

SPÓŁKA KOMANDYTOWA

1. Zasady ogólne

Spółką komandytową jest spółka, która charakteryzuje się następującymi dwoma cechami:

- 1) jako spółka osobowa ma na celu prowadzenie przedsiębiorstwa pod własną firmą,
- 2) za zobowiązania spółki wobec wierzycieli co najmniej jeden wspólnik odpowiada bez ograniczenia (**komplementariusz**), odpowiedzialność co najmniej jednego wspólnika (**komandytariusza**) jest ograniczona (art. 102 KSH).

Komplementariuszem i komandytariuszem może być osoba fizyczna lub prawna.

Spółka komandytowa wykształciła się ze spółki jawnej, przy czym różni ją od tej spółki ograniczony zakres odpowiedzialności niektórych wspólników (komandytariuszy) oraz odsunięcie ich od prowadzenia spraw spółki i reprezentowania spółki w stosunkach z innymi podmiotami. Spółka komandytowa nie ma osobowości prawnej.

Firma spółki komandytowej powinna zawierać nazwisko jednego lub kilku komplementariuszy bądź pełne brzmienie firmy, osoby prawnej będącej komplementariuszem oraz dodatkowe oznaczenie „spółka komandytowa”. Dopuszczalne jest używanie w obrocie skrótu „sp.k.”. Nazwisko komandytariusza nie może być zamieszczane w firmie spółki.

Umowa spółki komandytowej, zawarta w formie aktu notarialnego, powinna zawierać:

- firmę i siedzibę spółki,
- przedmiot działalności spółki,
- czas trwania spółki, jeżeli jest oznaczony,
- oznaczenie wkładów wnoszonych przez każdego wspólnika i ich wartość,
- oznaczony kwotowo zakres odpowiedzialności każdego

komandytariusza wobec wierzycieli (suma komandytowa). Jeżeli wkładem komandytariusza do spółki jest w całości lub części świadczenie niepieniężne (np. aport) umowa spółki powinna określać przedmiot tego świadczenia, wartość jak również osobę wspólnika wnoszącego takie świadczenie.

Spółka podlega obowiązkowemu wpisaniu do KRS a wpis ma charakter konstytutywny.

2. Stosunki wewnętrzne, stosunek do osób trzecich

Jak wynika z przytoczonych uwag, w spółce komandytowej występują dwa rodzaje wspólników. Różni ich sytuacja prawna i odgrywana w spółce rola oraz zakres odpowiedzialności za zobowiązania spółki. **Komplementariusze** są aktywnymi członkami spółki. Wyłącznie od nich zależy kierowanie sprawami spółki. Tylko oni mogą reprezentować spółkę, zawierać umowy, zaciągając zobowiązania. Komplementariusze decydują o sposobie zarządzania spółką. Komplementariusze odpowiadają wobec wierzycieli spółki bez ograniczenia, całym swoim majątkiem, a więc nie tylko wkładami wniesionymi do spółki, ale i majątkiem osobistym – tak jak wspólnicy spółki jawnej czy spółki cywilnej. Natomiast **komandytariusze** są biernymi wspólnikami. Ich rola w spółce ogranicza się do wniesienia wkładów i czerpania z tego zysków. Nie mają bezpośredniego wpływu na kierowanie sprawami spółki. Również ich odpowiedzialność za zobowiązania spółki jest ograniczona. Zakres odpowiedzialności komandytariusza wynika z umowy spółki, która wskazuje tak zwaną sumę komandytową, która może być dla każdego komandytariusza inna. Warto również pamiętać, że kto przystępuje do istniejącej już spółki w charakterze komandytariusza, odpowiada również za wcześniejsze zobowiązania spółki.

„Art. 114. Kto przystępuje do spółki w charakterze komandytariusza, odpowiada także za zobowiązania spółki istniejące w chwili wpisania do rejestru.”

Komandytariusz ma prawo domagać się odpisu rocznego bilansu oraz wglądu do ksiąg i dokumentów w celu sprawdzenia ich rzetelności. Istotnym uprawnieniem komandytariuszy, dającym im wpływ na podstawowe decyzje majątkowe spółki, jest konieczność uzyskania ich zgody na zawieranie umów i dokonywanie jednostronnych czynności prawnych przekraczających zakres zwykłych czynności spółki.

W zakończeniu można wskazać na dużą przydatność spółki komandytowej w przekazywaniu przedsiębiorstw rodzinnych w ręce następców. Tworzą oni spółkę z udziałem kierującego przedsiębiorstwem menadżera i występują w niej jako komandytariusze, podczas gdy menadżer – wnoszący zazwyczaj tylko niewielki wkład – obejmuje funkcję komplementariusza. W ten sposób można połączyć z jednej strony potrzebny kapitał, z drugiej pracę i umiejętność zarządzania.

SPÓŁKA KOMANDYTOWO-AKCYJNA

Spółka komandytowo-akcyjna jest nowym, dotychczas nieznanym prawu polskiemu typem spółki. Zawiera w sobie elementy spółki osobowej i kapitałowej. Przyjęty w KSH model określa jednoznacznie sprawy poddane regulacji jako spółce komandytowej, w pozostałym zaś zakresie odwołuje się do przepisów obowiązujących w spółce akcyjnej.

„Art. 126 § 1. W sprawach nie uregulowanych w niniejszym dziale do spółki komandytowo-akcyjnej stosuje się:

- 1) w zakresie stosunku prawnego komplementariuszy zarówno między sobą, wobec wszystkich akcjonariuszy, jak i wobec osób trzecich, a także do wkładów tychże wspólników spółki, z wyłączeniem wkładów w kapitał zakładowy, przepisy dotyczące spółki komandytowej.*
- 2) w pozostałych sprawach odpowiednio przepisy dotyczące spółki akcyjnej, a w szczególności przepisy dotyczące kapitału zakładowego, wkładów akcjonariuszy, akcji, rady nadzorczej i walnego zgromadzenia.”*

Spółka komandytowo-akcyjna jest spółką osobową mającą na celu prowadzenie przedsiębiorstwa pod własną firmą, w której wobec wierzycieli za zobowiązania spółki co najmniej jeden wspólnik odpowiada bez ograniczenia (**komplementariusz**), a co najmniej jeden wspólnik jest **akcjonariuszem**.

Firma spółki komandytowo-akcyjnej powinna zawierać nazwiska jednego lub kilku komplementariuszy oraz dodatkowe oznaczenie „spółka komandytowo-akcyjna”. Dopuszczalne jest używanie w obrocie skrótu „S.K.A.” S.K.A. Jako jedyna ze spółek osobowych ma określoną ustawowo wielkość minimalną kapitału zakładowego, który wynosi 50.000 zł.

Statut spółki sporządzony w formie aktu notarialnego powinien zawierać:

- firmę i siedzibę spółki,

- przedmiot działalności spółki,
- czas trwania spółki, jeżeli jest oznaczony,
- oznaczenie wkładów wnoszonych przez każdego komplementariusza oraz ich wartość,
- wysokość kapitału zakładowego, sposób jego zebrania, wartość minimalnej akcji i ich liczbę ze wskazaniem, czy akcje są imienne, czy na okaziciela,
- liczbę akcji poszczególnych rodzajów i związane z nimi uprawnienia, jeżeli mają być wprowadzone różnych rodzajów,
- nazwiska i imiona albo firmy (nazwy) komplementariuszy oraz ich siedziby, adresy albo adresy do doręczeń,
- organizację walnego zgromadzenia i rady nadzorczej, jeżeli ustawa lub statut przewiduje ustanowienie rady nadzorczej.

Pomijając szczegóły odnoszące się do stosunków wewnętrznych (art. 140-147 KSH), stosunku do osób trzecich (art. 135-139 KSH), rozwiązywania i likwidacji spółki (art. 148-150 KSH), spółka komandytowo-akcyjna może stanowić sposób dokapitalizowania na drodze emisji akcji na przykład rodzinnego przedsiębiorstwa o ugruntowanej pozycji na rynku, bez ryzyka przejęcia go przez osoby obce. Przepisy KSH zapewniają bowiem decydujący wpływ na prowadzenie spraw spółki komplementariuszom (właścicielom przedsiębiorstwa rodzinnego) i decydujący głos dla ważności uchwał walnego zgromadzenia akcjonariuszy tej spółki (por. art. 140 i 46 § 2 KSH). Tak daleko idące prawo jest konsekwencją faktu, że komplementariusz odpowiada za zobowiązania spółki całym swoim majątkiem osobistym bez ograniczenia. W literaturze przyjmuje się, że rzadkością będzie tworzenie spółki komandytowo-akcyjnej od podstaw. Najczęściej przedsiębiorca jednoosobowy, częściej rodzinny (np. spółki cywilne) korzystając z dotychczasowej renomy uchwali i podpisze statut i dokona emisji akcji, które poza akcjonariuszami mogą objąć także komplementariusze. Spółka będzie więc następcą prawnym innego podmiotu i kontynuatorem uprzednio prowadzonej działalności, gdzie pasywni inwestorzy (akcjonariusze) nabędą akcje licząc na renomę przedsiębiorstwa – komplementariusza (A. Witosz, Kodeks Spółek Handlowych, Wyd. Videograf II, Katowice 2000, s. 18 i nast.). Akcje te będą mogły być notowane na giełdzie, na tych samych zasadach jak akcje

spółek akcyjnych. Nadto spółka komandytowo-akcyjna, jako jedyna spółka osobowa, może dokonać emisji obligacji, co jest jednym ze sposobów pozyskania środków finansowych.

ŁĄCZENIE, PODZIAŁ I PRZEKSZTAŁCANIE SPÓŁEK

1. Łączenie spółek

Spółki kapitałowe mogą się łączyć między sobą oraz ze spółkami osobowymi; spółka osobowa nie może jednakże być spółką przejmującą albo spółką nowo zawiązaną. Natomiast spółki osobowe mogą się łączyć między sobą tylko przez zawiązanie spółki kapitałowej. Nie może się łączyć spółka w likwidacji, która rozpoczęła podział majątku ani spółka w upadłości (art. 491 KSH).

Połączenie może nastąpić dwoma sposobami:

- przez przeniesienie całego majątku spółki (przejmowanej) na inną spółkę (przejmującą) za udziały lub akcje, które spółka przejmująca wydaje wspólnikom spółki przejmowanej. Jest to tzw. łączenie się przez przejęcie;
- przez zawiązanie spółki kapitałowej, na którą przechodzi majątek wszystkich łączących się spółek za udziały lub akcje nowej spółki. Jest to tzw. łączenie się przez zawiązanie nowej spółki.

Zasady i tryb łączenia się spółek, uprawnienia wspólników, prawa do udziałów i inne określają przepisy KSH oraz umowa. Wspólnicy spółki przejmowanej lub spółek łączących się przez zawiązanie nowej spółki mogą otrzymać obok udziałów lub akcji spółki przyjmującej bądź spółki nowo zawiązanej dopłaty w gotówce, nieprzekraczające łącznie 10 % wartości bilansowej przyznanych udziałów albo akcji spółki przejmującej, określonej według oświadczenia zawierającego informację o stanie księgowym spółki sporządzoną dla celów połączenia na określony dzień miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku o ogłoszenie planu połączenia, bądź 10 % wartości nominalnej przyznanych udziałów albo akcji spółki nowo zawiązanej. Dopłaty dokonywane są z zysku bądź z kapitału zapasowego spółki przejmującej.

Spółka przejmująca albo spółki łączące się przez zawiązanie nowej spółki zostają rozwiązane (bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego), dniu wykreślenia z rejestru. Wpisu połączenia do KRS dokonuje się

odpowiednio podając: spółkę przejmującą albo spółkę nowo zawiązaną (dzień połączenia spółki przejmowanej albo spółek łączących się przez zawiązanie nowej spółki) z uwzględnieniem postanowień art. 507 KSH.

Spółka przejmująca albo nowo zawiązana wstępuje z dniem połączenia we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej albo spółek łączących się przez zawiązanie nowej spółki. Na taką spółkę przechodzą z dniem połączenia w szczególności zezwolenia, koncesje oraz ulgi, chyba że ustawa, zezwolenie lub koncesja stanowi inaczej. Na rzecz tej spółki przechodzą prawa ujawnione w księgach wieczystych.

Majątek każdej z połączonych spółek powinien być zarządzany aż do dnia zaspokojenia lub zabezpieczenia wierzycieli, których wierzytelności powstały przed dniem połączenia, a którzy przed upływem sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia o połączeniu zażądali na piśmie zapłaty. Członkowie organów spółki przejmującej za te zobowiązania odpowiadają solidarnie. Wierzyciele spółek przejętych mają pierwszeństwo zaspokojenia z majątku swojej pierwotnej dłużniczki przed innymi wierzycielami. Mogą również żądać zabezpieczenia swoich roszczeń.

2. Łączenie się spółek kapitałowych

Do łączenia się spółek kapitałowych stosuje się odpowiednio przepisy, o których mowa wyżej, o ile brak jest odrębnych uregulowań (art. 498 – 516 KSH).

Strony łączące się powinny uzgodnić i sporządzić pisemny plan połączenia, który powinien zawierać co najmniej:

- typ, firmę i siedzibę każdej z łączących się spółek, sposób łączenia, a w przypadku połączenia przez zawiązanie nowej spółki również typ, firmę i siedzibę tej spółki,
- stosunek wymiany udziałów lub akcji spółki przejmowanej bądź spółek łączących się przez zawiązanie nowej spółki na udziały lub akcje spółki przejmującej bądź spółki nowo zawiązanej i wysokość ewentualnych dopłat,
- zasady dotyczące przyznania udziałów albo akcji w spółce przejmującej, bądź w spółce nowo zawiązanej,
- dzień, od którego udziały lub akcje uprawniają do uczestnictwa w

zysku spółki przejmującej bądź nowo zawiązanej,

- prawa przyznane wspólnikom oraz osobom szczególnie uprawnionym,
- szczególne korzyści dla członków organów łączących się spółek a także innych osób uczestniczących w połączeniu, jeżeli takie zostały przyznane.

Do tak sporządzonego planu należy dołączyć projekt uchwał o połączeniu spółek, projekt zmian umowy spółki przejmującej bądź nowo zawiązanej, wartość majątku spółki przejmowanej bądź łączących się spółek na określony dzień w miesiącu, oświadczenie zawierające informację o stanie księgowym według metod jak ostatni bilans roczny. Plan połączenia należy poddać badaniu przez biegłego odnośnie poprawności i rzetelności (art. 502 KSH). Łączenie się spółek wymaga uchwały zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia akcjonariuszy każdej z łączących się spółek, powziętej większością trzech czwartych głosów, reprezentujących co najmniej połowę kapitału zakładowego, chyba że umowa lub statut spółki przewidują surowsze warunki. Zarząd każdej z łączących się spółek powinien zgłosić do sądu rejestrowego uchwałę o łączeniu się spółki w celu wpisania do rejestru wzmianki o takiej uchwale ze wskazaniem, czy łącząca się spółka jest spółką przejmującą, czy spółką przejmowaną. Ogłoszenie o połączeniu spółek jest dokonywane na wniosek spółki przejmującej albo spółki nowo zawiązanej.

3. Łączenie się z udziałem spółek osobowych

Plan połączenia spółek wymaga pisemnego uzgodnienia między łączącymi się spółkami i zawierać powinien co najmniej:

- typ, firmę i siedzibę każdej z łączących się spółek, sposób łączenia, a w przypadku połączenia przez zawiązanie nowej spółki, również typ, firmę i siedzibę tej spółki,
- liczbę i wartość udziałów albo akcji spółki przejmującej bądź spółki nowo zawiązanej, przyznanych wspólnikom łączącej się spółki osobowej oraz wysokość ewentualnych dopłat,
- dzień od którego udziały albo akcje przyznane wspólnikom łączącej się spółki osobowej uprawniają do uczestnictwa w zysku spółki przejmującej bądź spółki nowo zawiązanej,

- szczególne korzyści dla wspólników łączącej się spółki osobowej a także innych osób uczestniczących w połączeniu, jeżeli takie zostały przyznane.

Plan połączenia powinien być zgłoszony do sądu rejestrowego łączących się spółek. Gdy spółką przejmującą albo spółką nowo zawiązaną jest spółka akcyjna lub gdy jedną z łączących się spółek jest spółka komandytowo-akcyjna, plan połączenia należy podać badaniu przez biegłego w zakresie poprawności i rzetelności; w innym przypadku, gdy żąda tego co najmniej jeden ze wspólników łączących się spółek.

Łączenie się spółek osobowych wymaga uchwały zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia łączącej się spółki kapitałowej i uchwały wszystkich wspólników łączącej się spółki osobowej. Uchwała zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia łączącej się spółki kapitałowej wymaga większości trzech czwartych głosów, reprezentujących co najmniej połowę kapitału zakładowego, chyba że umowa lub statut spółki przewidują surowsze warunki. W przypadku łączenia się spółki komandytowej lub komandytowo-akcyjnej wymagana jest jednomyślność komplementariuszy oraz uchwała komandytariuszy bądź akcjonariuszy, za którą wypowiedzą się osoby reprezentujące co najmniej trzy czwarte sumy komandytowej bądź kapitału zakładowego, chyba że umowa lub statut przewidują warunki surowsze. Ogłoszenie o połączeniu spółek jest dokonywane na wniosek spółki przejmującej lub spółki nowo zawiązanej.

4. Podział spółek (art. 528 – 584 KSH)

Spółkę kapitałową można podzielić na dwie albo więcej spółek kapitałowych. Nie jest dopuszczalny podział spółki akcyjnej, jeżeli kapitał zakładowy nie został pokryty w całości. Spółka osobowa nie podlega podziałowi. Nie może być dzielona spółka w likwidacji, która rozpoczęła podział majątku ani spółka w upadłości.

Podział może być dokonany:

- 1) przez przeniesienie całego majątku spółki dzielonej na inne spółki za udziały i akcje spółki przejmującej, które obejmują wspólnicy spółki dzielonej (podział przez przejęcie),
- 2) przez zawiązanie nowych spółek, na które przechodzi cały majątek

spółki dzielonej za udziały lub akcje nowych spółek (podział przez zawiązanie nowych spółek),

- 3) przez przeniesienie całego majątku spółki dzielonej na istniejącą i na nowo zawiązaną spółkę lub spółki (podział przez przejęcie i zawiązanie nowej spółki),
- 4) przez przeniesienie części majątku spółki dzielonej na istniejącą spółkę lub na spółkę nowo zawiązaną (podział przez wydzielenie). Do podziału przez wydzielenie stosuje się przepisy o podziale spółek dotyczące odpowiednio spółki przejmującej lub spółki nowo zawiązanej.

PRZEPISY KARNE (art. 558 – 595 KSH)

Art. 585 § 1. Kto, biorąc udział w tworzeniu spółki handlowej lub będąc członkiem jej zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej albo likwidatorem, działa na jej szkodę

- podlega karze pozbawienia wolności do lat 5 i grzywnie.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto osobę wymienioną w § 1 nakłania do działania na szkodę spółki lub udziela jej pomocy do popełnienia tego przestępstwa.

Art. 586. Kto, będąc członkiem zarządu spółki albo likwidatorem, nie zgłasza wniosku o upadłość spółki handlowej pomimo powstania warunków uzasadniających według przepisów upadłość spółki

- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 587. § 1. Kto przy wykonywaniu obowiązków wymienionych w tytule III ogłasza dane nieprawdziwe albo przedstawia je organom spółki, władzom państwowym lub osobie powołanej do rewizji

- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieумыślnie

- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 588. Kto, będąc członkiem zarządu albo likwidatorem, dopuszcza do nabycia przez spółkę handlową własnych udziałów lub akcji albo do brania ich w zastaw

- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do 6 miesięcy.

Art. 589. Kto, będąc członkiem zarządu albo likwidatorem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, dopuszcza do wydania przez spółkę dokumentów imiennych, na okaziciela lub dokumentów na zlecenie na udziały lub prawa do zysków w spółce

- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia

wolności do 6 miesięcy.

Art. 590. Kto w celu umożliwienia bezprawnego głosowania na walnym zgromadzeniu lub bezprawnego wykonywania praw mniejszości:

- 1) wystawia fałszywe zaświadczenie o złożeniu akcji uprawniającej do głosowania,
- 2) użycza innemu akcji, która nie uprawnia jej właściciela do głosowania
- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 591. Kto przy głosowaniu na walnym zgromadzeniu lub wykonywaniu praw mniejszości posługuje się:

- 1) fałszywym zaświadczeniem o złożeniu akcji uprawniającej do głosowania,
- 2) cudzą akcją bez zgody właściciela,
- 3) cudzą akcją, która nie uprawnia jej właściciela do głosowania
- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 592. Członek zarządu, który dopuszcza do wydania akcji:

- 1) niedostatecznie opłaconych,
- 2) przed zarejestrowaniem spółki,
- 3) w przypadku podwyższenia kapitału zakładowego - przed zarejestrowaniem podwyższenia
- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 593. Sprawy o przestępstwa wymienione w art. 585-592 należą do właściwości sądów rejonowych.

Art. 594. § 1. Kto, będąc członkiem zarządu spółki handlowej, wbrew obowiązкови dopuszcza do tego, że zarząd:

- 1) nie składa sądowi rejestrowemu listy wspólników,
- 2) nie prowadzi księgi udziałów zgodnie z przepisami art. 188 § 1

- albo nie prowadzi księgi akcyjnej zgodnie z przepisami art. 341 §1,
- 3) nie zwołuje zgromadzenia wspólników albo walnego zgromadzenia
 - 4) odmawia wyjaśnień osobie powołanej do rewizji lub nie dopuszcza jej do pełnienia obowiązków,
 - 5) nie przedstawia sądowi rejestrowemu wniosku o wyznaczenie biegłych rewidentów,
 - 6) nie ogłasza wzmianki o złożeniu opinii przez biegłego rewidenta w sądzie rejestrowym zgodnie z przepisem art. 312 § 7
- podlega grzywnie do 20.000 złotych.

§ 2. Kto, będąc członkiem zarządu, dopuszcza do tego, że spółka przez czas dłuższy niż trzy miesiące wbrew prawu lub umowie pozostaje bez rady nadzorczej w należytych składzie

- podlega grzywnie w tej samej wysokości.

§ 3. Przepisy § 1 i § 2 stosuje się odpowiednio do likwidatorów.

§ 4. Grzywnę nakłada sąd rejestrowy.

Art. 595. § 1. Kto, będąc członkiem zarządu spółki handlowej, dopuszcza do tego, że pisma i zamówienia handlowe, o których mowa w art. 206 § 1 i art. 374 § 1, nie zawierają danych określonych w tych przepisach

- podlega grzywnie do 10.000 złotych.

§ 2. Przepisy art. 594 § 3 i § 4 stosuje się odpowiednio.

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA POLAKÓW ZA GRANICĄ

1. Uwagi ogólne

Po wejściu Polski do Unii Europejskiej coraz więcej Polaków decyduje się na otwarcie własnej firmy poza granicami kraju. Ze względu na istniejące nadal bariery związane z „okresami przejściowymi” uwagi ogólne odniosę do Państw Unii Europejskiej. W zakończeniu przedstawię uwagi odnoszące się do tak zwanych „rajów podatkowych”.

Zgodnie z treścią art – Układu Europejskiego – firmę na obszarze innych, niż Polska, państw UE mogą założyć osoby fizyczne i osoby prawne. Firma może prowadzić działalność, której przedmiotem są wszelkie dziedziny gospodarczej aktywności człowieka. Osoby prawne mogą nadto tworzyć oddziały lub przedstawicielstwa za granicą istniejących już w Polsce firm. Zarówno osoby fizyczne jak i prawne zakładając firmę w krajach UE muszą przestrzegać obowiązujących tam zasad. Są one niejednokrotnie skomplikowane, przy znajomości języka kraju siedziby tworzonej firmy i obowiązujących przepisów można jednak taką firmę założyć bez pomocy prawnika. Najczęściej zakładanymi firmami przez Polaków są firmy samozatrudnieniowe, bez prawa poszukiwania pracy (za wyjątkiem Anglii, Irlandii a z ograniczeniem w Szwecji). Z dniem 21 grudnia 2007 roku Polska weszła do układu z Schengen – co znacznie ułatwi pokonywanie istniejących w tym zakresie barier. W kolejności alfabetycznej pokażę jak założyć **własną firmę** na obszarze krajów Unii Europejskiej. W opracowaniu tematu wykorzystałem liczne publikacje a zwłaszcza zawarte w artykułach „Gazety Prawnej” i załącznikach firmowanych przez ten dziennik (np. Tomasz Pietruga: Samozatrudnienie w krajach Unii Europejskiej, www.gazetaprawna.pl; dodatek z 7 marca 2006 r. A4, A5, A6; Wielka Encyklopedia Małego Przedsiębiorcy, INFOR – dodatek bezpłatny do Gazety Prawnej, w opracowaniu Ewy Ciechanowskiej i Ewy Matyszewskiej).

Austria

Liczba mieszkańców – 8 mln PKB na 1 mieszkańca – 26 tys. euro Inflacja – 2,3 proc.
Bezrobocie – 4,4 proc. Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania – umowa między
Rzeczpospolitą Polską a Republiką Austrii w sprawie unikania podwójnego opodatkowania
w zakresie podatków od dochodu i od majątku podpisana w Wiedniu 13 stycznia 2004 r.
(Dz.U. z 2005 r. nr 224, poz. 1921)

Trzeba się postarać o kartę meldunkową

PROCEDURY Aby prowadzić samodzielną działalność gospodarczą w Austrii, obywatele Unii Europejskiej powinni postarać się o zaświadczenie meldunkowe wystawione przez urząd landowy. Ponadto każdy powinien w ciągu trzech dni od przyjazdu do Austrii zameldować się i otrzymać kartę meldunkową.

Austriackie prawo przewiduje następujące formy prowadzenia samodzielnej działalności gospodarczej: jednoosobowa działalność gospodarcza, spółka cywilna, spółka handlowa: osobowa lub kapitałowa, spółdzielnia, stowarzyszenie.

Większość zainteresowanych wybiera jednoosobowe przedsiębiorstwo (Gewerbe). Do prowadzenia samodzielnej działalności konieczne są: posiadanie obywatelstwa austriackiego lub któregoś z krajów Unii, zaświadczenie o niekaralności, pełnoletniość, posiadanie odpowiedniej lokalizacji działalności.

Potwierdzeniem prowadzenia działalności jest jej zgłoszenie w urzędzie dzielnicy i uzyskanie tzw. Gewerbeschein.

Dokumenty do rejestracji to: akt urodzenia, akt ślubu (jeśli zachodzi taka potrzeba), uprawnienie do używania tytułu naukowego, kopia paszportu, zaświadczenie o zameldowaniu, wstępna umowa najmu, zaświadczenie z kraju

Przy rejestracji jednoosobowej firmy należy przedstawić biznesplan z ujęciem rozwoju firmy w ciągu najbliższych pięciu lat, wstępną umowę najmu mieszkania, wstępną umowę najmu lokalu dla prowadzenia firmy, zgłoszenie działalności w magistracie, zawiadomienie urzędu skarbowego.

Obok najprostszej formy prowadzenia działalności gospodarczej występują też bardziej złożone: spółka partnerska, komandytowa, jawna, z ograniczoną odpowiedzialnością, akcyjna.

Wśród polskich przedsiębiorców dużym zainteresowaniem cieszą się też spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki akcyjne. Tę pierwszą zakłada się na podstawie umowy między wspólnikami (minimum dwóch) potwierdzonej notarialnie. Zostaje ona zarejestrowana we właściwym dla miejsca zamieszkania założycieli sądzie rejestrowym. Kapitał założycielski wynosi 35 tys. euro, co najmniej połowa z tej kwoty musi być wniesiona w gotówce, reszta aportem rzeczowym. Minimalna kwota udziału to 70 euro. Jeżeli liczba udziałowców przekracza 50 osób, spółka zatrudnia średnio 300 osób albo jej kapitał przekracza 70 tys. euro, zgromadzenie wspólników jest zobowiązane do powołania rady nadzorczej.

Wniosek o rejestrację powinien zawierać: dane dotyczące wspólników, nazwę i siedzibę spółki, przedmiotowy zakres działalności, rodzaj i wartość wkładów do kapitału zakładowego, wycenę wkładów niepieniężnych, zasady odprowadzania udziałów, datę rozpoczęcia działalności.

Spółka akcyjna posiada osobowość prawną, akcjonariusze nie odpowiadają osobiście za zobowiązania spółki, akcje są zbywalne. Spółkę zakłada się na podstawie statutu. Trzeba ją zarejestrować w sądzie rejestrowym.

Koszty założenia spółki akcyjnej przy zatrudnieniu prawnika nie powinny przekraczać 8-10 tys. euro. Minimalny kapitał założycielski to 70 tys. euro.

SKALA PODATKOWA 2007 (PIT)

Dochód (w euro)	Podatek/Stawka (euro/+ proc. nadw.)
do 10 000	0/0
10 000 – 25 000	5/50/23
25 000 – 51 000	17 085/33,5
Powyżej 51 000	-/50

CIT. Stawka wynosi 34 proc. (minimalna kwota podatku od spółki z o.o. wynosi 1750 euro i dla spółki akcyjnej 3500 euro, opodatkowaniu podlegają dywidendy – 25 proc.).

PIT. Jeśli polski podatnik wyjedzie do pracy w Austrii, ale nie zostanie rezydentem tego kraju, w Austrii będzie musiał rozliczać się tylko z dochodów austriackich. W Austrii dochodem pracownika podlegającym opodatkowaniu jest jego wynagrodzenie podstawowe, jak również wartość dodatkowych świadczeń w naturze lub w gotówce otrzymanych od pracodawcy.

VAT. Stawka wynosi 20 proc., obniżona to 10 proc., a 0 proc. ma zastosowanie w eksporcie towarów i usług oraz przy sprzedaży wewnątrzspółkowej. □

→ ważne adresy

Wydział Ekonomiczny i Wydział Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Wiedniu, Titiggasse 15, A-1130 Wien, tel. +43 1 877 73 12, +43 977 63 42, fax +43 1 877 35 97, e-mail: info@handelsratpolen.at
Izba Gospodarcza Austrii (Wirtschaftskammer Österreich), Wiedner Hauptstrasse 63, A-1045 Wien, tel. +43 1 501 053 539
Biuro Rady Handlowego Ambasady Austrii w Polsce, ul. Idzikowskiego 7, PL – 704 Warszawa, tel. (0-22) 843 79 09, fax (0-22) 843 95 05

UWAGA SPÓŁKA CICHĄ

Na uwagę polskich przedsiębiorców zasługuje spółka cicha. Powstaje ona, gdy podmiot gospodarczy uczestniczy poprzez własny wkład finansowy w innym przedsiębiorstwie. Zaangażowanie podmiotu nie jest ujawniane wobec osób trzecich. Wspólnik cichy uczestniczy wyłącznie w dochodach i stratach przedsiębiorstwa. Spółka cicha nie jest rejestrowana i nie wymaga od jej uczestnika pozwolenia na pracę

pochodzenia o niekaralności. Dokumenty muszą być przetłumaczone na język niemiecki i uwierzytelnione. Opłata za złożenie wniosku rejestracyjnego wynosi 13 euro plus opłaty skarbowe. Wraz z rejestracją firma staje się automatycznie członkiem izby przemysłowo-handlowej. Roczna składka członkowska wynosi 120 euro.

AUSTRIA - Varia:

- od stycznia 2006 roku w Austrii obowiązuje ustawa o czekach usługowych (Dienstleistung-scheck) jako forma płatności za usługi wykonywane na rzecz gospodarstw domowych – jako uproszczona forma działalności gospodarczej, ograniczająca nielegalne zatrudnianie, daje ona również szansę ubezpieczenia społecznego usługodawców. Usługobiorcy płacą nie gotówką lecz czekami realizowanymi w Urzędach Pracy. Dotyczy to takich prac jak pomoc domowa, opieka nad dziećmi, opieka nad osobami starszymi, sprzątanie, proste prace ogrodowe i podobne. Poza tym: firma jednoosobowa traktowana jest jak osoba fizyczna, a nie prawna. Właściciel sam wnosi kapitał początkowy i ponosi ryzyko za wszelkie straty i zobowiązania ze swej działalności gospodarczej całym swoim majątkiem. Firma jest rejestrowana w **rejestrze firm** a przy obrocie rocznym ponad 400 tysięcy euro – w **rejestrze sądowym**,
- w urzędach mówimy po niemiecku lub obowiązkowo z tłumaczem,
- firma musi mieć własną siedzibę i miejsce prowadzenia działalności gospodarczej,
- przedsiębiorca powinien sporządzić biznesplan, w którym dokładnie opisz rodzaj planowanego przedsięwzięcia, wykaże przyszłe zyski i źródła finansowania,
- rejestrowanie firmy dokonuje się w magistracie ze względu na siedzibę firmy lub jego oddziale dzielnicowym,
- istnieje **bezpłatne doradztwo izb gospodarczych** przy wypełnianiu dokumentów,
- **do zgłoszenia działalności należy dołączyć:**
 - akt urodzenia, ewentualnie akt zawarcia małżeństwa,
 - dowód do prawa używania tytułu (np. magister, lekarz, adwokat),
 - kopia paszportu lub dowodu osobistego,
 - zaświadczenie o zameldowaniu w Austrii, można dołączyć meldunek z hotelu lub wstępną umowę najmu,
 - zaświadczenie z Polski o niekaralności,

- wyciąg z polskiego KRS – gdy zakładamy oddział lub przedstawicielstwo polskiej firmy,
- wszystkie dokumenty muszą być złożone w języku niemieckim a załączniki przetłumaczone i uwierzytelnione,
- opłata za złożenie wniosku wynosi 13 euro + opłaty skarbowe 3,60 euro za każdy załącznik,
- zarejestrowana firma staje się automatycznie członkiem austriackiej izby gospodarczej.

Belgia

Liczba mieszkańców – 10 mln PKB na 1 mieszkańca – 24 tys. euro Inflacja – 1,8 proc. Bezrobocie – 7,4. Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania – konwencja między Rzeczpospolitą Polską a Królestwem Belgii w sprawie unikania podwójnego opodatkowania oraz zapobiegania oszustwom podatkowym i uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku podpisana w Warszawie 20 sierpnia 2001 r. (Dz.U. z 2004 r. nr 211, poz. 2139)

Wszystkie formalności w jednym okienku

PROCEDURY W Belgii panuje wyjątkowo złożona struktura administracyjna. Władza ustawodawcza i wykonawcza sprawowana jest na szczeblu federalnym, regionalnym i wspólnotowym. Mimo to sprawy dotyczące prowadzenia działalności można załatwić praktycznie przy jednym okienku.

Osoby chcące rozpocząć jakąkolwiek działalność gospodarczą w Belgii powinny zgłosić się do jednego z „okienek przedsiębiorstw”.

Postąpić tak powinni też wszyscy, chcąc podjąć samozatrudnienie,łożyć przedsiębiorstwo prowadzą rachunek własny. To forma prowadzenia działalności gospodarczej jest najczęściej podejmowana przez obywateli polskich. Podstawowe warunki dla podjęcia samozatrudnienia to: ukończone 18 lat, zaświadczenie o niekaralności, zaświadczenie z gminy o zameldowaniu, a z banku o posiadaniu konta bankowego.

Natomiast aby zarejestrować w Belgii spółkę, poza czynnościami wymiennymi przy rejestracji działalności gospodarczej należy: podpisać i zarejestrować u notariusza statut spółki, zdeponować u notariusza plan finansowy wydatków dostosowany do potrzeb spółki w pierwszych dwóch latach jej działania, pobrać z banku zaświadczenie o zdeponowaniu kapitału założycielskiego – minimum 18,6 tys. euro.

UWAGA KOSZTY

Koszty prowadzenia działalności gospodarczej w Belgii to:
50 euro – rejestracja jednoosobowej działalności i 100 euro – rejestracja osoby prawnej

Przy składaniu wniosku o rejestrację spółki potrzebne są: zaświadczenie z banku o utworzeniu konta bankowego oraz o wpłacie kapitału zakładowego wymaganego dla danego rodzaju spółek, dokumenty potwierdzające kwalifikację profesjonalne i kierownicze osób odpowiedzialnych za kierowanie spółką, adres lokalu spółki, uzyskane ewentualne wstępne zezwolenia, statut ze wstępnym numerem rejestru handlowego przyznanym przez trybunał handlo-

STAWKI PIT

Dochód (w euro)	Podatek (w proc.)
0 – 7420	25
7420 – 10 570	30
10 570 – 17 610	40
17 610 – 32 270	45
Powyżej 32 270	50

wy, świadectwo o zameldowaniu wydane przez gminę, dokument potwierdzający numer rejestru narodowego (odpowiednik PESEL).

W skład łącznych dochodów będących przedmiotem opodatkowania w Belgii wchodzi m.in.: przychody z nieruchomości, wynagrodzenia ze stosunku pracy, emerytury i renty, przychody z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej (samozatrudnienie).

CIT. Stawka podatku od spółek, który jest odpowiednikiem polskiego podatku od osób prawnych CIT, wynosi 33 proc. Firmy, których dochody podlegające opodatkowaniu nie przekraczają kwoty 323 750 euro, objęte są korzystniejszą formą podatku progresywnego.

Przedziały podatku progresywnego to:
■ 24,98 proc. dla dochodów od 0 do 25 000 euro,
■ 31,93 proc. dla dochodów od 25 000,01 do 90 000 euro,
■ 33,99 proc. dla dochodów od 90 000,01 do 323 750 euro.

Powyższe stawki nie obejmują dodatkowego podatku gminnego ani aglomeracyjnego (6 proc.), ani też kwot zwolnionych z podatku.

PIT. Podatek rozliczony według skali (patrz wyżej).

VAT. Podstawowa stawka VAT wynosi 21 proc. Dodatkowo występują stawki zredukowane w wysokości 12 proc., 6 proc. i 0 proc. ■

REJESTRACJA W 6 KROKACH

1 Sprawdź, czy zawód jest reglamentowany

W Belgii 42 zawody są reglamentowane (m.in. budowlane, ale także fryzjer, kosmetyczka itp.).

2 Uzyskaj numer handlowy RC

Do uzyskania tego numeru wymagane jest czasem zaświadczenie o prawie do wykonywania zawodu.

3 Zarejestruj się dla celów ubezpieczeniowych

Konieczna jest rejestracja w kasie ubezpieczeń społecznych dla pracowników niezależnych.

4 Zarejestruj się dla celów VAT

Do rejestracji w biurze kontroli VAT niezbędna jest kopia zaświadczenia z rejestru z numerem RC.

5 Załóż konto

To jest obowiązek.

6 Zarejestruj firmę

Konieczna jest także rejestracja firmy w zakładzie ubezpieczeń wzajemnych.

→ ważne adresy

Wydział Ekonomiczno-Handlowy
Ambasady RP w Brukseli
18, Av. de l'Horizon – 1150 Bruxelles, Belgique,
tel. +322 77 16 754, +322 77 16 815,
fax +322 77 11 839,
www.poleconomie.be

Cypr

Liczba mieszkańców – 712 tys. PKB na 1 mieszkańca – 17 tys. euro Inflacja – 2,1 proc. Bezrobocie – 4,2 proc. Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania – umowa między rządem Rzeczypospolitej Polskiej a rządem Republiki Cypru w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku sporządzona w Warszawie 4 czerwca 1992 r. (Dz.U. z 1993 r. nr 117, poz. 523)

Samozatrudnienie bez dyskryminacji

PROCEDURY Podejmowanie na Cyprze przez obywateli Unii Europejskiej działalności w ramach samozatrudnienia nie napotyka ograniczeń dyskryminujących. Firmę można prowadzić albo pod własnym nazwiskiem, albo pod nazwą handlową.

Wśród spółek osobowych działających na Cyprze można wyróżnić dwa typy: spółka osobowa zwykła i komandytowa. Zwykła nie posiada osobowości prawnej, może mieć od dwóch do 20 wspólników. Jej powstanie musi być zgłoszone w rejestrze spółek w okresie miesiąca od jej powołania. Spółka komandytowa to spółka z ograniczoną odpowiedzialnością części wspólników. Jest odpowiednikiem polskiej spółki komandytowej (general partner – komplementariusz, limited partner – komandytariusz). Jej wspólnikami mogą być osoby fizyczne lub osoby prawne.

Spółki korporacyjne posiadają osobowość prawną. Ich zaletą jest ograniczona odpowiedzialność wspólników za zobowiązania spółki oraz możliwość podzia-

SKALA PIT NA 2007 ROK

Dochód (w CYP)	Stawka podatku
0 – 10 000	bez podatku
10 001 – 15 000	20 proc.
15 001 – 20 000	25 proc.
Powyżej 20 001	30 proc.

biorstwa dla małych i średnich firm rodzinnych.

Zasady rejestracji i funkcjonowania w przypadku samozatrudnienia są zbliżone do tych, jakie obowiązują w spółkach osobowych zwykłych. Działalność tę można prowadzić albo pod własnym nazwiskiem, albo pod nazwą handlową (business name). W drugim przypadku nazwę handlową należy zarejestrować w Registrar of Partnerships. Ponadto w każdym wypadku należy zwrócić się do departamentu ubezpieczeń społecznych (Social Insurance Department) ministerstwa pracy i ubezpieczeń społecznych o nadanie odpowiedniego numeru ubezpieczenia społecznego. Podjęcie działalności na zasadzie samozatrudnienia stanowi podstawę do uzyskania prawa pobytu na Cyprze na okres pięciu lat (po tym okresie, jeżeli działalność będzie kontynuowana, prawo pobytu zostaje automatycznie przedłużone o następną pięć lat). Dla uregulowania spraw podatkowych należy zgłosić się do departamentu podatków bezpośrednich i tam uzyskać tzw. Taxpayer Identification Code. Zgłoszenie działalności gospodarczej w departamencie podatków, potwierdzone odpowiednimi znaczkami skarbowymi, stanowi podstawę do złożenia wniosku o prawo pobytu, którego adresem jest departament rejestru ludności i migracji ministerstwa spraw wewnętrznych.

CIT. Stawka wynosi 10 proc. Cypryjskim rezydentem podatkowym (CRP) są te osoby prawne (firmy), które mają za-

rzęd na terytorium Cypru. Płacą one CIT od całości dochodów. Firmy niebędące CRP, lecz posiadające na Cyprze zakład, placą CIT z tej części dochodu, która jest generowana z Cypru. Firmy, które nie mają zarządu na Cyprze (mimo że są tam zarejestrowane) oraz są zarządzane i kontrolowane z Cypru, ale nie mają tam siedziby i nie prowadzą działalności gospodarczej, nie są na Cyprze płatnikami CIT.

PIT. Dla celów podatkowych za cypryjskich rezydentów uważa się osoby przebywające na Cyprze w roku podatkowym powyżej 183 dni. Rezydenci placą podatki osobiste od wszystkich dochodów (kraj i zagranicą). Nierezydenci od dochodów powstałych na Cyprze.

VAT. Podstawowa stawka wynosi 15 proc. Zredukowaną 5-proc. objęte są pewne grupy dóbr i usług, w tym m.in. lody, orzechy suche, chipsy, książki, gazety, woda (niebutelkowana).

Stawką zerową objęte są: produkty farmaceutyczne i produkty spożywcze – do 1 stycznia 2008 r. Zwolniony z VAT jest obrót działkami budowlanymi. Na Cyprze obowiązuje 15-proc. VAT od sprzedaży nieruchomości (działka i nowo budynek). Jeżeli jednak jest to dla nabywcy pierwsza nabywana nieruchomość, VAT wynosi 5 proc. ■

UWAGA ZAWODY REGULOWANE

Ambasada RP w Nikozji zaleca, aby przed podjęciem decyzji o prowadzeniu działalności na zasadzie samozatrudnienia sprawdzić w departamencie pracy ministerstwa pracy, czy zamierzona działalność nie jest określona na Cyprze jako zawód lub zajęcie regulowane

hu kapitału (udziałów) pomiędzy większą liczbę wspólników.

Minimalna wysokość kapitału założycielskiego nie została określona w prawie. Przyjmuje się, że powinien on wynosić minimum 1 tys. funtów cypryjskich (CYP).

Spółki z o.o. są najbardziej rozposzechnioną formą przedsiębiorstw rejestrowanych na Cyprze. To właśnie forma prawna spółki prywatnej z ograniczoną odpowiedzialnością, w której liczba wspólników nie może przekroczyć 50, a udziały firmy nie mogą być przedmiotem publicznego obrotu. Jest ona najbardziej korzystną formą przedsię-

→ ważne adresy

Ambasada RP w Nikozji,
www.nikozja.polemb.net
Obowiązki pracodawcy związane z ubezpieczeniem pracowników:
www.mlsi.gov.cy/Schemes/Legislation
Cypryjska Izba Handlowo-Przemysłowa (Cyprus Chamber of Commerce and Industry – CCCI), www.ccci.org.cy
Cypryjskie Ministerstwo Finansów,
www.mof.gov.cy
Bank Centralny Cypru (The Central Bank of Cyprus), www.centralbank.gov.cy

Czechy

Liczba mieszkańców – 10 mln PKB na 1 mieszkańca – 13 tys. euro Inflacja – 1,9 proc.
Bezrobocie – 5,7 proc. Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania – umowa między
rządem Rzeczypospolitej Polskiej a rządem Republiki Czeskiej w sprawie unikania podwójnego
opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku sporządzona w Warszawie
24 czerwca 1993 r. (Dz.U. z 1994 r. nr 47, poz. 189)

Firmy zagraniczne z czeskimi uprawnieniami

PROCEDURY Polskie podmioty gospodarcze działające na rynku czeskim przez własne organizacje firmy założone według prawa czeskiego powinny mieć świadomość, że utworzone przez nie spółki są czeskimi przedsiębiorstwami, które mają takie same prawa i obowiązki jak czeskie podmioty gospodarcze.

Prawo czeskie umożliwia prowadzenie działalności gospodarczej osobom, które: osiągnęły 18 lat, posiadają zdolność do czynności prawnych, przedstawia wyciąg z rejestru skazanych Polski i Republiki Czeskiej, przedstawia zaświadczenie z urzędu skarbowego, że osoba fizyczna nie posiada zaległości podatkowych, udokumentują uprawnienia specjalistyczne oraz dodatkowe, o ile wymaga ich ustawa o przedsiębiorczości lub inne szczególne przepisy.

W Czechach można prowadzić działalność m.in. w formie: spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, akcyjnej, przedstawicielstwa, oddziału, filii osoby zagranicznej, spółki komandytowej oraz cywilnej.

UWAGA WYMOGI

Działalność gospodarczą we wszystkich formach prawnych można zacząć po zarejestrowaniu się w rejestrze handlowym, uzyskaniu numeru statystycznego (odpowiednik REGON w Polsce) i numeru podatkowego

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością to podstawowa i najczęściej występująca forma organizacyjna, z której korzystają przedsiębiorcy zagraniczni. Liczba wspólników – od 1 do 50. Kapitał zakładowy – minimalnie 200 tys. koron czeskich (CZK), każdy wspólnik minimalnie 20 tys. CZK. Organy spółki to walne zgromadzenie wspólników, jeden lub więcej członków zarządu. Odpowiedzialność: wspólnik do wysokości swojego niespłaconego wkładu wpisanego w rejestrze handlowym. Spółka odpowiada za naruszenie swoich zobowiązań całym swoim majątkiem.

Jedna osoba fizyczna może być wspólnikiem najwyżej w trzech spółkach z o.o. Wspólnik powinien spłacić wkład na warunkach ustalonych w umowie spółki, nie później jednak niż w cią-

SKALA PIT

Dochód roczny (w CZK)	Podatek	+ procent	Od dochodu powyżej
0 – 121 200	12 proc.		
121 200 – 218 400	14 544 CZK	+ 19	121 200
218 400 – 331 200	33 012 CZK	+ 25	218 400
powyżej 331 200	61 212 CZK	+ 32	331 200

gu pięciu lat. Przed wpisem do rejestru handlowego wkłady o charakterze pieniężnym powinny być spłacone całkowicie, natomiast pieniężne w minimalnej wysokości 30 proc.

Z kolei w spółce akcyjnej liczba wspólników to co najmniej jedna osoba prawna lub minimalnie dwie osoby fizyczne. Kapitał – minimalnie 2 mln CZK, w przypadku spółki akcyjnej z publiczną subskrypcją akcji 20 mln CZK.

Spółka komandytowa to rzadko występująca forma prawna prowadzenia działalności gospodarczej w Republice Czeskiej, praktycznie nieużywana przez zagranicznych przedsiębiorców. Liczba wspólników – minimalnie jeden komplementariusz, minimalnie jeden komandytariusz. Kapitał zakładowy: każdy komandytariusz obowiązany jest uiścić wkład, którego minimalna wysokość została ustalona na 5 tys. CZK. Odpowiedzialność: komplementariusz w całości swoim majątkiem, komandytariusz do wysokości niespłaconego wkładu zaewidencjonowanego w rejestrze handlowym. Udział w zysku: zysk zostaje rozdzielony między spółkę i komplementariusza zgodnie z umową spółki.

Ponieważ pozycja prawna spółki komandytowej przejawia cechy jawnej spółki handlowej (odnośnie do komplementariuszy) i spółki z o.o. (odnośnie do komandytariuszy), odpowiednio stosowane są dla niej postanowienia odnoszące się do obu tych typów spółek. Kierować spółką mogą tylko uprawnieni komplementariusze. W pozostałych sprawach, o ile to nie zostało uregulowa-

ne w umowie spółki inaczej, podejmują decyzje komplementariusze razem z komandytariuszami większością głosów.

Spółka cywilna, podobnie jak komandytowa, jest rzadko wykorzystywana do prowadzenia działalności gospodarczej przez zagranicznych przedsiębiorców. Liczba wspólników: minimalnie dwóch. Kapitał zakładowy nie jest wymagany.

Spółki i przedstawicielstwa muszą być zarejestrowane w rejestrze handlowym. Rejestry są prowadzone przez wyznaczone sądy gospodarcze. Wniosek o rejestrację składa zainteresowana firma poprzez pisemnie upoważnioną osobę. Fakty podawane we wniosku muszą być udokumentowane.

CIT. Stawka podatku dochodowego od osób prawnych wynosi w Czechach 24 proc.

PIT. Ten podatek jest rozliczany według skali (patrz wyżej).

VAT. Stawka podstawowa wynosi 19 proc., a stawka obniżona 5 proc.■

→ ważne adresy

Wydział Ekonomiczno-Handlowy Ambasady RP

Hradešinská 1931/58 101 00 Praha 10,
tel. +420 2 717 32 444342, fax +420
2 727 35 442, e-mail: info@weh.cz,
www.weh.cz

Dolnośląskie Centrum Euro Info,
ul. Wysockiego 10, 58-300 Wałbrzych,
tel. (074) 843 49 12, e-mail: eic@darr.pl,
www.darr.pl

Dania

Liczba mieszkańców – 5 mln PKB na 1 mieszkańca – 27 tys. euro Inflacja – 1,9 proc.
Bezrobocie – 3,3 proc. Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania – konwencja między
Rzeczpospolitą Polską a Królestwem Danii w sprawie unikania podwójnego opodatkowania
i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku
sporządzona w Warszawie 6 grudnia 2001 r. (Dz.U. z 2003 r. nr 43, poz. 368)

Główna zasada: brak ograniczeń

PROCEDURY W Danii główną zasadą funkcjonowania gospodarki jest wolny rynek, swobodna konkurencja oraz brak ograniczeń w prowadzeniu działalności gospodarczej.

Każdy obywatel polski może uzyskać Kartyfikat pobytowy w Danii, wykazując źródła dochodów pozwalających na pokrycie kosztów utrzymania. Istnieje możliwość podejmowania przez obcokrajowców samodzielnej działalności gospodarczej na zasadzie tzw. samozatrudnienia. W tym przypadku procedura uzyskania pozwolenia jest taka sama jak przy zatrudnieniu przez duńskiego pracodawcę. Wymagane są natomiast dodatkowe dokumenty, w tym np. biznesplan.

Możliwe formy prawne działania na rynku duńskim to: spółka akcyjna, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spółka jawna, spółka komandytowa, oddział firmy zagranicznej, przedstawicielstwo firmy zagranicznej.

UWAGA NUMER EWIDENCYJNY

Polacy zatrudnieni na terenie Danii i rozliczający się z tutejszym urzędem podatkowym muszą przedstawić dokument nadania dziesięciocyfrowego numeru ewidencyjnego – CPR (odpowiednik polskiego PESEL)

Do najchętniej zakładanych przez cudzoziemców należy spółka akcyjna. W celu jej ustanowienia jest wymagane, aby: założyciele sporządzili i podpisali umowę założycielską, sporządzony został statut spółki, dokonano emisji kapitału akcyjnego, spotkanie statutowe udziałowców zatwierdziło wniosek o założeniu spółki akcyjnej oraz wybrało zarząd i radę nadzorczą, zarząd wystąpił o rejestrację spółki w agencji przedsiębiorstw i handlu, nie później niż sześć miesięcy od daty podpisania umowy założycielskiej.

Przynajmniej jeden z założycieli musi być osobą fizyczną lub prawną stale zamieszkałą w Danii lub w którymkolwiek państwie Unii Europejskiej. Utworzenie spółki akcyjnej nie zajmuje wiele czasu, natomiast zazwyczaj od jednego do dwóch tygodni trwa rejestracja spółki w agencji przedsiębiorstw i handlu. Minimalna wartość akcyjnego kapitału za-

łożycielskiego wynosi 500 tys. koron duńskich (DKK). Kapitał założycielski musi być wniesiony w całości przed rejestracją spółki. Rejestracja spółki jest bezpłatna.

Założenie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wymaga mniej formalności, a procedura jej zakładania jest tańsza. Jest stosowana najczęściej przez tych przedsiębiorców, którzy chcą sprawować ścisły, osobisty nadzór nad działalnością spółki (np. w przypadku firm rodzinnych). W celu jej założenia wymagane jest, aby: udziałowcy sporządzili i podpisali umowę założycielską, sporządzony został statut spółki, dokonana została wpłata kapitału założycielskiego, rejestracja spółki w agencji przedsiębiorstw i handlu nastąpiła nie później niż dwa miesiące od daty podpisania umowy założycielskiej.

Spółkę jawną mogą utworzyć w Danii dwie lub więcej osób fizycznych lub prawnych podejmujących wspólne zobowiązania. Dla rejestracji spółki należy przedstawić umowę założycielską.

Utworzenie firmy w Danii jest stosunkowo kosztowne i zależy od stopnia złożoności oraz ilości wymogów z tym związanych. Koszty towarzyszące założeniu firmy najczęściej wahają się w granicach od 10 tys. do 25 tys. DKK.

CIT. Stawka wynosi 30 proc. Podstawę naliczenia podatku stanowi całkowity dochód firmy, łącznie z dochodem od kapitału.

PIT. Każdy w wieku powyżej 15 lat oraz osoba poniżej 15 lat, jeśli uzyskuje własny dochód, jest zobowiązana złożyć zeznanie podatkowe za zakończony rok podatkowy w terminie do 1 lipca.

Pracownicy zagraniczni nieposiadający stałego miejsca pracy lub nieprzebywający w Danii przez okres dłuższy niż sześć miesięcy są zobowiązani do opodatkowania dochodów uzyskiwanych tylko w Danii, a ponad sześć miesięcy podlegają duńskiemu obowiązkowi podatkowemu.

VAT. Obowiązuje jedna stawka 25 proc. Transakcje eksportowe nie są objęte VAT. ■

PODATEK OD OSÓB FIZYCZNYCH

Składa się z dwóch części:

– liniowego podatku municipalnego płaconego na rzecz władz lokalnych, zróżnicowanego w zależności od regionu – średnia jego stawka wynosi ok. 33 proc.;

– progresywnego podatku płaconego na rzecz skarbu państwa, którego stawka jest różna, w zależności od wartości uzyskiwanego dochodu:

■ 5,5 proc. dla dochodów wyższych od kwoty wolnej od podatku 37,6 tys. DKK, powiększonych o dochody od kapitału;

■ 6 proc. dla dochodów wyższych od kwoty 259,5 tys. DKK, powiększonych o dochody od kapitału;

■ 15 proc. dla dochodów wyższych od kwoty 311,5 tys. DKK, powiększonych o dochody od kapitału.

Ponadto od dochodów osób fizycznych pobierany jest podatek w wysokości 9 proc. na rzecz ubezpieczenia socjalnego.

→ ważne adresy

Ambasada Królestwa Danii,

ul. Rakowiecka 19, 02-517 Warszawa, tel. +48 (22) 565 29 00, fax +48 (22) 565 29 70, e-mail: wawamb@um.dk

Ambasada RP w Kopenhadze,

Richelieus Alle 12, 2900 Hellerup Denmark, tel. (+45) 39467700, fax (+45) 39467766, e-mail: mail@ambpol.dk, www.brh-dania.dk

Konfederacja Duńskiego Przemysłu,

Dansk Industri, H.C. Andersens Boulevard 18, 1787 Kopenhaga V, tel. +33 773377, fax +33 773300, e-mail: www.di.dk

DANIA - Varia:

- samozatrudnienie jest najprostszą i najbardziej popularną formą działalności gospodarczej w Danii,
- działalność jest prowadzona pod własnym nazwiskiem lub nazwą przyjętą dla firmy przez jej założyciela,
- proste jest wypełnianie formularzy rejestracyjnych w Agencji ds. Działalności Gospodarczej i Przedsiębiorstw,
- firma może zatrudniać osoby, lecz konieczne jest wówczas poręczenie innej osoby lub duńskiej firmy,
- do rejestracji firmy oprócz złożenia formularza konieczne jest okazanie paszportu lub dowodu osobistego oraz dokumentu potwierdzającego posiadanie lokalu na siedzibę firmy (np. umowa najmu),
- duńska administracja ułatwia maksymalnie załatwienie formalności,
- Agencja ds. DgiP sama przesyła dokumenty do Urzędu Celno-Podatkowego w celu nadania numeru identyfikacji podatkowej,
- deklaracje podatkowe VAT w zakresie podatku dochodowego składane są raz na kwartał a dokumentacja płacowa pracowników firmy może być rozliczana na stronie internetowej Urzędu Celno-Podatkowego, który sam oblicza wszelkie składniki podatkowe i drukuje dane do rocznego rozliczenia,
- osoba, właściciel firmy płaci takie same składki jak pracownik.

Estonia

Liczba mieszkańców – 1,4 mln PKB na 1 mieszkańca – 9 tys. euro Inflacja – 2,0 proc.
Bezrobocie – 5,2 proc. Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania – umowa między
Rzeczpospolitą Polską a Republiką Estońską w sprawie unikania podwójnego opodatkowania
i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku
sporządzona w Tallinie 9 maja 1994 r. (Dz.U. z 1995 r. nr 77, poz. 388).

Inwestycje w rozwój firmy zmniejszają podatek

PROCEDURY Przedsiębiorcy, którzy działają w Estonii i inwestują swoje zyski w rozwój firmy, mogą korzystać z preferencji podatkowych. Wiele wydatków związanych z prowadzoną działalnością może być także zaliczonych do kosztów uzyskania przychodów.

Działalność gospodarcza może być prowadzona przez osoby fizyczne, osoby prawne w formie spółki cywilnej, spółki partnerskiej z o.o. (odpowiednik polskiej spółki komandytowej), spółki z o.o. i spółki akcyjnej.

Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą może na własne życzenie dokonać wpisu do rejestru handlowego, o ile jest płatnikiem VAT.

Spółka cywilna jest przedsiębiorstwem, którego udziałowcami jest minimum dwóch lub więcej partnerów, działającym na mocy umowy cywilnoprawnej. Nie ma wymogów odnośnie do minimalnego kapitału spółki oraz obowiązku rejestracji umowy w rejestrze handlowym. Podział zysku jest z reguły proporcjonalny do wysokości wniesionego kapitału przez poszczególnych udziałowców.

Spółkę partnerską z ograniczoną odpowiedzialnością może utworzyć co najmniej dwóch wspólników, przy czym jeden musi być tzw. komplementariuszem, a drugi komandytariuszem. Opłata za wpis do rejestru handlowego wynosi 500 EEK.

Przy tworzeniu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością minimalny kapitał założycielski wynosi 40 tys. EEK, a nominalna wartość jednego udziału 100 EEK. Jeżeli kapitał założycielski spółki jest wyższy od 400 tys. EEK lub tak stanowi statut, spółka musi posiadać niezależne

go audytora. Opłata za wpis do rejestru handlowego wynosi 0,2 proc. od nominalnego kapitału założycielskiego (minimum 3 tys. EEK, maksimum 20 tys. EEK).

Przy spółce akcyjnej minimalny kapitał założycielski wynosi 400 tys. EEK, a nominalna wartość akcji 10 EEK. Opłata za wpis do rejestru handlowego wynosi 0,2 proc. od nominalnego kapitału założycielskiego (minimum 3 tys. EEK, maksimum 20 tys. EEK).

W Estonii można założyć oddział firmy. W tym celu wymagane są następujące dokumenty: wniosek firmy, wyciąg

cje, płatności niezwiązane bezpośrednio z działalnością gospodarczą podatnika.

Wyplacane dochody podlegają opodatkowaniu według standardowej stawki podatku dochodowego, który wynosi 22 proc., przy czym stawka ta będzie w następnych latach stopniowo obniżana (do 21 proc. w 2008 roku oraz do 20 proc. w roku 2009).

PIT. Stawka wynosi 22 proc. Kwota wolna od podatku to w skali roku 24 tys. EEK. Ponadto zwolnienia obejmują: wszystkie udokumentowane wydatki związane z prowadzoną działalnością;

500 koron

Wpis do rejestru

Tyle płaci osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą za wpis do rejestru handlowego w Estonii

z rejestru handlowego, zezwolenie na powołanie przedstawicielstwa/filii (o ile jest to wymagane przez prawo), postanowienie o powołaniu dyrektorów przedstawicielstwa, kopie aktu założycielskiego firmy, dane adresowe. Przedstawicielstwo może podjąć działalność od momentu jego wniesienia do rejestru handlowego, przy czym nie posiada ono osobowości prawnej.

CIT. Osoby prawne w Estonii są ustawowo zwolnione z obowiązku podatkowego w przypadku zainwestowania wypracowanego zysku w rozwój firmy. Opodatkowaniu CIT podlegają jedynie faktyczne płatności dokonywane przez przedsiębiorców na rzecz rezydentów i nierezzydentów. Oznacza to, że osoby prawne działające w Estonii są zwolnione z opodatkowania w stosunku do niewypłaconych zysków, niezależnie od tego, czy zyski te są reinwestowane czy zatrzymane w spółce.

Płatności, które wywołują obowiązek podatkowy w podatku dochodowym, obejmują m.in.: dywidendy oraz inne formy dystrybucji zysków (np. transfer aktywów zakładu do jednostki macierzystej), dodatkowe świadczenia, prezenzy, darowizny oraz wydatki na representa-

kwotę 45 tys. EEK dla producentów rolanych z tytułu sprzedanej, nieprzetworzonej produkcji rolnej; udokumentowane wydatki reprezentacyjne w wysokości nie wyższej niż 2 proc. od dochodu z działalności gospodarczej netto w roku podatkowym; wydatki związane ze świadczeniami dla pracowników.

VAT. Podstawowa stawka tego podatku w Estonii wynosi 18 proc. W szczególnych przypadkach mogą być także stosowane stawki 5 proc. i 0 proc. ■

→ ważne adresy

**Wydział Ekonomiczno-Handlowy
Ambasady RP w Tallinie,**
ul. Narwa mnt. 9A, 10503 Tallin, PO. 240,
tel. (00372) 6604378, fax (00372)
6604380, e-mail: poola@poola.ee,
www.poola.ee

Ambasada Republiki Estonii
ul. Karwińska 1, 02-639 Warszawa,
tel. 88-11-810 lub 88-11-811,
fax 88-11-812, e-mail: saatkond@es-
temb.pl, www.estemb.pl,
www.legaltext.ee – teksty estońskich
ustaw podatkowych w języku angielskim

REJESTRACJA FILII

W celu zarejestrowania filii firmy wymagane są następujące dokumenty: nazwa firmy i filii, ich adresy, profil działalności, wyciąg z rejestru handlowego, przepisy regulujące działalność firmy w jej własnym kraju, dane dotyczące wielkości kapitału zakładowego, nazwisko osoby, która będzie zarządzała firmą, i inne, przewidziane przez miejscowe przepisy.

Finlandia

Liczba mieszkańców – 5 mln PKB na 1 mieszkańca – 23 tys. euro Inflacja – 1,0 proc.
Bezrobocie – 6,6 proc. Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania – umowa
między rządem RP a rządem Republiki Finlandii w sprawie zapobieżenia podwójnemu
opodatkowaniu w zakresie podatków od dochodu i majątku podpisana w Helsinkach
26 października 1977 r. (Dz.U. z 1979 r. nr 12, poz. 84 z późn. zm.)

Bogaty system zachęt inwestycyjnych

PROCEDURY Rząd Finlandii stymuluje działalność gospodarczą, stosując zachęty o charakterze podatkowym i regionalnym, wspierając eksport oraz prace badawczo-rozwojowe. Spółki zagraniczne podlegają takiemu samemu systemowi bodźców ekonomicznych jak spółki fińskie.

Działalność trzeba zarejestrować u odpowiednich władz, tj. na policji (jeśli czas pobytu przekracza trzy miesiące), w urzędzie skarbowym (obowiązek zarejestrowania się jako płatnik VAT) i w rejestrze handlowym.

Należy też złożyć w urzędzie patentów i rejestracji zgłoszenie zawierające podstawowe dane o podmiocie gospodarczym. Zgłoszenia dokonuje się na formularzu zatwierdzonym przez urząd patentów i rejestracji.

Działalność można prowadzić w jednej z poniższych form prawnych: przedsiębiorca jednoosobowy, spółka jawna, spółka komandytowa, prywatna spółka akcyjna, publiczna spółka akcyjna, oddział.

Przedsiębiorca jednoosobowy to najprostsza forma prowadzenia biznesu w Finlandii. Działalność prowadzona jest na podstawie wpisu do rejestru handlowego. Koszt rejestracji – ok. 65 euro.

UWAGA ZAPŁATA W POLSCE

Zgodnie z umową zawartą między Polską a Finlandią w sprawie zapobiegania podwójnemu opodatkowaniu w zakresie podatków od dochodu i majątku, Polak przebywający w Finlandii przez okres lub okresy nieprzekraczające łącznie 183 dni podczas roku kalendarzowego podlega opodatkowaniu tylko w Polsce

Spółka jawna i komandytowa – różnicę między tymi formami stanowi to, że w spółce jawnej wspólnicy solidarnie odpowiadają za długi i inne nabyte zobowiązania, a w spółce komandytowej wspólnicy odpowiadają za długi i zobowiązania bez ograniczenia albo niektórzy z nich do kwoty zainwestowanego kapitału. Koszt rejestracji – ok. 155 euro.

Spółka akcyjna to najpopularniejsza forma prawna prowadzenia biznesu w Finlandii. Istnieją dwa rodzaje spółki akcyjnej – prywatna i publiczna. Publiczna spółka akcyjna może oferować

Dochód (w euro)	Wysokość podatku od wartości progowej (w euro)	+Procent liczony od nadwyżki
12 400 – 20 400	8	9
20 400 – 33 400	728	19,5
33 400 – 60 800	3263	24
powyżej 60 800	9839	32

publicznie swoje akcje. Najmniejszy kapitał akcyjny prywatnej spółki akcyjnej wynosi 8 tys. euro, a publicznej spółki akcyjnej 80 tys. euro. Koszt rejestracji – ok. 330 euro.

Oddziałem firmy zagranicznej może kierować osoba na stałe mieszkająca w Finlandii. Oddział może działać jako agent lub importer, jak również może być jednostką produkcyjną. Nie ma osobowości prawnej.

CIT. W roku 2007 stawka wynosi 26 proc. – od całości dochodów. Z podatku zwolnione są: kapitały, które zostały pokryte przez udziałowców, zwroty podatków dochodowego (z wyłączeniem odsetek) i przekazy ze spółek. Ostatni przypadek to konsekwencja faktu, że spółki nie są traktowane jako podmioty dla celów podatkowych, lecz dochód do opodatkowania jest przypisany do partnera.

PIT. Główne podatki od osób fizycznych to państwowy podatek dochodowy od osób fizycznych pobierany na rzecz skarbu państwa i podatek komunalny na rzecz gminy. Progresywny podatek dochodowy od osób fizycznych liczony jest od uzyskanych dochodów, pensji, wynagrodzeń, wszelkich celowych wypłat, bonusów dla kierownictwa, uzyskanych prowizji, wartości czynszu od wynajmowanych dla pracowników bezpłatnych lokali mieszkalnych, dodatków, także tych na pokrycie kosztów zamieszkania, dodatków samochodowych i zasiłków wypłacanych bezrobotnym.

VAT. Stawka podstawowa to 22 proc. Stawka 17 proc. obejmuje: artykuły spo-

żywcze (z wyłączeniem np. usług gastro-nomicznych, wody pitnej, napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych); żywność i pasze dla zwierząt. Stawką 8-proc. objęte są: lekarstwa, książki, spektakle kinowe, przewóz pasażerów, hotele i inne usługi mieszkaniowe, opłaty za wstęp, np. do teatru.

Stawką 0 proc. objęte są m.in. usługi poligraficzne.

Podatek jest liczony dla podmiotów i osób prawnych podlegających opodatkowaniu, których obrót roczny przekracza 8,5 tys. euro. Limit zwolnień nie obejmuje: samorządów i osób zagranicznych, które nie posiadają stałego miejsca zamieszkania w Finlandii. W Finlandii w zakresie VAT obowiązują również liczne zwolnienia podmiotowe, w tym np. na usługi medyczne, oświatowe, ubezpieczeniowe.■

→ ważne adresy

Urząd Patentów i Rejestracji (National Board of Patents and Registration), Patentti- ja rekisterihallitus, Arkadiankatu 6 A, 00100 Helsinki, tel. + 358 (0)9 693 9500, fax 69395417, www.prh.fi

Fiński Urząd Podatkowy (Verohallitus – Finnish Tax Administration) www.vero.fi

Ministerstwo Finansów (Valtiovarainministeriö – Ministry of Finance), www.vn.fi/vm/english/other/

Francja

Liczba mieszkańców – 58 mln PKB na 1 mieszkańca – 23 tys. euro Inflacja – 2,0 proc. Bezrobocie – 8,7 proc. Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania – umowa między rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a rządem Republiki Francuskiej w sprawie zapobieżenia podwójnemu opodatkowaniu w zakresie podatków od dochodu i majątku (Dz.U. z 1977 r. nr 1, poz. 5)

Trudno przebrnąć przez gąszcz przepisów

PROCEDURY Przebrnięcie przez wszystkie formalności związane z rejestracją firmy może się okazać dla polskiego przedsiębiorcy trudne, ale wysiłek się opłaca, ponieważ Francja to duży i atrakcyjny rynek.

W Francji trzeba uzyskać zezwolenia na pobyt (wydają je prefektury policji) i pracę (placówki Ministerstwa Zaopatrzenia i Solidarności).

Zainteresowani samozatrudnieniem muszą najpierw uzyskać kartę zagranicznego handlowca. Formalności należy załatwić w Ambasadzie Francji w Warszawie. Tam też trzeba złożyć wniosek o kartę pobytu (długoterminową wizę). Wniosek o wydanie karty handlowca, oprócz określenia siedziby firmy we Francji, powinien zawierać dokładny biznesplan. Jeśli przedsięwzięcie będzie finansowane z kredytu bankowego, konieczne jest dołączenie zaświadczenia potwierdzającego fakt pożyczania pieniędzy. Pracownicy Ambasady Polski w Paryżu uprzedzają, że przed wydaniem karty handlowca francuscy urzędnicy skrupulatnie sprawdzają, czy przedsiębiorca spełnia podstawowe warunki. Nie powinien np. być karany, zalegać z podatkami, a jeśli wcześniej prowadził firmę, to nie mogła ona upaść.

We Francji trzeba znaleźć odpowiedni lokal biurowy lub produkcyjny i kupić go albo wynająć. Prawo francuskie wymaga powołania zarządcy (gerant). Jeśli jest on Polakiem, musi mieć kartę handlowca zagranicznego lub pozwolenie na pobyt i pracę.

Do rejestracji w Centrum Formalności Przedsiębiorstw, której podlegają handlowcy prowadzący indywidualną działalność oraz wszystkie spółki handlowe i cywilne (z wyjątkiem cichych), niezbędne są: statut i regulamin wewnętrzny spółki, umowa najmu lub kupna lokalu, zaświadczenie z banku o przelaniu kapitału założycielskiego, zaświadczenie o niekaralności prezesa (członków zarządu), informacja o prezesie spółki, zaświadczenie o opłaceniu ogłoszenia

SKALA PIT NA 2006 ROK

Dochód (w euro)	Stawka podatkowa (w proc.)
Poniżej 5614	0
5614 – 11 198	5,5
11 198 – 24 872	14
24 872 – 66 679	30
Powyżej 66 679	40

o założeniu spółki w dzienniku oficjalnym ogłoszeń handlowych.

Najbardziej popularną formą prowadzenia działalności gospodarczej jest spółka z o.o. Może ona liczyć od dwóch do 50 wspólników. Może również występować w formie jednoosobowej. Minimalny wymagany kapitał wynosi 7,5 tys. euro i musi być z góry wpłacony na jej konto. Spółka może mieć jednego lub kilku dyrektorów, którzy nie muszą być wspólnikami. Jeśli jednak nie mają oni pozwolenia na pracę lub nie pełnią podobnej funkcji w jednym z krajów UE, to przed objęciem stanowiska muszą uzyskać kartę zagranicznego handlowca.

Drugą najczęściej spotykaną formą prowadzenia działalności gospodarczej jest spółka akcyjna. Minimalny wymagany kapitał założycielski wynosi 37 tys. euro, a gdy jest notowana na giełdzie – 225 tys. euro. Jej założycielami musi być przynajmniej siedmiu akcjonariuszy. Wszyscy członkowie zarządu spółki akcyjnej muszą być akcjonariuszami.

We Francji istnieje kilkanaście podatków i kilka sposobów rozliczania się z fiskusem. O tym, który z nich będzie stosowany przez konkretną firmę, decyduje jej wielkość i roczne obroty.

CIT. Stawka wynosi 33,33 proc. Są nim obciążone m.in. spółki z o.o., akcyj-

ne, spółdzielnie, a nawet spółki cywilne prowadzące działalność przemysłową lub handlową. Nie podlegają temu podatkowi spółki z o.o. prowadzące działalność przemysłową, rzemieślniczą, handlową i rolniczą, której udziałowcami są osoby spokrewnione (rodzice, rodzeństwo, małżonkowie).

Zaliczkę na podatek dochodowy płaci się w czterech ratach: do 20 lutego, 20 maja, 20 sierpnia i 20 listopada.

PIT. Na razie znana jest progresywna skala tego podatku na 2006 rok. Skala na rok 2007 zostanie opublikowana dopiero pod koniec roku.

VAT. Stawka podstawowa wynosi 19,6 proc. Obniżona 5,5-proc. stawką objęte są m.in. artykuły żywnościowe i materiały budowlane. Specjalna 2,1-proc. stawka obejmuje m.in. niektóre książki, prasę, lekarstwa. VAT – w zależności od sposobu rozliczania się i wysokości podatku – opłaca się miesięcznie lub kwartalnie. ■

→ ważne adresy

Wydział Ekonomiczno-Handlowy Ambasady Polski we Francji, 86, rue de la Faisanderie, 75116 Paris, tel. (00331) 45 04 10 20, fax (00331) 45 04 63 17, e-mail: weh@weh.ambassade.pologne.net, www.weh.ambassade.pologne.net
Ambasada Francji w Polsce, sekcja konsularna, ul. Puławska 17, 02-515 Warszawa, tel. (0-prefiks-22) 529 30 00, fax (0-prefiks-22) 529 30 04
Francuska Agencja ds. Inwestycji Międzynarodowych, 2, Avenue Velazquez, 75008 Paris, tel. (00331) 40 74 73 64, fax (00331) 40 74 74 01, www.investinfrance.org
Paryska Izba Przemysłowo-Handlowa, 2, rue de Viarmes, 75001 Paris, tel. (00331) 53 40 46 00, fax (00331) 45 08 36 66, www.ccp.fr

8 dni

Czas rejestracji

Tyle trwa rejestracja spółki. W trakcie tworzenia przedsiębiorstwa i jego rejestracji w różnych urzędach wypełnia się kilkadziesiąt formularzy. Koszt związany z utworzeniem spółki wynosi od 800 do 1000 euro.

FRANCJA - Varia:

- na początek musimy tworzyć strukturę naszej firmy,
- wystarczy wynająć lokal do prowadzenia działalności i otworzyć rachunek bankowy,
- o ile w takim biurze zatrudnimy więcej niż jednego pracownika to musimy utworzyć przedstawicielstwo (biuro łączności handlowej, oddział lub filię i zarejestrować w Rejestrze Handlowym Spółek,
- „biuro łączności” pozwala istnieć na rynku francuskim, nawiązywać kontakty handlowe,
- „biuro łączności” może w przyszłości zostać przekształcone w oddział lub filię a do tej pory nie może samodzielnie wystawiać faktur, podpisywać umów handlowych,
- tworząc oddział lub filię musimy otworzyć konto bankowe i zarejestrować się w Urzędzie Skarbowym a także w firmie ubezpieczeniowej (URSSAF – polski ZUS),
- **Oddział** – musi być wpisany do rejestru handlowego i dysponować wyciągiem i numerem identyfikacyjnym tego rejestru,
- przedmiotem działania oddziału jest działalność spółki matki, spółki macierzystej,
- Oddział reprezentowany jest przez przedstawiciela prawnego,
- Filia jest zbliżona formą do Oddziału, posiada jednak niezależność prawną, posiada osobowość prawną, z firmą matką wiążą filię sprawy ekonomiczne,
- najpopularniejszą formą działalności gospodarczej we Francji są spółki z o.o. (SARL),
- kapitał zakładowy takiej spółki wynosi 7.500 euro,
- spółka z o.o. może być jedno i wieloosobowa,
- spółkę z o.o. może założyć osoba pełnoletnia, nie karana i posiadająca kartę handlowca zagranicznego,
- **do założenia firmy we Francji** potrzebne są następujące dokumenty:
 - kserokopia paszportu,

- wniosek,
 - podanie opisujące rodzaj zamierzonej działalności gospodarczej i motyw jej prowadzenia we Francji,
 - wypełniony kwestionariusz CE RFA 10779'01,
 - dokumenty stwierdzające udzielenie poręczenia finansowego przez instytucję kredytową lub ubezpieczeniową mającą siedzibę we Francji lub wyciąg z rachunku bankowego we Francji,
 - wykaz dokumentów stwierdzających zapłatę podatku dochodowego we Francji jeżeli jest się jego płatnikiem,
- polskie firmy powstają głównie w branży budowlanej i pokrewnych,
 - przed założeniem firmy należy uzyskać z prefektury **kartę pobytu** lub wskazać adres korespondenta (przedstawiciela) mieszkającego we Francji,
 - dobrze widziane jest dołączenie do wniosku życiorysu wraz z posiadanymi dyplomami, świadectwami potwierdzającymi kwalifikacje i doświadczenie w zawodzie,
 - po złożeniu wniosku o rejestrację firmy otrzymujemy **recepise** – potwierdzenie złożenia dokumentów i datę odbioru karty pobytu w prefekturze w ciągu trzech miesięcy,
 - w tym samym czasie udajemy się do Centrum Formalności Przedsiębiorstw w celu pobrania dokumentacji koniecznej do zarejestrowania firmy,
 - rejestracja następuje w ciągu 15 dni,
 - działalność zostaje zarejestrowana w rejestrze handlowym i spółek sądu gospodarczego (TRIBUNAL de COMMERCE).

Grecja

Liczba mieszkańców – 10 mln PKB na 1 mieszkańca – 15 tys. euro Inflacja – 3,5 proc.
Bezrobocie – 8,6 proc. Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania – umowa między
rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a rządem Republiki Greckiej w sprawie unikania
podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku sporządzona
w Atenach 20 listopada 1987 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 524)

Władze wspierają tworzenie nowych miejsc pracy

PROCEDURY. W Grecji szczególnie mile są widziani zagraniczni przedsiębiorcy, którzy tworzą nowe miejsca pracy. Mogą liczyć na wsparcie władz centralnych i samorządowych oraz znaczne ulgi podatkowe.

Cudzoziemcy mogą prowadzić działalność gospodarczą na terenie Grecji po otrzymaniu od właściwych władz zezwolenia. Zakres działalności jest dowolny, z wyjątkiem niektórych obszarów, uznanych za ważne pod względem publicznym, w których wymagane jest posiadanie koncesji bądź licencji (m.in. eksploatacja złóż publicznych, telekomunikacja i poczta, zarządzanie portami, obrót bronią, prowadzenie punktów gier losowych) lub zezwoleń dla prowadzenia działalności w określonych zawodach. Prowadzenie działalności możliwe w formie samozatrudnienia, jak i przedsiębiorstwa zatrudniającego pracowników.

W Grecji zawody związane z samozatrudnieniem to: rolnicy i samodzielni pracownicy z innych sektorów gospodarki (w szczególności w usługach), niezależne zawody (np. prawnicy, lekarze, architekci, nauczyciele prywatnych szkół, ekonomiści, eksperci podatkowi), inne zawody (handlowcy, rzemieślnicy), pracujący samodzielnie w przemyśle rozrywkowym.

Samodzielną działalność wymaga zarejestrowania w miejscowym urzędzie podatkowym, w odpowiedniej izbie samorządu gospodarczego (to ustawowy obowiązek), zatwierdzenia ksiąg i danych w urzędzie podatkowym. Wymagana dokumentacja to m.in.: dotycząca nieruchomości (np. umowa najmu), zaświadczenia o zarejestrowaniu się w kasie ubezpieczeniowej, stanie zobowiązań ubezpieczeniowych, o przynależności do odpowiedniej izby i prawie używania danej nazwy, podanie złożone w rejestrze izby, fotokopia poświadczenia urzędu podatkowego o rozpoczęciu działalności.

Natomiast do założenia spółki akcyjnej niezbędny jest udział co najmniej dwóch założycieli. Minimalny wymagany kapitał zakładowy wynosi 60 tys. euro. Dla założenia spółki należy: sporządzić statut

PODATEK OD PRACOWNIKÓW I EMERYTÓW

Dochody pracowników najemnych i emerytów przekraczające 11 tys. euro są opodatkowane w sposób następujący:
powyżej 11 000 euro do 13 000 euro – stawka 15 proc. (podatek 300 euro)
powyżej 13 000 euro do 23 000 euro – stawka 30 proc. (podatek 3300 euro)
powyżej 23 000 euro – stawka 40 proc.

spółki w formie aktu notarialnego, złożyć statut we właściwym miejscowo urzędzie wojewódzkim, zarejestrować statut w rejestrze sądowym spółek akcyjnych, opublikować statut wraz z ogłoszeniem o założeniu firmy w gazecie rządowej.

Aby z kolei założyć spółkę z o.o., należy sporządzić statut w formie aktu notarialnego, zarejestrować go w miejscowym rejestrze sądowym spółek oraz opublikować w gazecie rządowej ogłoszenie o zarejestrowaniu firmy. Minimalny kapitał zakładowy wynosi 18 tys. euro. Przynajmniej 50 proc. kapitału musi być złożone w gotówce.

Spółka zagraniczna może także utworzyć swój oddział. W tym celu musi złożyć wnioski do Sekretariatu Generalnego ds. Handlu i Ochrony Konsumenta oraz do lokalnych władz. Po zarejestrowaniu oddział traktowany jest pod względem prawa podatkowego, cywilnego, handlowego, rachunkowości, obowiązku przynależności od izby gospodarczej itp. jak każda spółka grecka.

CIT. Przedsiębiorcy będący rezydentami podatkowymi w Grecji podlegają opodatkowaniu CIT od całości dochodów w tym kraju. Nierezydenci rozliczają w Grecji tylko greckie dochody. Podmioty (spółki z o.o., spółki akcyjne oraz joint ventures), będące rezydentami w Grecji, podlegają CIT od całości osiągniętych dochodów. Jego stawka CIT wynosi 25 proc. Spółki greckie i zagraniczne posiadające prawo własności lub

użytkowania nieruchomości położonych w Grecji podlegają dodatkowemu podatkowi ze stawką 3 proc. Dla niektórych podmiotów istnieje zwolnienie od dodatkowego podatku.

PIT. Dochody osób fizycznych podlegają opodatkowaniu po przekroczeniu pewnej kwoty ustalonej ustawowo, która na przestrzeni ostatnich lat rośnie rokrocznie o 1000 euro).

Dochody pracowników oraz emerytów i rencistów nieprzekraczające 11 tys. euro rocznie zwolnione są z podatku. Dochody innych osób fizycznych zwolnione są z podatku do kwoty 9,5 tys. euro rocznie. Płacą one 5-proc. podatek od dochodów przekraczających tę kwotę do wysokości 11 tys. euro.

VAT. Podstawowa stawka wynosi 19 proc. Niższa to: 4,5 proc. – dla gazet, czasopism, książek, biletów do teatru, 9 proc. – dla towarów i usług uważanych za niezbędne, takich jak świeże produkty żywnościowe, lekarstwa, prąd elektryczny, usługi transportowe i niektóre usługi profesjonalne. ▢

→ ważne adresy

Wydział Ekonomiczno-Handlowy

Ambasady RP w Atenach,

1, Kontoleonos Str., GR – 154 52 Paleo

Psychico, Athens, tel. 00 30 210 672 61

76 8, fax 00 30 210 672 19 52,

e-mail: wehateny@ath.forthnet.gr

Ambasada Republiki Greckiej,

Górnoląska 35, 00-432 Warszawa,

tel. (0 22) 622 94 60, fax (0-22) 622 94 64,

e-mail: embassy@greece.pl, www.greece.pl

Dowód zakupu lokalu

Cudzoziemcy muszą przedstawić potwierdzenie zakupu lub wynajęcia nieruchomości, której planowana działalność będzie prowadzona

GRECJA - Varia:

- w Grecji firmę jednoosobową należy zarejestrować we właściwym miejscowo Urzędzie Podatkowym (D.O.Y. - Wydział rejestrów), a także odpowiedniej Izbie Samorządu Gospodarczego,
- niezbędną formalnością jest również zatwierdzenie ksiąg i danych w Urzędzie Podatkowym.

Hiszpania

Liczba mieszkańców – 39 mln PKB na 1 mieszkańca – 19 tys. euro Inflacja – 3,5 proc.
Bezrobocie – 8,2 proc. Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania – umowa
między rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a rządem Hiszpanii o unikaniu pod-
wójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku podpisana
w Madrycie 15 listopada 1979 r. (Dz.U. z 1982 r. nr 17, poz. 127)

Większość form działalności nie wymaga pozwolenia

PROCEDURY Hiszpańskie przepisy dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej są zbliżone do polskich. **Rozpoczęcie działalności gospodarczej (z wyjątkiem działalności w zakresie m.in. radia, telewizji, przemysłu zbrojeniowego, transportu) nie wymaga zezwolenia.**

Najpopularniejsza w Hiszpanii jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Może być powołana przez jedną lub kilka osób fizycznych lub prawnych. Minimalny kapitał założycielski wynosi 3006 euro i dzieli się na jednakowej wartości udziały. Może być wniesiony wyłącznie w gotówce. Wszystkie dokumenty wystawione w Polsce (pełnomocnictwa, wyciągi z KRS) muszą być przetłumaczone na język hiszpański przez tłumacza przysięgłego. Umowy spółki z o.o., podobnie jak akcyjnej, muszą być zawarte u notariusza. Obie spółki – z o.o. i akcyjna – muszą być wpisane do rejestru handlowego i obowiązkowo zgłoszone do rejestru inwestycji zagranicznych.

Do powołania spółki akcyjnej potrzebni są co najmniej trzech akcjonariusze, którymi mogą być zarówno osoby fizyczne, jak i prawne. Minimalny wymagany kapitał założycielski wynosi 60 102 euro i co najmniej 25 proc. tej sumy musi być uiszczona w gotówce. Pozostała część może być wniesiona w postaci aportu rzeczowego.

UWAGA UNIKALNA NAZWA

Osoby zakładające spółkę (w jakiegokolwiek postaci) muszą uzyskać z centralnego rejestru handlowego zaświadczenie, potwierdzające, że w Hiszpanii nie istnieje firma o tej samej nazwie. Aby nie składać kilku wniosków po kolei, zaleca się proponowanie co najmniej trzech nazw przyszłej spółki.

Rzadziej występującymi są spółki komandytowe i pracownicze. Istnieją też specjalne rodzaje spółek handlowych, np. spółka gwarancji wzajemnej, grupa zysku ekonomicznego, spółka inwestycyjna i spółdzielnia, traktowana w myśl hiszpańskiego prawa jako spółka specjalna.

Każda spółka musi otworzyć konto w banku i przelać na nie kapitał założycielski. Założyciele muszą zgłosić spół-

STAWKI PODATKU CENTRALNEGO

Podstawa opodatkowania (w euro)	Wysokość podatku obliczonego od dolnej granicy	Stawka podatku od różnicy między wysokością podstawy opodatkowania a dolną granicą (w proc.)
0 – 17 360	0	15,66
17 361 – 32 360	2718,58	18,27
32 361 – 52 360	5459,08	24,14
Powyżej 52 361	10 287,08	27,13

kę do rejestru handlowego i zapłacić podatek w wysokości 1 proc. jej kapitału. Urząd skarbowy nadaje spółce numer NIF. Do rozpoczęcia działalności potrzebne jest także pozwolenie urzędu miasta, potwierdzające, że prowadzona działalność jest zgodna z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

CIT. Temu podatkowi od całości dochodów podlegają rezydenci podatkowi tego państwa, tj. podmioty utworzone w Hiszpanii oraz podmioty mające siedzibę lub miejsce efektywnego zarządu w tym kraju. Natomiast nierezydenci podlegają opodatkowaniu wyłącznie od dochodów osiągniętych w tym państwie.

Stawka CIT wynosi 35 proc. Niższa, 30-procentowa, stosuje się do części dochodów osiągniętych przez podatników, których obrót netto w poprzednim roku podatkowym był niższy niż 8 mln euro.

Ponadto nierezydenci prowadzący działalność w Hiszpanii za pośrednictwem zakładu zobowiązani są do zapłaty dodatkowego 15-proc. podatku.

PIT. Podlega mu zarówno wynagrodzenie otrzymywane przez pracownika, jak i wszelkie świadczenia w naturze oraz ich ekwiwalenty pieniężne. Polak pracujący w Hiszpanii, który stanie się rezydentem tego kraju, będzie miał obowiązek płacenia podatku centralnego, regionalnego i majątkowego. Suma stawek podatkowych nie może przekroczyć 60 proc. Maksymalna stawka podatku centralnego wynosi 27,13 proc. po prze-

kroczeniu dochodów w wysokości 52 360 euro, regionalnego – 15,87 proc., a majątkowego – 2,5 proc.

VAT. Podstawową, 16-proc., stawką jest obłożona większość towarów i usług. Stawką 7-proc. są objęte dostawy i towary zakupione w państwach UE oraz import m.in. artykułów spożywczych, lekarstw z pozostałych krajów. Najniższą, 4-proc., stawką są opodatkowane podstawowe artykuły spożywcze, książki, czasopisma, mieszkania komunalne dla najuboższych, część lekarstw. □

→ ważne adresy

Wydział Ekonomiczno-Handlowy

Ambasady RP w Madrycie
Av. del Dr. Arce 25, 28-002 Madryt,
tel. (00 3491) 59-01-280, 56-44-336,
fax (00 3491) 56-15-108,
e-mail: brhmadrid@radhan-es.com

Ambasada Królestwa Hiszpanii
ul. Myśliwiecka 4, 00-459 Warszawa,
tel. (0-22) 622-42-50, 622-43-05,
fax (0-22) 622-54-08,
e-mail: embesp@medianet.pl

Polsko-Hiszpańska Izba Gospodarcza
ul. Arabska 9, 03-977 Warszawa,
tel. (+48 22) 511 15 70, fax (+48 22) 511
15 71, e-mail: phig@phig.pl, www.phig.pl
Naczelna Izba Handlu
i Przemysłu Hiszpanii
ul. Huertas 3, 28-012 Madryt, tel. (00 3491)
53 83 500, www.camaramadrid.es

HISZPANIA - Varia:

- najpopularniejsze firmy polskie w Hiszpanii to branża rolnicza i budowlana,
- wyróżnia się firmy:
 - na rachunek własny, bez względu na fakt posiadania udziałów bądź innych firm,
 - osób spokrewnionych lub współmałżonków,
 - w celu osiągnięcia korzyści materialnych wykonywaną osobiście i bezpośrednio przez wspólników spółek prawa handlowego,
- zgłoszenie samozatrudnienia jest jednorazowe i obowiązkowe i należy go dokonać w pierwszym dniu miesiąca kalendarzowego dla rozpoczęcia działalności,
- wszelkich czynności formalnych dokonujemy w instytucie poboru składek i ewidencji ubezpieczeniowych (TESORERIA GENERAL de la SEGURID SOCIAL),
- czynności formalne dokonujemy osobiście,
- niezgłoszenie działalności gospodarczej uważane jest za poważne wykroczenie,
- w Hiszpanii osoby, które zaczynają płacić składki, mogą wybrać podstawę obliczenia składki spośród stawek ustalonych będących mnożnikiem 18 euro, jeżeli zrobią to w terminie wyznaczonym na dokonanie zgłoszenia do systemu, stawka maksymalna: 2.731,50 euro miesięcznie, a minimalna: 755,40 euro miesięcznie.

Holandia

Liczba mieszkańców – 16 mln PKB na 1 mieszkańca – 25 tys. euro Inflacja – 1,1 proc.
Bezrobocie – 3,2 proc. Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania – konwencja
między RP a Królestwem Niderlandów w sprawie unikania podwójnego opodatkowania
i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu
podpisana w Warszawie 13 lutego 2002 r. (Dz.U. z 2003 r. nr 216, poz. 2120)

Potrzebna deklaracja braku sprzeciwu

PROCEDURY Do rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej w Holandii konieczne jest uzyskanie deklaracji braku sprzeciwu. Wystawia je holenderskie ministerstwo sprawiedliwości.

Formy prowadzenia działalności gospodarczej w Holandii to: spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spółka akcyjna, oddział firmy. Spółka z o.o. może być założona przez jedną osobę lub przedsiębiorstwo, które podpisują statut w języku holenderskim przed notariuszem. Założyciele powinni wpłacić minimalny kapitał o wartości 18 151 euro. Obowiązkiem notariusza jest dostarczenie statutu spółki do ministerstwa sprawiedliwości w celu otrzymania deklaracji braku sprzeciwu. Zgoda na działanie spółki może nie zostać wydana, jeśli: pochodzenie osób zarządzających spółką wskazuje ryzyko wykorzystania spółki do niewłaściwych celów lub czynności przynoszących szkodę wierzycielom, statut spółki jest niezgodny z porządkiem publicznym lub prawem, opłata dla ministerstwa sprawiedliwości za uzyskanie deklaracji nie została uiszczona.

UWAGA ODPOWIEDZIALNOŚĆ

Firmy rozpoczynające działalność w Holandii często decydują się na otwarcie oddziału. Jednak później niedogodnością staje się to, że spółka-matka jest całkowicie odpowiedzialna za zobowiązania zaciągnięte przez swoją filię. Na tym etapie inwestorzy zagraniczni decydują się na spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółkę akcyjną.

W momencie uzyskania deklaracji i oficjalnego zalegalizowania przez notariusza spółka staje się osobą prawną. Założyciele dopełniają procesu legalizacyjnego przez rejestrację spółki w rejestrze handlowym w izbie handlowej regionu, w którym usytuowana jest główna siedziba spółki. Załatwianie formalności trwa około dwóch miesięcy. Od wpłaconego kapitału pobierany jest podatek w wysokości 0,55 proc. Dodatkowe opłaty naliczane są, jeśli problemy z rejestracją spółki wymagają dodatkowej korespondencji

czy tłumaczenia. Opłata w rejestrze handlowym wynosi ok. 489 euro. Opłata dla ministerstwa sprawiedliwości za wydanie deklaracji wynosi ok. 90 euro.

Podobnie jak w przypadku spółki z o.o. dla spółki akcyjnej ministerstwo musi wydać decyzję o braku sprzeciwu. Ta procedura może trwać 8-10 tygodni. Następnie akt legalizacji musi się dokonać przed holenderskim notariuszem. Należy mu przedstawić: statut spółki, wysokość kapitału emisyjnego i wypłaconego, nazwiska zarządzających i nadzorujących dyrektorów.

CIT. Podatek dochodowy od osób prawnych wynosi 30 proc. przy zyskach do 22 689 euro i 35 proc. przy zyskach przekraczających tę kwotę. W przypadku oddziału firmy zagranicznej istnieje możliwość uniknięcia tego podatku, jeśli działalność w Holandii nie jest stała (tzn. nie ma ustalonego miejsca, w którym prowadzona jest działalność) lub jeśli nie ma w tym kraju stałego przedstawiciela (tzn. osoby upoważnionej do podpisywania kontraktów w imieniu zwierzchnika z zagranicy). CIT jest pobierany zarówno od holenderskich, jak i zagranicznych firm. Zagraniczne przedsiębiorstwa, głównie biura oddziałów, opodatkowane są tylko od dochodu z obrotu nieruchomościami i zysków działalności w Holandii.

PIT. Obliczenie podatku od dochodu podlegającego opodatkowaniu ze stosunku pracy i mieszkania odbywa się według stawki:

I próg – 34,15 proc. pierwszej części dochodu do wysokości 17 046 euro, z czego 2,45 proc. stanowi podatek, a 31,70 proc. to składki na ubezpieczenie społeczne,

II próg – 41,45 proc. od kolejnej części 13 585 euro, z czego 9,75 proc. stanowi podatek i 31,70 proc. składki na ubezpieczenie społeczne,

III próg – 42 proc. od kolejnej części 21 597 euro, stawka stanowi wyłącznie podatek,

IV próg – 52 proc. od pozostałej części, stawka stanowi wyłącznie podatek.

RODZAJE DOCHODU

W Holandii rozróżnia się trzy rodzaje dochodu podlegającego opodatkowaniu:

- podstawa 1 – dochód ze stosunku pracy i mieszkania,
- podstawa 2 – dochód z tytułu znacznego udziału,
- podstawa 3 – dochód z oszczędności i lokat

VAT. Standardowa stawka podatku wynosi obecnie 19 proc. i odnosi się do większości towarów i usług, niższa 6-proc. stosowana jest m.in. do: żywności, wody, książek, gazet, czasopism, dzieł sztuki, reklamy prasowej, materiałów dla niewidomych, leków itp.

Podatek akcyzowy. Akcyza jest pobierana od pewnych towarów konsumpcyjnych jak: benzyna i inne produkty ropopochodne, tytoniowe, alkohol i napoje alkoholowe. Podatek pobierany jest w momencie wydania towaru do konsumpcji. Oznacza to, że ten podatek płaca producent i hurtownicy.■

→ ważne adresy

Netherlands Foreign Investment Agency,
PO BOX 20101 Den Haag,
tel. +31 70 3798818, fax +31 70
3796322, www.minez.nl/nfia
Ambasada RP w Hadze,
Alexanderstraat 25,
2514 JM Den Haag, The Netherlands,
tel. +31 (0)70 7990100,
fax +31 (0)70 360 2810,
e-mail: ambhaga@polamb.nl
Ambasada RP Wydział
Ekonomiczno-Handlowy,
van Lennepweg 51,
2597 LG Den Haag, The Netherlands,
tel. +31 (0)70 306 9944,
fax +31 (0)70 354 3966,
e-mail: welh@weh.haga.nl

HOLANDIA - Varia:

- w Holandii przedsiębiorstwo należy zgłosić do rejestru handlowego w ciągu tygodnia przed datą planowanego rozpoczęcia działalności,
- Rejestr Handlowy jest bardzo użytecznym źródłem informacji o podmiotach gospodarczych działających na rynku,
- każdy ma prawo wglądu do rejestru handlowego i sprawdzenia, kiedy dana firma została założona, jaki ma kapitał zakładowy, kto jest jej właścicielem, kto ma prawo podpisywać umowy, kto jest odpowiedzialny za sprawy finansowe,
- cennik od założenia firmy w języku niderlandzkim*: www.kvk.nl/artikel.asp?artikelID=2510§ieID=5*
- Firma w Holandii może natychmiast rozpocząć działalność gospodarczą,
- koszty związane z założeniem i zarejestrowaniem firmy mogą być również ujęte w rozliczeniu podatkowym,
- tymczasowo do określenia formy prawnej w nazwie firmy dodaje się skrót „i.o.” (in oprichting - „w trakcie zakładania”, „w organizacji”),
- w Holandii przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą na zasadzie samozatrudnienia jest jedynym właścicielem swojej firmy, chociaż może zatrudniać wiele osób,
- jako właściciel ma prawo do całości zysków jakie przynosi firma,
- przedsiębiorca taki płaci podatek dochodowy od zysków analogiczny do podatku dochodowego od osób fizycznych,
- w pewnych sytuacjach ma prawo do ulgi podatkowej dla „samozatrudnionych”,
- nie ma różnicy między aktywami firmy i majątkiem osobistym,
- jeżeli firma ma zobowiązania wierzyciele mogą żądać od właściciela, aby pokrył je z własnego majątku,
- w przypadku zobowiązań osobistych wierzyciele mogą rościć prawo do aktywów firmy,

* Jest taki język???

* Ten link nie działa. Może źle przepisałem?

- jeżeli przedsiębiorca ma małżonka i jest we wspólnocie majątkowej, wierzyciele mogą także rościć prawa do majątku współmałżonka,
- przy rozdziale majątkowym (intercyza) własność współmałżonka wyłącza się całkowicie lub częściowo z odpowiedzialności firmy,
- przedsiębiorcy, którzy chcą zastrzec rozdzielną majątkową, mogą u notariusza zrobić takie zastrzeżenie.

Irlandia

Liczba mieszkańców – 4 mln PKB na 1 mieszkańca – 26 tys. euro inflacja – 2,5 proc. Bezrobocie – 4,1 proc. Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania – umowa między rządem Rzeczypospolitej Polskiej a rządem Irlandii w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu sporządzona w Madrycie 13 listopada 1995 r. (Dz.U. z 1996 r. nr 29, poz. 129 z późn. zm.)

Bez zbędnych formalności

PROCEDURY Osoby fizyczne mogą podejmować działalność gospodarczą na zasadach samozatrudnienia. Rozpoczęcie działalności gospodarczej wystarczy zgłosić lokalnej administracji i w urzędzie skarbowym.

Firmy polskie mogą prowadzić działalność gospodarczą w Irlandii albo poprzez bezpośrednią rejestrację w tym kraju spółki (z ograniczoną odpowiedzialnością bądź akcyjnej), albo rejestrację oddziału. Ustawodawstwo irlandzkie czyni zasadnicze rozróżnienie między spółkami osobowymi oraz spółkami kapitałowymi.

Podstawową cechą spółek kapitałowych jest to, że posiadają własną osobowość prawną, niezależną od swoich właścicieli. Spółki kapitałowe to spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spółka akcyjna oraz spółka z nieograniczoną odpowiedzialnością.

Najczęściej wybieraną jest spółka z o.o. Tam odpowiedzialność wspólników za zobowiązania spółki jest ograniczona do wysokości posiadanych udziałów. Do jej założenia wystarczy 100 euro. Liczba wspólników nie powinna być większa niż 50 (minimalna to jedna osoba).

Emisja udziałów jest obłożona 1-proc. podatkiem kapitałowym. Podobnie obowiązuje 1-proc. podatek od zbycia udziałów we wszystkich rodzajach spółek. Umowa spółki oraz statut stanowią podstawę jej działalności. Każda spółka powinna posiadać przynajmniej dwóch dyrektorów.

Spółka akcyjna jest zbliżona do spółki z o.o. w tym sensie, że zobowiązania akcjonariuszy są ograniczone do wysokości udziałów (akcji). Udziały w spółce akcyjnej mogą być swobodnie zbywane. Nie ma ograniczeń co do liczby wspólników, jednak nie może być ich mniej niż siedmiu. Nie istnieją ograniczenia co do maksymalnej wielkości udziałów, jednak spółka akcyjna musi posiadać minimalny kapitał zakładowy w wysokości 38 092 euro, z czego przynajmniej 25 proc. musi być objęte przez akcjonariuszy.

Najprostszą formą działalności jest działalność prowadzona osobiście i jednoosobowo. W tym przypadku formalno-

STAWKI PODATKOWE 2007

Rodzaj podatnika	Wysokość dochodu (w euro)	Stawka podatku (w proc.)
Osoba stanu wolnego/ wdowiec/wdowa bez zależnych dzieci	do 34 tys. włącznie	20
	powyżej 34 tys.	41
Osoba stanu wolnego/wdowiec/wdowa posiadająca zależne dzieci	do 38 tys. włącznie	20
	powyżej 38 tys.	41
Małżeństwo – gdy tylko jeden małżonek uzyskuje dochody	do 43 tys. włącznie	20
	powyżej 43 tys.	41
Małżeństwo, gdy oboje małżonkowie uzyskują dochody	do 43 tys. – 68 tys. włącznie	20
	powyżej 68 tys.	41

ści związane z rejestracją firmy są ograniczone do minimum (rejestracja dla celów VAT i w lokalnej administracji).

CIT. Rezydenci Irlandii podlegają opodatkowaniu irlandzkim CIT od wszystkich swoich dochodów, bez względu na miejsce ich osiągnięcia. Za rezydenta Irlandii uważana jest spółka, której centrum zarządzania zlokalizowane jest na Wyspach i która jest kontrolowana z tego kraju, niezależnie od tego, w jakim kraju faktycznie została założona.

System przewiduje kilka stawek podatkowych zależnych od rodzaju uzyskiwanego dochodu. Osiągane z działalności handlowej prowadzonej w Irlandii objęte są 12,5-proc. podatkiem. Natomiast 25-proc. CIT nakładany jest m.in. na określone rodzaje dochodów z działalności innej niż handlowa (np. dochody osiągnięte w Irlandii z inwestycji oraz wynajmu nieruchomości), dochody osiągnięte za granicą (np. dywidendy). Stawką 20-proc. opodatkowany jest dochód ze zbycia określonych aktywów (np. udziałów w spółce czy też gruntu przeznaczanego na cele mieszkaniowe).

PIT. Rozpoczynając pracę za granicą nowy pracownik powinien wykonać dwie podstawowe czynności, by upewnić się, że jego podatek będzie potrącany w odpowiedniej kwocie już od pierwszej wypłaty. Po pierwsze, musi poinformować pracodawcę o posiadanym numerze PPS (odpowiednik polskiego NIP). W celu jego uzyskania należy w lokalnej placówce biura pomocy społecznej przedstawić kompletny wymaganych dokumentów. Po drugie, należy wypełnić formularz 12A, dotyczący kwot zwolnień od podatku.

VAT. Podstawowa stawka wynosi 21 proc. Ponadto stosowane są dwie stawki preferencyjne: 4,3 proc. (np. na zwierzęta hodowlane oraz psy użytkowe) oraz 13,5 proc. (np. na usługi hodowlane). Irlandia wynegocjowała także stawki VAT na obrotwie i odzień dziecięcą w wysokości 0 proc. ■

→ ważne adresy

Wydział Ekonomiczno-Handlowy Ambasady RP w Dublinie,
4 The Vicarage, St. John's Road, Dublin 4,
Ireland, tel. (00353 1) 2691370;
fax (00353 1) 2697662;
e-mail: brh@dublin.polskehembassy.ie,
www.dublin.polskehembassy.ie

Bez dyrektora z Irlandii

Jeżeli polska firma nie ma lub nie chce mieć dyrektora będącego irlandzkim rezydentem, może wykupić specjalny rodzaj ubezpieczenia (tzw. bond)

IRLANDIA - Varia:

- w Irlandii najprostszą formą prowadzenia działalności gospodarczej jest działalność prowadzona osobiście i jednoosobowo,
- formalności związane z rejestracją takiej firmy są ograniczone do minimum,
- pierwszym krokiem jest rejestracja nazwy firmy w COMPANY REGISTRATION OFFICE (www.cro.ie) – jest to odpowiednik polskiego Krajowego Rejestru Sądowego (KRS),
- załatwienie formalności drogą elektroniczną kosztuje: 20 euro za rejestrację, osobiście 40 euro,
- do rejestracji należy wypełnić formularz RBN 1 (Registration of Business Name), który można wypełnić on-line lub pobrać w formie pliku komputerowego z: www.cro.ie/template_form_details.asp?DID=64&ID=23&Level1=7&Level2=2&level3=0&Level4=0&level5=0*
- dalszym krokiem jest rejestracja firmy w Urzędzie Skarbowym wypełniając druk TR 1 – druk na stronie: www.revenue.ie*

* Link nie działa. Zreszta Lepiej podać tylko link do głównej strony, bo taki szczegółowy z czasem może się zmienić

* Też nie działa. Może źle odczytałem

Litwa

Liczba mieszkańców – 3,5 mln PKB na 1 mieszkańca – 8 tys. euro Inflacja – 3,2 proc.
Bezrobocie – 4,9 proc. Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania – umowa między rządem
Rzeczypospolitej Polskiej a rządem Republiki Litewskiej w sprawie unikania podwójnego
opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu
i majątku sporządzona w Warszawie 20 stycznia 1994 r. (Dz.U. z 1995 r. nr 51, poz. 277)

Przedsiębiorcy mogą łączyć się w koncerny

PROCEDURY Przedsiębiorstwa na Litwie mogą się łączyć w koncerny, konsorcja, zjednoczenia lub inne zrzeszenia, jeśli nie jest to sprzeczne z litewskimi przepisami ustawy o konkurencji.

Dopuszczalne jest funkcjonowanie spółek akcyjnych i z ograniczoną odpowiedzialnością, przedsiębiorstw państwowych i samorządowych, spółdzielni, spółek rolniczych, jawnych, komandytowych i cywilnych oraz europejskich grup interesów gospodarczych. Osoba prawna powinna być zarejestrowana w rejestrze osób prawnych. Prowadzi go Państwowe Przedsiębiorstwo Centrum Rejestru (www.kada.lt). Według kodeksu cywilnego osoba prawna powinna być zarejestrowana w terminie 30 dni od przedstawienia wszystkich dokumentów.

Spółka akcyjna i spółka z o.o. to spółki z ograniczoną odpowiedzialnością cywilną, posiadające osobowość prawną, których kapitał założycielski podzielony jest na części – akcje lub udziały. Kapitał założycielski spółki akcyjnej nie może być mniejszy niż 150 tys. litów litewskich (LTL), spółki z o.o. – niż 10 tys. LTL.

UWAGA LICENCJE

Licencjonowaniu podlegają tylko te dziedziny działalności, które związane są ze zwiększonym ryzykiem dla życia człowieka, zdrowia, środowiska, produkcją broni i jej nabywaniem, a także z towarami i usługami, dla których w ustawodawstwie przewidziany jest specjalny tryb dostarczania towarów lub usług

Przedsiębiorstwo indywidualne to prywatna osoba prawna z nieograniczoną odpowiedzialnością, założona przez jedną zdolną do czynności prawnych osobę fizyczną. Majątek spółki cywilnej jest nierozdzielnie związany z majątkiem osobistym przedsiębiorcy. Za zobowiązania przedsiębiorstwa odpowiada on całym swoim majątkiem osobistym, także po jego likwidacji. Przedsiębiorstwo indywidualne powinno mieć nazwę wskazującą jego właściciela.

Komandytowa spółka gospodarcza, rzeczywista spółka gospodarcza to o nie-

OPODATKOWANIE PIT

Przedsiębiorstwa indywidualne płacą 15-proc. podatek dochodowy od osób fizycznych od wypracowanego zysku (po zapłaceniu podatku od zysku dla podmiotów gospodarczych w wysokości 15 proc.). Każdy podatnik ma prawo do 27 proc. dochodu wyłączyć spod opodatkowania, jeśli dochód ten przeznacza na: wpłatę składki do towarzystwa ubezpieczenia na życie, wpłatę składki do funduszu emerytalnego, zwrot kredytu na wykształcenie, zwrot oprocentowania kredytu mieszkaniowego. Każdy może przeznaczyć też do 2 proc. swego podatku na cele dobroczynne ze wskazaniem adresata.

ograniczonej odpowiedzialności prywatna osoba prawna. Tworzą ją w przypadku spółki komandytowej – działający pod wspólną nazwą firmy członkowie rzeczywiste i komandytariusze (osoby fizyczne lub prawne), w przypadku spółki rzeczywistej – członkowie rzeczywiste, do których majątek przedsiębiorstwa należy, na prawach wspólnej własności. Odpowiedzialność wspólników jest jednak zróżnicowana. Całym majątkiem osobistym i spółki odpowiada co najmniej jeden wspólnik (członek rzeczywisty), a pozostali – tzw. komandytariusze, odpowiadają za zobowiązania spółki do wysokości sumy komandytowej, czyli kwoty pieniężnej określającej w umowie spółki odpowiedzialność.

Spółka rolnicza to podmiot prawny z ograniczoną odpowiedzialnością majątkową powołana przez osoby fizyczne (nie mniej niż dwie) poprzez połączenie ich mienia we wspólną własność w celu prowadzenia rolniczej działalności produkcyjno-handlowej. Członkowie tej spółki nie odpowiadają swoim majątkiem za jej działalność.

CIT. Stawka wynosi 15 proc. Dla małych przedsiębiorstw (zatrudniających do 10 osób i mających obrót roczny do 500 tys. LTL) jest to 13 proc. i stosuje się tzw. ulgę amortyzacyjną, pozwalającą zaliczyć inwestycje od razu w koszty. Dla małych przedsiębiorstw nieopodatkowane minimum wynosi 25 tys. LTL.

PIT. Na system litewski składają się podatki bezpośrednie i pośrednie, regulowane oddzielnymi ustawami.

VAT. Podstawowa stawka wynosi 18 proc. Ułgową, 5-proc., jest stosowana m.in. dla: przewozów pasażerskich, książek, gazet, czasopism, leków, usług hotelowych, ekologicznie czystych artykułów spożywczych, ogrzewania. Stawka 0 proc. odnosi się do eksportu towarów i usług. Przy obrocie rocznym ponad 100 tys. LTL płacenie VAT jest obowiązkowe. ■

→ ważne adresy

Ambasada RP w Wilnie,
Lenkijos Respublikos ambasada Vilniuje,
Smelio g. 20A, 10313 Vilnius,
tel. (+370 5) 270 90 01 (do 3),
fax (+370 5) 270 90 07,
e-mail: ambpol@ttd.lt,
www.polandembassy.lt

**Wydział Promocji Handlu i Inwestycji
Ambasady RP w Wilnie,**
Lenkijos Respublikos ambasada Prekybos ir
investicijų remimo skyrius,
Vasario 16-osios g 14/2, 01107 Vilnius,
tel. (+370 5) 261 79 60,
fax (+370 5) 261 06 86,
e-mail: weh.wilno@mgiip.gov.pl,
www.weh-wilno.lt

**Litewsko-Polska Izba Gospodarcza
w Mariampolu,**
ul. Laisves 18, 4520 Marijampole,
tel./fax (+370 343) 56 346,
e-mail: llur@mari.omnitel.net

Liczba mieszkańców – 2,5 mln PKB na 1 mieszkańca – 7 tys. USD (1999) – 7 proc.
 Bezrobocie – 5,9 proc. Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania – umowa między
 Rzeczpospolitą Polską a Republiką Łotewską w sprawie unikania podwójnego opodatkowania
 i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie dochodów od dochodów
 sporządzona w Warszawie 17 listopada 1993 r. (Dziennik Ustaw 1993, nr 25, poz. 259)

Obowiązkowa rejestracja w ciągu 14 dni

PROCEDURY Wszystkie przedsiębiorstwa na Łotwie podlegają obowiązkowej rejestracji w rejestrze handlowym. Należy jej dokonać najpóźniej w ciągu 14 dni od momentu podpisania umowy spółki.

Po zalegalizowaniu pobytu na Łotwie należy w wypadku spółek kapitałowych sporządzić akt założycielski spółki w formie notarialnej. Zawiązanie spółki wiąże się z obowiązkiem zdeponowania wymaganej części minimalnego kapitału założycielskiego na rachunku bankowym wraz z opłatą skarbową oraz opłatą za późniejszą publikację informacji w dzienniku urzędowym. Przy zakładaniu spółki do formularza dla danego rodzaju firmy należy dołączyć oryginalne lub przetłumaczone dokumenty: akt założycielski spółki (umowa oraz statut spółki w 3-6 egzemplarzach), protokół pierwszego spotkania założycielskiego, bankowe potwierdzenie wniesionego (zdeponowanego) kapitału założycielskiego lub informacje o wniesionych aportach rzeczowych, dokumenty potwierdzające adres spółki, potwierdzone notarialnie wzory podpisów, kserokopie paszportów właścicieli spółki.

Procedura rejestracyjna trwa około 15 dni, istnieje jednak możliwość jej skrócenia do trzech dni za dodatkową opłatą. Informacje o założeniu spółki należy podać do publicznej wiadomości w gazecie państwowej Latvijas Vestnesis, co wiąże się z opłatą 25 latów łotewskich (LVL). W ciągu 10 dni od rejestracji należy zgłosić uruchamianą działalność w urzędzie podatkowym. Przedsiębiorca musi również dokonać rejestracji na potrzeby systemu ubezpieczeń społecznych.

Obowiązkiem osoby fizycznej, która wykonuje działalność gospodarczą na Łotwie, jest wpisanie się w rejestrze handlowym jako jednoosobowego przedsiębiorcy. Podstawę do takiego wpisu stanowi zgłoszenie skierowane do rejestru przedsiębiorstw. W zgłoszeniu należy podać: imię, nazwisko, kod osobisty (PESEL) oraz miejsce zamieszkania przedsiębiorcy, firmę przedsiębiorcy, adres prawny (siedzibę), rodzaj działalności gospodarczej.

OPŁATY ZA REJESTRACJĘ

- przedsiębiorca jednoosobowy, filia przedsiębiorcy łotewskiego lub filia przedsiębiorcy zagranicznego – ok. 37 USD
- spółka jawna, spółka komandytowa, spółka z o.o. – ok. 185 USD
- spółka akcyjna – ok. 463 USD

Na Łotwie dopuszcza się dla osób prawnych takie formy działalności, jak: spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spółka akcyjna, przedstawicielstwo, oddział (filia).

Dotychczas podmioty zagraniczne najczęściej rejestrowały się jako spółki z o.o.

W celu utworzenia spółki kapitałowej, do rejestru przedsiębiorstw Republiki Łotewskiej powinny być przedłożone m.in.: zgłoszenie wpisania spółki do rejestru handlowego, które założyciele składają w rejestrze przedsiębiorstw w terminie sześciu miesięcy od dnia podpisania umowy założycielskiej (zgłoszenie podpisują wszyscy założyciele), dokumenty założycielskie (umowa założycielska, statut), zaświadczenie bankowe o opłacie kapitału zakładowego (jeżeli kapitał zakładowy lub jego część została opłacona gotówką), dokumenty, które potwierdzają wartość każdego wkładu rzeczowego, pisemną zgodę każdego członka rady nadzorczej na wybór do rady nadzorczej (jeżeli w spółce jest rada nadzorcza), pisemną zgodę każdego członka zarządu na wybór do zarządu, notarialnie poświadczone wzory podpisów, potwierdzenie z banku o dokonaniu opłaty skarbowej za rejestrację spółki.

Wszystkie dokumenty wydane za granicą powinny być przetłumaczone na język łotewski i potwierdzone notarialnie.

CE: Podatki wynosi 25 proc. Małe przedsiębiorstwa mogą skorzystać z 20-proc. stawki, jeśli spełniają 3 warunki: dwa z trzech z następujących wskaźników: firma zatrudnia nie więcej niż 25 osób, majątek własny firmy nie przekracza 70 tys. USD, roczny obrót nie przekracza więcej niż 200 tys. USD.

PIT: Podatki wynosi 25 proc. Małe przedsiębiorstwa mogą skorzystać z 20-proc. stawki, jeśli spełniają 3 warunki: firma zatrudnia nie więcej niż 25 osób, majątek własny firmy nie przekracza 70 tys. USD, roczny obrót nie przekracza więcej niż 200 tys. USD.

Podatki są opłacane w gotówce w urzędzie skarbowym. Podatki są opłacane w gotówce w urzędzie skarbowym. Podatki są opłacane w gotówce w urzędzie skarbowym.

Podatki są opłacane w gotówce w urzędzie skarbowym. Podatki są opłacane w gotówce w urzędzie skarbowym. Podatki są opłacane w gotówce w urzędzie skarbowym.

VAT: Stawka podstawowa wynosi 18 proc. Stawka zwalniająca wynosi 5 proc. a także 0 proc.

Ważne informacje

Wydział Biurowiczno-Handlowy
 Amasdiņi 10 w Rydze, Łotwa
 Development Agency www.dz.gov.lv
 Łotewski Urząd Patentowy
 www.zps.lv
 Łotewska Agencja Inwestycyjna
 www.la.gov.lv
 Link: Latvian Business Guide
 Łotewska Służba Dochodowa
 www.vd.gov.lv
 Link: SRC (www.src.gov.lv)
 Ministerstwo Przemysłu Łotwy
 www.m.gov.lv
 Kancelaria prawna „Jūliņš & Genovs”
 www.genovs.lv
 Kancelaria „Genovs & Jūliņš”
 www.genovs.lv

11 dni

Czas rejestracji

Tyle trwa na Łotwie rejestracja firmy. Najkrócej jest w Danii – tam firmę rejestruje się w cztery dni.

Malta

Liczba mieszkańców – 400 tys. PKB na 1 mieszkańca – 9,3 tys. euro Inflacja – 2,6 proc. Bezrobocie – 5,6 proc. Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania – umowa między rządem Rzeczypospolitej Polskiej a rządem Malty w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu sporządzona w La Valetta 7 stycznia 1994 r. (Dz.U. z 1995 r. nr 49, poz. 256)

Najwięcej spółek z ograniczoną odpowiedzialnością

PROCEDURY Podstawową formą prowadzenia działalności gospodarczej na Malcie są spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Spółka taka może być albo publiczna, albo prywatna.

Podstawową formą działalności są spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, które mogą być publiczne lub prywatne. Prywatna spółka nie może mieć więcej niż 50 udziałowców i nie może korzystać z państwowych środków finansowych. Minimalny kapitał założycielski w przypadku spółki prywatnej to 500 lir maltańskich (MTL), przy czym co najmniej 20 proc. musi być wniesione w gotówce. Prywatna spółka nie może korzystać z państwowych środków finansowych.

Dla spółki publicznej nie określono maksymalnej liczby udziałowców. Jej kapitał założycielski wynosi co najmniej 20 tys. MTL, przy czym co najmniej 25 proc. musi być wniesione w gotówce.

Rejestracja dokonuje się w biurze Registrar Memorandum of Association. Wniosek powinien zawierać: nazwę firmy, nazwiska i adresy wszystkich udziałowców, miejsce i adres firmy na Malcie, zakres działalności firmy, określenie kapitału zakładowego, szczegółowe dane o dyrektorach, o sekretarzu firmy, status firmy, dane osoby oficjalnie upoważnionej do reprezentowania firmy.

Opłaty rejestracyjne wynoszą od 100 do 573 MTL. Wysokość opłaty dla konkretnej spółki zależy od wielkości kapitału zakładowego.

Drugą popularną formą prowadzenia firmy jest spółka osobowa. Powstaje ona na podstawie umowy cywilnej między wspólnikami. Wspólnicy podlegają rejestracji w urzędzie skarbowym jako samo-

SKALA PIT

Dochody (w MTL)	Stawka (w proc.)
0 – 3100	0
3101 – 4100	15
4101 – 5000	20
5001 – 6000	25
6001 – 6750	30
Powyżej 6751	35

bankowego, rejestracji w rejestrze firm (Registrar), na potrzeby zatrudnienia, w urzędzie skarbowym (Inland Revenue), na potrzeby VAT, uzyskania licencji na sprzedaż, na eksport i import oraz pozwolenia w wydziale środowiska.

Malta wynegocjowała siedmioletni okres przejściowy na swobodny przepływ pracowników. Z dużą ostrożnością są traktowane firmy samozatrudniające. Ich tworzenie wymaga rejestracji – wnioskujący musi określić zakres i pole działalności, zarejestrować się do egzekucji podatku dochodowego, VAT oraz ubezpieczeń społecznych. Muszą być sprawdzone jego kwalifikacje przed rozpoczęciem działalności. Jeżeli nie ma ona odpowiednika na Malcie, musi być uznana przez Malta Professional and Vocational Qualifications Awards Council. Jeżeli przedmiotem działalności jest handel, wymagana jest licencja. Na niektóre działalności licencje są zastrzeżone. Na-

jeżeli jest kontrolowana i zarządzana z Malty.

Podstawowa stawka CIT dla spółek prowadzących działalność gospodarczą (w tym handlową) wynosi 35 proc. Do kosztów uzyskania przychodów zalicza się wydatki poniesione wyłącznie w związku z prowadzoną działalnością.

PIT. Osoby fizyczne będące maltańskimi rezydentami są opodatkowane według skali progresywnej z maksymalną stawką 35 proc.

VAT. Założona na Malcie spółka, która będzie dokonywać na Malcie dostaw towarów lub świadczenia usług, jest zobowiązana do rejestracji dla potrzeb VAT, nie później niż 30 dni od dokonania pierwszej transakcji opodatkowanej VAT. Rejestracji można dokonać wypełniając formularz na stronie internetowej administracji skarbowej (www.vat.gov.mt). Na potrzeby rejestracji trzeba dołączyć akt założycielski (umowę spółki), potwierdzenie wpisu do rejestru handlowego i kopię dokumentu tożsamości osoby reprezentującej spółkę, która podpisuje formularz rejestracyjny.

Obowiązują trzy stawki VAT: podstawowa – 18 proc. i dwie zredukowane – 5 proc. i 0 proc. ■

→ ważne adresy

Na Malcie nie ma polskiej placówki dyplomatycznej. Funkcje przedstawicielstwa polskiego na Malcie pełnią placówki dyplomatyczne we Włoszech.

Ambasada RP w Rzymie,
Via P. P. Rubens 20, 00197 Roma,
tel. 06.36 20 42 00,
www.ambasciatapolonia.it

Wydział Ekonomiczno-Handlowy

Ambasady RP w Rzymie,
Via Olona, 2/4, 00198 Roma,
tel. 0039 06 854 11 28, 0039 06 854 81 89, www.infopolonia.it

www2.justice.gov.mt/legalservices.asp
– wszystkie ustawy związane z prowadzeniem firmy znajdują się na tej stronie maltańskiego Ministerstwa Sprawiedliwości

Ciasny rynek

Rynek Malty jest mały i mocno nasycony, co powoduje restrykcyjne podejście do tworzenia zagranicznych firm w ramach samozatrudnienia.

dzielni przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą. Spółka może rozpocząć działalność zaraz po dokonaniu rejestracji. Dochód firmy podlega podatkowi dochodowemu. Straty można uwzględnić w rozliczeniu podatkowym.

Procedura rejestracji firmy na Malcie wymaga: sporządzenia umowy i statutu spółki, otwarcia tymczasowego konta

leżą do nich, np. usługi transportowe, handel uliczny (stragany).

CIT. Spółki będące rezydentami Malty podlegają opodatkowaniu lokalnym podatkiem dochodowym od całości dochodów. Generalnie o rezydencji podatkowej decyduje fakt założenia spółki na Malcie. Spółka może zostać uznana za maltańskiego rezydenta podatkowego,

Niemcy

Liczba mieszkańców – 82 mln PKB na 1 mieszkańca – 24 tys. euro Inflacja – 2,0 proc
Bezrobocie – 6,6 proc. Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania – umowa między
Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec w sprawie unikania podwójnego
opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i od majątku podpisana w Berlinie 14
maja 2003 r. (Dz.U. z 2005 r. nr 12, poz. 90)

Działalność gospodarczą może prowadzić każdy

PROCEDURY W Republice Federalnej Niemiec obowiązuje wolność działalności gospodarczej. Oznacza to, że firmę w tym kraju prowadzić może każdy obywatel UE, również cudzoziemiec.

Cudzoziemcy mają prawo do podjęcia i prowadzenia w Niemczech samodzielnej działalności gospodarczej oraz do zakładania i prowadzenia przedsiębiorstw, zwłaszcza spółek, niezależnie od wysokości udziału wniesionego do spółki kapitału własnego. Oznacza to w praktyce, że inwestorzy zagraniczni traktowani są na równi z inwestorami niemieckimi i korzystają z takich samych praw z zastrzeżeniem ogólnie obowiązujących przepisów prawa.

W Niemczech można założyć przedsiębiorstwo jednoosobowe i nie ma obowiązku wpisania go do rejestru handlowego. Podejmowanie działalności na zasadzie samozatrudnienia może być uzależnione od posiadania odpowiednich koncesji czy zezwoleń. Koncesje są wymagane w gastronomii, transporcie, handlu obwoźnym, ubezpieczeniach, ochronie, handlu bronią i materiałami niebezpiecznymi. Od uznania kwalifikacji zawodowych zależy prawo do wykonywania zawodu w rzemiośle. Aby zarejestrować

SKALA PIT NA 2007 ROK

Dochód (w euro)	Stawka marginalna (w proc.)
do 7664	0
7665 – 12 739	15 – 23,99
12 740 – 52 151	23,99 – 42
52 152 – 250 000	42
Powyżej 250 000	45

publicy i prowadząca działalność samodzielnie. Oddział nie staje się jednak samodzielnym przedsiębiorstwem, choć może być stroną w postępowaniu procesowym. Utworzony oddział podlega wpisowi do rejestru handlowego.

W tym kraju można także prowadzić filię, czyli niesamodzielny oddział przedsiębiorstwa. To najmniej skomplikowana forma. Filia nie ma samodzielności w działaniu, jest pod każdym względem uzależniona od macierzystego przedsiębiorstwa i nie może prowadzić odrębnej działalności. Zazwyczaj otwierana jest dla promocji, badania rynku nadzorowania realizacji kontraktu itp. Filia nie ma osobowości prawnej, a jej utworzenie nie podlega zgłoszeniu do rejestru handlowego. Zgłaszając ją trzeba mieć m.in. dowód tożsamości, wyciąg z rejestru zawierający pozwolenie na działalność, pozwolenie na działalność, kopię umowy kupna lub wynajmu lokalu lub kartę zamieszkania w przypadku wykonywania rzemiosła, dla którego taka karta jest wymagana.

CIT. Przedsiębiorstwa posiadające siedzibę lub zarząd w Niemczech są opodatkowane od całości dochodów, bez względu na miejsce ich osiągnięcia. Przedsiębiorcy zagraniczni, czyli np. Polacy, prowadzący w Niemczech firmę są opodatkowani niemieckim podatkiem dochodowym wyłącznie od dochodów uzyskanych z tej działalności.

Dochody osiągane przez niemieckich podatników CIT oraz zakłady przedsiębiorców zagranicznych podlegają opodatkowaniu 25-proc. stawką oraz tzw.

podatkiem solidarnościowym na poziomie 5,5 proc. wartości zobowiązania podatnika w CIT (wpływy z tego podatku są przeznaczone na rozwój landów wschodnich). Podatek solidarnościowy obciąża również dochody biernie podlegające opodatkowaniu u źródła (dywidendy, odsetki, należności licencyjne).

Ponadto działalność gospodarczą niemieckiego podatnika obciąża podatek lokalny, którego wysokość kształtuje się w zależności od jednostki samorządu terytorialnego, na terenie której prowadzona jest działalność gospodarcza, w przedziale od 13 proc. do 20,5 proc.

PIT. Dochody pracownika są opodatkowane według progresywnej skali podatkowej, z maksymalną stawką 45 proc.

VAT. Podmioty prowadzące firmę są zobowiązane dokonać zgłoszenia rejestracyjnego dla potrzeb VAT niezależnie od wysokości obrotów. Natomiast podmioty dokonujące wewnątrzwspólnotowych nabyć towarów nie podlegają obowiązkowi rejestracyjnemu do kwoty obrotów nieprzekraczającej 12,5 tys. euro. Rejestracja nie jest obowiązkowa dla podmiotów zagranicznych dokonujących w Niemczech transakcji, które rozliczane są przez nabywców na zasadzie samoobliczenia VAT.

Stawka podstawowa wynosi 16 proc. Na część artykułów spożywczych, sprzęt i usługi medyczne, a także transport pasażerski stosowana jest stawka zredukowana 7 proc.■

UWAGA OBciążENIE CIT

Efektywne obciążenie CIT podatkiem solidarnościowym i podatkiem lokalnym w Niemczech przekracza 35 proc. wartości podstawy opodatkowania

ważną działalność gospodarczą, należy posiadać stałe miejsce zameldowania. Później należy wytypować miejsce na siedzibę firmy i zgłosić działalność w urzędzie do spraw gospodarczych. Jeżeli konieczne jest uzyskanie koncesji lub potwierdzenia (uzyskania) kwalifikacji zawodowych, formalności tych trzeba dopełnić przed złożeniem wniosku o zarejestrowanie firmy. Z urzędu skarbowego przedsiębiorca otrzymuje numer identyfikacji podatkowej.

W Niemczech można także założyć oddział przedsiębiorstwa. Jest to jednostka wyodrębniona przestrzennie i organizacyjnie z zakładu głównego, wystę-

→ ważne adresy

Ambasada RP w Berlinie,
Lassenstr. 19-21, D-14193 Berlin,
tel. (+ 49) 30 223 13 0,
fax (+ 49) 30 223 13 155,
e-mail: Info@botschaft-polen.de
Wydział Ekonomiczno-Handlowy
Ambasady RP w Berlinie,
Glinkastrasse 5-7, 10117 Berlin,
tel. (+ 49 30) 229 27 39,
fax (+ 49 30) 229 24 51,
e-mail: ambasada@weh-berlin.de

Słowacja

Biznes dla pełnoletnich i niekaranych

Liczba mieszkańców – 5 mln PKB na 1 mieszkańca – 10 tys. euro Inflacja – 4,5 proc. Bezrobocie – 10,8 proc. Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania – umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Słowacką w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku sporządzona w Warszawie 18 sierpnia 1994 r. (Dz.U. z 1996 r. nr 30, poz. 131)

PROCEDURY Aby móc prowadzić działalność gospodarczą na Słowacji, trzeba mieć ukończone 18 lat, zdolność do podejmowania czynności prawnych oraz niekaralność za czyny umyślne. Przy niektórych rodzajach działalności wymagane jest udokumentowanie odpowiedniego przygotowania fachowego.

Niektóre rodzaje działalności gospodarczej prowadzonej w Republice Słowackiej wymagają uzyskania koncesji. Jest tak w przypadku produkcji, konserwacji, likwidacji i handlu bronią, amunicją oraz materiałami wybuchowymi, świadczenia usług w zakresie lotnictwa, transportu osobowego, wymiany walut, ochrony mienia, aukcji, weterynarii, prowadzenia cmentarzy oraz usług kurierskich.

Zezwolenie na prowadzenie działalności jest wydawane po złożeniu wniosku w Urzędzie do spraw Działalności Gospodarczej w miejscu, gdzie prowadzona będzie działalność. Osoby zagraniczne mogą prowadzić działalność gospodarczą na takich samych zasadach jak osoby krajowe, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.

Prawo do prowadzenia działalności na Słowacji osoba zagraniczna nabywa z dniem wpisu przedsiębiorstwa lub jednostki organizacyjnej do rejestru handlowego.

UWAGA REJESTRACJA VAT

Zagraniczni podatnicy są zobowiązani do rejestracji dla potrzeb VAT przed rozpoczęciem działalności opodatkowanej, niezależnie od wartości transakcji podlegających opodatkowaniu VAT realizowanych w Słowacji

Do założenia spółki z ograniczoną odpowiedzialnością niezbędny jest minimalny kapitał zakładowy w wysokości 200 tys. koron słowackich (SKK). Przed złożeniem wniosku o wpis do rejestru handlowego, każdy wkład na poczet kapitału zakładowego powinien być wniesiony w wysokości co najmniej 30 proc. jego wartości. Ogólna wartość wniesionych środków na poczet kapitału musi wynosić minimum 100 tys. SKK.

Wnioski o wpis składane są na formularzach dostępnych na stronie inter-

OPŁATY REJESTRACYJNE

Za złożenie wniosku o rejestrację firmy należy uiścić opłatę:

- 20 tys. SKK – w przypadku rejestracji spółki akcyjnej,
- 10 tys. SKK – w przypadku rejestracji innej osoby prawnej,
- 5 tys. SKK – w przypadku rejestracji osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą,
- 5 tys. SKK – w przypadku rejestracji oddziałów osób prawnych,
- 1,5 tys. SKK – w przypadku rejestrowania innych zmian danych.

netowej www.or.sr.sk. Trzeba też dołączyć: umowę spółki lub akt założycielski oddziału; statut, o ile został przyjęty; pisemne oświadczenie o dokonanej wpłacie na poczet kapitału zakładowego; orzeczenie rzeczoznawcy, że wartość wkładu niepieniężnego odpowiada wartości wymaganego wkładu pieniężnego; zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej lub koncesję wydaną przez Urząd do spraw Działalności Gospodarczej; wypis z rejestru karalności osób upoważnionych do czynności prawnych w imieniu przedsiębiorstwa; pisemne oświadczenie założyciela, że nie jest jedynym wspólnikiem w więcej niż dwóch spółkach z o.o., jeżeli założycielem jest jedna osoba fizyczna; jeżeli spółkę zakłada jedna spółka z o.o., należy złożyć pisemne oświadczenie założyciela, że nie jest jednoosobową spółką z o.o.; inne dokumenty stwierdzające fakty zapisywane do rejestru handlowego.

CIT. Podlegają mu całkowite światowe dochody słowackich rezydentów. Rezydenci innych krajów podlegają opodatkowaniu na Słowacji tylko od dochodów wygenerowanych w tym kraju. Stawka podatku dochodowego od osób prawnych na Słowacji wynosi 19 proc.

Do przychodów podatkowych nie zalicza się dywidend. Z kosztów dla celów podatkowych należy wyliczyć podatki zapłacone na rzecz innych podatników, kary i grzywny z wyjątkiem zapłaconych kar umownych, spisane należności (chyba że spełnione zostały określone warunki).

PIT. Rezydent podlega opodatkowaniu od całości ogólnoswiatowych dochodów. Nierezydent – wyłącznie w odniesieniu do dochodów pochodzących ze źródeł słowackich. PIT ma charakter liniowy i wynosi 19 proc. Podstawa opodatkowania jest ustalana jako całkowity przychód ze stosunku pracy powiększony o uzyskane premie i przyznane świadczenia w naturze, a pomniejszony o odliczenia od podatku.

VAT. Stawka wynosi 19 proc. Podmioty prowadzące działalność gospodarczą muszą zarejestrować się dla celów VAT, gdy obrót podatnika w ciągu 12 miesięcy przekroczy 1,5 mln SKK. Podatnicy dokonujący wewnątrzwspólnotowych nabyć towarów nie podlegają obowiązkowi rejestracyjnemu do kwoty obrotów nieprzekraczającej 420 tys. SKK.

Urząd skarbowy zobowiązany jest do zarejestrowania podmiotu w ciągu 30 dni od złożenia dokumentów rejestracyjnych. W przypadku podmiotów zagranicznych czas oczekiwania na rejestrację jest skrócony do siedmiu dni.■

→ ważne adresy

Ambasada RP w Bratisławie,
ul. Hummelova 4, 814 91 Bratislava,
tel. 00 421/2/5441 31 75,
00 421/2/5441 31 74,
www.polamb.sk
Wydział Ekonomiczno-Handlowy
Ambasady RP w Bratisławie,
ul. Zelená 6, 814 26 Bratislava,
tel. 00 421/2/5443 27 44,
00 421/2/5443 03 35,
www.weh.polamb.sk

Słowenia

Liczba mieszkańców – 2 mln PKB na 1 mieszkańca – 15 tys. euro Inflacja – 2,5 proc. Bezrobocie – 5,1 proc. Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania – konwencja między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Słowenii w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku sporządzona w Lublanie 28 czerwca 1996 r. (Dz.U. z 1998 r. nr 35, poz. 198)

Rejestracja działalności tylko w języku słoweńskim

PROCEDURY Wszystkie dokumenty wymagane do wpisu i złożenia w sądzie w związku z założeniem firmy w Słowenii muszą być oryginałami lub kopiami potwierdzonymi notarialnie. Muszą być sporządzone w języku słoweńskim lub przetłumaczone przez tłumacza przysięgłego.

Osoby, które zamierzają otworzyć w Słowenii oddział firmy, muszą załączyć wszystkie dokumenty w oryginale wraz ze słoweńskim tłumaczeniem przez tłumacza przysięgłego.

Wpis do rejestru handlowego trwa od półtora do czterech miesięcy. Każdy wpis jest publikowany w Dzienniku Ustaw. Koszty publikacji wynoszą ok. 200 euro, w zależności od długości wpisu.

Nowe przedsiębiorstwo musi uzyskać numer statystyczny w ciągu pięciu dni od rejestracji w sądzie. W wypełnianym w tym celu formularzu przedstawia się dane o kapitale, prowadzonej działalności, siedzibie itp. Należy też przedłożyć kopię rejestracji. Bez numeru identyfikacyjnego nie można rozpocząć działalności.

W terminie ośmiu dni od rejestracji w sądzie przedsiębiorstwo musi zostać zarejestrowane w urzędzie podatkowym i otrzymać numer identyfikacji podatkowej. Jednoosobowa działalność gospodarcza na własny rachunek to jedna z najprostszych form prowadzenia działalności gospodarczej w Słowenii. Taka osoba może pozostawać w stosunku pracy. Osoba rejestruje działalność w ewidencji przedsiębiorców prowadzonej przez AJPES (agencja ewidencji publicznych RS, która pełni funkcję organu rejestrującego osoby samozatrudnione; z wyjątkiem branż, w których wymagane jest specjalne zezwolenie i które regulowane są przez ustawę rzemieślnicza oraz inne specjalne przepisy). Wpisu można dokonać w urzędzie gminy lub za po-

KOSZTY REJESTRACJI

Koszty porad prawnych są wysokie i wynoszą 1,5–2 tys. euro w zależności od statusu przedsiębiorstwa. Koszty notariusza to ok. 250 euro, a tłumaczenie jednej strony przez tłumacza przysięgłego kosztuje 25 euro. Znaczek skarbowy na wpis spółki akcyjnej kosztuje 1,2 tys. euro, spółki z o.o. 550 euro, a oddziału 120 euro.

miesiące; firmę przedsiębiorcy i informacje o siedzibie; skróconą nazwę (firmę), jeżeli taką posiada; informacje o przedsiębiorcy (PESEL, NIP i dane teled adresowe); informacje o przedstawicielu (PESEL, NIP i dane teled adresowe).

Potem należy zgłosić urzędowi skarbowemu dane konieczne do rozliczeń podatkowych.

Samodzielni przedsiębiorca może prowadzić działalność gospodarczą pod swoim nazwiskiem lub pod zarejestrowaną nazwą firmy. Jest objęty podatkiem dochodowym od osób fizycznych. Koszt rozpoczęcia własnej działalności jest niewielki i zaczyna się od 6 tys. tolarów słoweńskich (1 SIT = 25 euro) w zależności od rodzaju prowadzonej działalności i kosztów uzyskania poszczególnych decyzji administracyjnych.

W Słowenii można działać jako spółka osobowa (komandytowa, jawna i cicha)

ści odpowiadają za swoje zobowiązania całym swoim majątkiem.

CIT. Rezydenci Słowenii podlegają temu podatkowi od wszystkich swoich dochodów. Rezydenci innych państw podlegają opodatkowaniu w Słowenii, jeśli prowadzą tam działalność za pośrednictwem zakładu. Dochody słoweńskich podatników są objęte 23-proc. stawką. Ma być ona stopniowo obniżana do 20 proc. w 2010 roku. Trzeba jednak podkreślić, że za podatników CIT uważani są również nierezydenci nieposiadający osobowości prawnej, którzy nie są jednocześnie podatnikami PIT, np. spółki osobowe.

PIT. Stawki zależą od wysokości dochodów. W Słowenii obowiązują stawki PIT w wysokości: 16, 33, 37, 41, 50 proc. Do źródeł opodatkowanych dochodów zalicza się głównie uzyskane z: tytułu zatrudnienia, działalności gospodarczej, działalności rolniczej i leśnictwa, własności, tytułu praw własności, a także zyski z kapitału.

VAT. Podmioty zagraniczne rozpoczynające działalność w Słowenii muszą zarejestrować się dla celów VAT. Dotyczy to tych, których obroty w ciągu ostatnich 12 miesięcy przekroczyły wartość ok. 21 tys. euro. Obowiązują dwie stawki – podstawowa 20-proc. i obniżona 8,5-proc. ■

→ ważne adresy

Ambasada RP w Lublanie,
XV Cesta, št. 18, 1000 Ljubljana,
tel. (+ 3861) 423 28 82, 423 28 83,
e-mail: ambpol.si@siol.net

Wydział Ekonomiczno-Handlowy
Ambasady RP w Lublanie,
Cesta 27 aprila 37, 1000 Ljubljana,
tel. (+ 3861) 423 14 48, 423 05 05

Wykaz tłumaczy przysięgłych:
www.sigov.si/mp/zbirke.php?url=http://www.2.gov.si/mbpol.net
(WebTolmaci) OpenView
Wykaz banków słoweńskich: www.bsi.si

Ubezpieczenie i konto

Rejestracja firmy pozwala na uzyskanie numeru ubezpieczenia socjalnego i konta, na które wpływają składki na to ubezpieczenie.

średnictwem portalu internetowego VEM (wszystko w jednym miejscu). Wpis przedsiębiorcy do ewidencji musi zawierać m.in.: określenie daty wpisu, od kiedy zamierzamy pracować na własny rachunek, która jest późniejsza od dnia złożenia wniosku, lecz nie dłuższa niż trzy

lub kapitałowa (akcyjna, z ograniczoną odpowiedzialnością, komandytowo-akcyjna). Wszystkie, z wyjątkiem spółki cichej, są osobami prawnymi. Mogą więc być właścicielami nieruchomości, zaciągać zobowiązania i uzyskiwać prawa, skarżyć lub być skarżone, a w szczególności

Szwecja

Liczba mieszkańców – 5 mln PKB na 1 mieszkańca – 24 tys. euro Inflacja – 0,9 proc. Bezrobocie – 6,2 proc. Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania – konwencja między rządem RP a rządem Królestwa Szwecji w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu podpisana w Sztokholmie 19 listopada 2004 r. (Dz.U. z 2006 r. nr 26, poz. 193)

Równość podmiotów gospodarczych

PROCEDURY Obywatele polscy i polskie osoby prawne mają prawo do zakładania w Szwecji przedsiębiorstw na warunkach równoprawnych z obywatelami szwedzkimi.

Rozpoczęcie działalności gospodarczej w Szwecji jest stosunkowo proste i może ją prowadzić: przedsiębiorca jednoosobowy, spółka prawa cywilnego, spółka handlowa, spółka komandytowa, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, a także oddział. Trzy pozostałe formy prowadzenia działalności gospodarczej – stowarzyszenie gospodarcze, fundacja oraz europejska spółka akcyjna – są rzadko wykorzystywane i raczej nie stanowią interesującej alternatywy dla inwestorów zagranicznych.

Przedsiębiorca jednoosobowy to firma prowadzona i reprezentowana przez jedną osobę i nie posiada osobowości prawnej. Przedsiębiorca odpowiada całym swym majątkiem za skutki działalności gospodarczej. Jeżeli ktoś chce podjąć się takiej pracy na zasadzie samozatrudnienia, musi uzyskać numer statystyczny oraz numer VAT. Do urzędu skarbowego

UWAGA KIEDY PŁAĆ VAT

Przedsiębiorca zagraniczny płaci w Szwecji VAT tylko w przypadku sprzedaży towarów lub usług osobom prywatnym i klientom, którzy nie są zarejestrowani jako podatnicy VAT

w Malmö (adres pocztowy: Skatteverket, Utlandsenheten, SE-205 31 Malmö, Szwecja) należy przesyłać formularz SKV 4632 – wniosek podatkowy dla przedsiębiorców zagranicznych (wypełniony w języku szwedzkim), poświadczoną kopię paszportu, zaświadczenie z urzędu podatkowego o braku zaległości podatkowych oraz z ZUS o braku zaległości w regulowaniu opłat socjalnych.

Spółka prawa cywilnego natomiast to najprostszy rodzaj spółki dwóch lub wię-

REJESTRACJA FILII

Podmioty zagraniczne mogą prowadzić działalność gospodarczą w Szwecji, tworząc oddział (filie) firmy zarejestrowanej i funkcjonującej w innym kraju. Rejestracja nie wymaga uzyskiwania zgody i jest automatyczna, jeśli wniosek spełnia wszystkie wymagania formalne.

cej osób. Nie posiada osobowości prawnej, zwykle uważa się ją za jedynie umowę pomiędzy wspólnikami w celu wykonywania działalności gospodarczej. Majątek wykorzystywany w spółce prawa cywilnego nie jest własnością spółki, lecz jednego lub kilku wspólników. Właściciele odpowiadają za długi lub straty całym własnym majątkiem.

Spółka handlowa jest najbliższa polskiej spółce jawnej. Zakładają ją i prowadzą dwie lub więcej osób prawnych bądź fizycznych. Posiada ona pewną formę osobowości prawnej i może posiadać własne aktywa i pasywa, lecz każdy ze wspólników jest solidarnie i osobno odpowiedzialny za długi i inne nabyte zobowiązania. Wspólnicy mają równe prawa do decydowania o działalności spółki, chyba że umowa stanowi inaczej. Dla dokonania rejestracji nie jest wymagany statut spółki. Koszt rejestracji: 1 tys. koron szwedzkich (SEK).

Spółka komandytowa jest pewną odmianą spółki handlowej, w której jeden lub kilku wspólników ograniczyło swe zobowiązania w umowie spółki do wysokości sumy zainwestowanej w jej działalność. Koszt rejestracji: 1 tys. SEK.

Spółka z o.o. jest rozpozszerechnoną formą działania. Tworzą ją jedna lub kilka osób fizycznych bądź prawnych. Spółka

posiada pełną osobowość prawną. Jej udziałowcy nie ponoszą osobistej odpowiedzialności za długi i zobowiązania spółki. W pewnych skrajnych okolicznościach zarząd oraz dyrektor mogą jednak zostać pociągnięci do odpowiedzialności. Rozpoczęcie działalności wymaga rejestracji w szwedzkim urzędzie rejestracji przedsiębiorstw. Koszt to 2 tys. SEK.

CIT. Stawka wynosi 28 proc. Firmy mogą odprowadzać część dochodu na rezerwy celowe, które nie są opodatkowane aż do momentu wykorzystania ich do finansowania działalności. Powszechna dostępność tego rodzaju lokat i możliwość prowadzenia rotacji tych rezerw pozwala na efektywne obniżenie stawki podatku z 28 do około 26 proc.

PIT. Na podatek dochodowy od osób fizycznych składają się podatki lokalne oraz państwowy. Stawki lokalnego są zróżnicowane, wahają się od 29 do 35 proc. dochodu podlegającego opodatkowaniu w skali rocznej, w zależności od gminy. Od dochodu objętego podatkiem powyżej 290 tys. SEK pobierane jest dodatkowo 20–25 proc. podatku państwowego. W Szwecji dochodem do opodatkowania może być dochód z pracy najemnej, pochodzący z samozatrudnienia oraz z kapitału.

VAT. Podstawowa stawka wynosi 25 proc. Obniżoną stawkę 12 proc. stosuje się np. do żywności i usług hotelowych, zaś stawką 6-proc. objęte są np.: gazety codzienne, książki, bilety wstępu na koncerty, do kina, teatru, cyrku i ZOO, transport pasażerski. Z VAT zwolnione są np.: opieka medyczna, socjalna, usługi bankowe, finansowe, edukacja. ■

→ ważne adresy

Szwedzki Urząd Rejestracji Przedsiębiorstw, Bolagsverket, 851 81 Sundsvall, Szwecja, tel. +46 60 18 40 40 (obsługa klientów), fax +46 60 12 98 40, e-mail: bolagsverket@bolagsverket.se

Dokumenty w języku szwedzkim

Wszystkie polskie dokumenty muszą być przetłumaczone przez tłumacza przysięgłego i poświadczone przez konsulat szwedzki w Polsce.

Węgry

Liczba mieszkańców – 10 mln, PKB na 1 mieszkańca – 11 tys. euro Inflacja – 6,5 proc. Bezrobocie – 7,7 proc. Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania – konwencja między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Węgierską w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku sporządzona w Budapeszcie 23 września 1992 r. (Dz.U. z 1995 r. nr 125, poz. 602 z późn. zm.)

Konieczna rejestracja w samorządzie terytorialnym

PROCEDURY Działalność gospodarcza osób fizycznych podlega rejestracji w urzędach samorządu terytorialnego, spółki wpisuje się do węgierskiego rejestru handlowego. Niektóre rodzaje działalności wymagają koncesji, o które należy się postarać przed rejestracją.

Na Węgrzech działalność gospodarczą mogą prowadzić osoby fizyczne, spółki bez osobowości prawnej oraz spółki posiadające osobowość prawną. Osoby fizyczne rejestrują działalność gospodarczą w jednostkach samorządu gospodarczego. Spółki nieposiadające osobowości prawnej występują w dwóch formach – jawna i komandytowa.

Wspólnikami spółki jawnej mogą być zarówno osoby fizyczne, jak i prawne. Wspólnicy, jeśli są osobami fizycznymi, najczęściej osobiście świadczą pracę i wspólnie prowadzą działalność gospodarczą. Na Węgrzech nie istnieją wymogi ustawowe dotyczące wartości kapitału zakładowego lub wysokości wkładów wnoszonych do spółki jawnej i komandytowej, a zysk dzielony jest proporcjonalnie do objętych w zamian za wkłady udziałów kapitałowych.

Spśród spółek z osobowością prawną najpopularniejsza jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Jest spółką kapitałową, która odpowiada za swoje zobowiązania do wysokości majątku spółki, a wspólnicy do wysokości swoich udziałów. Może być jednoosobowa. Minimalna wartość kapitału założycielskiego wynosi 3 mln forintów węgierskich (HUF). Na konto bankowe należy wpłacić 30 proc. kapitału zakładowego – nie mniej niż 1 mln HUF. Pozostała część kapitału może zostać wniesiona w formie niepieniężnej. Udziały wspólników mogą być różnej wielkości, ale wartość jednego udziału nie może być niższa niż 100 tys. HUF. W przypadku spółki jednoosobowej na konto należy wpłacić pełną kwotę kapitału założycielskiego.

Kapitał akcyjny dla spółek akcyjnych (drugiej formy spółek z osobowością prawną) wynosi 20 mln HUF. Na konto bankowe należy wpłacić 30 proc. kapita-

PODATEK EVA

Na Węgrzech obowiązuje uproszczony tryb rozliczania się z podatku od osób prawnych, w skrócie EVA. Podatek EVA można wybrać, jeżeli w roku wyboru, jak też w roku poprzedzającym wybór prowadzona była działalność gospodarcza. W przypadku spółek EVA nie może być wybrany, jeżeli spółka przekształciła się lub jeżeli w szereg jej członków wstąpiła osoba posiadająca ponad 50 proc. udziałów. Jeżeli osoba prowadząca indywidualną działalność gospodarczą posiada ponad 10 proc. udziałów w spółce i spółka ta wybierze podatek EVA, to osoba ta nie może być podatnikiem EVA. Podatek EVA może być wybierany tylko przez te spółki, które nie posiadają udziałów w innych spółkach o osobowości prawnej lub bez osobowości prawnej.

W zakładowego – nie mniej niż 10 mln HUF. Pozostała część kapitału może zostać wniesiona w formie niepieniężnej. Spółka akcyjna może istnieć jako spółka jednoosobowa.

Wszystkie spółki muszą być wpisane do węgierskiego rejestru handlowego, który jest prowadzony przez odpowiednie wydziały w sądach. Do rejestracji niezbędny jest statut spółki oraz dokument bankowy potwierdzający założenie konta. Jeżeli działalność prowadzona w spółkach wymaga posiadania zezwolenia lub koncesji, spółka musi ją uzyskać przed rozpoczęciem działalności.

Należy też uzyskać REGON w Głównym Urzędzie Statystycznym, numer ewidencyjny podatnika, numer węgierskiego ZUS, a także zarejestrować się w odpowiedniej organizacji samorządu gospodarczego. Opłata za zarejestrowanie wynosi 2 proc. kapitału zakładowego, jednak nie mniej niż 60 tys. HUF i nie więcej niż 600 tys. HUF. Koszt opublikowania w oficjalnym dzienniku rządowym informacji o powstaniu spółki wynosi 20 tys. HUF.

CIT. Stawka tego podatku wynosi na Węgrzech 16 proc.

PIT. Działalność gospodarcza osób fizycznych podlega rejestracji w urzędach samorządu terytorialnego, spółki wpisuje się do węgierskiego rejestru handlowego. Koszt rejestracji jednoosobowej działalności ok. 30 tys. forintów, spółki od 100 tys. do 600 tys. forintów. Stawka PIT wynosi od 18 do 35 proc., a składka na ubezpieczenie społeczne – 29 proc.

VAT. Stawka wynosi 25 proc. Każdy przedsiębiorca rozpoczynający działalność na Węgrzech musi zarejestrować się dla potrzeb VAT. Trzeba to zrobić przed pierwszą czynnością opodatkowaną. Po złożeniu odrębnego formularza rejestracyjnego uzyskuje się numer identyfikacyjny VAT UE dla dokonywania transakcji wewnątrzwspólnotowych.■

→ ważne adresy

Ambasada RP w Budapeszcie,
1068 Budapest, Városligeti fasor 16,
tel. (36 1) 351 13 00, 351 13 01, 351 13 02,
fax 351 17 22,

e-mail: info@polishemb.hu, central@polishemb.hu, www.lengyelorszag.hu
Wydział Ekonomiczno-Handlowy
Ambasady RP w Budapeszcie,
1143 Budapest, Stefánia út 65,
tel. (+36 1) 251 46 77, fax 252 92 89,
e-mail: ambpl-wef@axelero.hu,
www.ambpl-weh.org.hu

Blokada konta

Konto bankowe spółki jest zablokowane do momentu złożenia jej dokumentów do sądu rejestrowego.

Równe szanse dla wszystkich

PROCEDURY Prowadzenie działalności gospodarczej w Wielkiej Brytanii może przybierać różne formy. Najprostszą jest jednoosobowa działalność gospodarcza. Wymaga rejestracji w ramach samozatrudnienia.

Podjęcie działalności w ramach samozatrudnienia nie wyklucza możliwości podjęcia zatrudnienia na podstawie umowy o pracę. Za zobowiązania powstałe w wyniku działalności osoba samozatrudniona odpowiada całym swoim majątkiem. Osoby samozatrudnione opodatkowane są podatkiem od osób fizycznych.

Spółka partnerska z kolei to wspólna działalność dwóch lub więcej osób samozatrudnionych. Partnerzy wspólnie zarządzają spółką, solidarnie odpowiadają za zobowiązania powstałe w wyniku prowadzenia działalności całym swoim majątkiem oraz partycypują w podziale zysku. Spółka partnerska z ograniczoną odpowiedzialnością to forma pośrednia pomiędzy spółką kapitałową a spółką partnerską. Partnerzy partycypują w zyskach i obowiązkach, natomiast odpowiedzialność za zobowiązania spółki ograniczona jest do wysokości wniesionych wkładów oraz udzielonych poręczeń. Te spółki rejestrowane są przez Companies House (urząd rejestrowy).

UWAGA ODDZIAŁ

Polska spółka kapitałowa może otworzyć na terenie Wielkiej Brytanii oddział – branch. Podmioty nieposiadające osobowości prawnej w Polsce mogą tam zarejestrować tzw. place of business. Jest to także forma prawna dostępna dla spółek kapitałowych, jeśli ich działalność na terenie Wielkiej Brytanii ma mieć formę jedynie przedstawicielstwa lub planowany zakres działalności nie wymaga rejestracji oddziału

Ich rejestracja jest droższa i bardziej skomplikowana niż spółki partnerskiej. Jej prowadzenie nakłada także na partnerów dodatkowe obowiązki, np. składanie dokumentów finansowych do Companies House. Ta forma prawna wykorzystywana jest do prowadzenia firm prawniczych czy audytorskich.

SKALA PIT

Wysokość dochodu do opodatkowania w 2006/2007 (w GBP)	Stawka podatku (w proc.)
do 5035	0
5035 – 7125	10
7126 – 37 435	22
powyżej 37 435	40
Wysokość dochodu do opodatkowania w 2007/2008 (w GBP)	Stawka podatku (w proc.)
do 5225	0
5225 – 7375	10
7376 – 38 525	22
powyżej 38 525	40

Osobowość prawną mają spółki kapitałowe. Ich finanse są odrębne od finansów właścicieli spółki – udziałowcy/akcjonariusze odpowiadają za zobowiązania powstałe w wyniku działalności do wysokości wniesionych wkładów. Spółki te rejestrowane są w Companies House. Objęte są także obowiązkiem audytowania sprawozdań finansowych oraz przysyłania odpowiednich danych na temat sytuacji finansowej.

W przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie istnieje wymóg co do minimalnej wysokości kapitału założycielskiego. W ramach spółek z o.o. rozróżniamy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością do wysokości wniesionych wkładów oraz spółki z ograniczoną odpowiedzialnością do wysokości gwarancji. Te ostatnie są formą prawną zarezerwowaną dla określonych organizacji, np. charytatywnych.

Natomiast dla spółki akcyjnej wymóg minimalnego kapitału wynosi 50 tys. funtów brytyjskich (GBP).

CIT. Stawka wynosi 30-proc. Jeżeli dochód do opodatkowania nie przekracza w danym okresie rozliczeniowym 300 tys. funtów, stawka wynosi 19 proc.

PIT. Dochody pracownicze są opodatkowane według skali podatkowej.

VAT. Większość towarów i usług jest obciążona stawką podstawową 17,5 proc.

oraz 5 proc. w przypadku np. paliw i energii dostarczanych na terenie Anglii dla domów i instytucji charytatywnych. Stawkę 0 proc. stosuje się np. do większości produktów żywnościowych, budownictwa, ubrań dla dzieci, samochodów przystosowanych do potrzeb inwalidów, transportu publicznego i książek. Rejestracja dla celów VAT zajmuje od trzech do pięciu tygodni. Za jej brak płaci się kary.■

→ ważne adresy

Ambasada RP w Londynie,
7 Portland Place, Londyn W1B 1JH,
tel. 0 044 870 774 2700,
tel. 0 044 207 291 35 75
lub 0 044 207 291 35 76,
e-mail: polishembassy@polishembassy.org.uk
Companies House,
PO BOX 29019, 21 Bloomsbury Street,
London WC1B 3XD,
tel. +44 (0) 870 333 3636,
tel. +44 (0) 29 2038 0900,
www.companieshouse.gov.uk
Business Link – rządowa organizacja zajmująca się wspieraniem rozwoju przedsiębiorczości: www.businesslink.gov.uk
Urząd skarbowy (HM Revenue and Customs): www.hmrc.gov.uk

Włochy

Liczba mieszkańców – 58 mln PKB na 1 mieszkańca – 23 tys. euro Inflacja – 2,0 proc. Bezrobocie – 6,2 proc. Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania – umowa między rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a rządem Republiki Włoskiej w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania z 21 czerwca 1985 r. (Dz.U. z 1989 r. nr 62, poz. 374)

Nowy podatek na cele specjalne

PROCEDURY W 2007 roku we Włoszech został wprowadzony podatek dla celów specjalnych, dochodu z którego mają być pokrywane wydatki na roboty publiczne. Jego wysokość wynosi maksymalnie 0,05 proc.

Cudzoziemiec, który chce prowadzić we Włoszech działalność na zasadzie samozatrudnienia w sektorze przemysłowym, rzemieślniczym czy handlowym, działalność zawodową na własny rachunek, zamierzający założyć spółkę kapitałową czy też osobową lub sprawować funkcje w zarządzie istniejącej spółki, powinien spełniać wymogi etyczne i zawodowe zgodnie ze stawianymi obywatelom włoskim oraz spełniać warunki, które upoważniają do wpisu na listy zawodowe.

Powinien także zwrócić się do urzędu, w którego kompetencjach jest wydawanie odpowiednich koncesji i zezwoleń lub sprawdzanie wymogów potrzebnych do prowadzenia działalności, np. do izby handlowej, jeśli chodzi o wpisanie do rejestru handlowców, do urzędu gminnego w przypadku działalności handlowej, która wymaga tylko zarejestrowania w gminie, do urzędu policji administracyjnej w przypadku agencji reklamowej, do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w przypadku agencji pośrednictwa pracy itp. Należy także wystąpić o wydanie zaświadczenia o niezbędnych do prowadzenia planowanej działalności warunkach i środkach materialnych.

UWAGA NOWY PODATEK

Dochody osiągnięte we Włoszech podlegają lokalnemu podatkowi od czynności produkcyjnych. Dla firm produkcyjnych wynosi on 4,25 proc.

W przypadku samozatrudnienia, należy także posiadać odpowiednie warunki mieszkaniowe udokumentowane umową zakupu lub wynajmu.

Konieczne jest także uzyskanie numeru identyfikacji podatkowej oraz numeru dla celów VAT, rejestracji dla celów ubezpieczeniowych w INPS (odpowiednik ZUS) lub w branżowej kasie ubezpieczeniowej oraz wizyta na policji z dokumentami upoważniającymi do prowadzenia działalności dla uzyskania karty pobytowej pracy. Kartę powinna wydać w terminie

SKALA PODATKOWA NA 2007 ROK*

Dochód ponad	Do	Stawka podatkowa
0 euro	15 000 euro	23 proc.
15 001 euro	28 000 euro	27 proc.
28 001 euro	55 000 euro	38 proc.
55 001 euro	75 000 euro	41 proc.
75 001 euro		43 proc.

* Wskazane stawki nie zawierają podatku regionalnego (maks. 1,4 proc.), komunalnego (maks. 0,8 proc.) i specjalnego (maks. 0,05 proc.).

do 120 dni. Do tego czasu można działać na podstawie tymczasowego pozwolenia.

Działalność we Włoszech można prowadzić w formie: spółki kapitałowej, osobowej oraz firmy jednoosobowej.

Najpopularniejsza wśród firm średniej wielkości jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Jej kapitał jest podzielony na udziały, a odpowiedzialność udziałowców ograniczona do wysokości wniesionego kapitału. Minimalny kapitał to 10 tys. euro, z których jedna trzecia musi być wpłacona przy rejestracji. Wkład kapitału może być pieniężny lub w aporcje. Wartość aportu jest wyceniana przez rzeczoznawcę, który z reguły jest przysięgłym rewidentem księgowym wyznaczonym przez sąd. W spółce z o.o. musi być przynajmniej dwóch udziałowców (z wyjątkiem – spółki jednoudziałowej). Konieczny jest także numer fiskalny, tzw. codice fiscale.

Wśród większych spółek najpopularniejszą jest spółka akcyjna. Odpowiedzialność akcjonariuszy jest ograniczona do wniesionego kapitału. Jej kapitał minimalny to 100 tys. euro, z których 30 proc. musi być wpłacone przy rejestracji; bezpośrednio lub przez subskrypcję publiczną. Wkład kapitału może być pieniężny lub w aporcje. Istnieją również spółki komandytowe akcyjne, ale forma ta jest rzadko spotykana.

CIT. Stawka wynosi 33 proc. Podstawę opodatkowania stanowi co do zasady wynik księgowy skorygowany o przychody wolne od opodatkowania i koszty niestanowiące kosztów uzyskania przy-

chodów, określone wyłączenia oraz stopy podatkowe z lat ubiegłych.

PIT. Do podstawy opodatkowania PIT wliczane są m.in. dochody z tytułu zatrudnienia, działalności gospodarczej, z wykonywania wolnych zawodów, z wynajmu nieruchomości, kapitałowe.

VAT. Podatnicy muszą się zarejestrować dla celów VAT i otrzymać numer identyfikacyjny VAT. Podstawowa stawka wynosi 20 proc., a zredukowane – 10 i 4 proc. ■

→ ważne adresy

Ambasada RP Wydział
Ekonomiczno-Handlowy,
00198 Roma, via Olona 2/4,
tel. 0039 06 854 11 28 lub 06 854 81 89,
fax 0039 06 855 33 91,
e-mail: info@infopolonia.it,
www.infopolonia.it
Ambasada Włoch w Warszawie,
pl. Dąbrowskiego 6,
tel. +48 22 826 34 71,
fax +48 22 827 85 07

Dodatek przygotowały:
Ewa Ciechanowska, Ewa Matyszevska

Wydawca: Grupa Wydawnicza INFOR S.A.
ul. Okopowa 58/72, 01-042 Warszawa
© Copyright Grupa Wydawnicza INFOR S.A.

Bezpłatny dodatek do Gazety Prawnej
ISSN 978-83-7440-082-4

Aktywny Wypoczynek w Świnoujściu

INFORMATOR

poleca **ARKA** Pensjonat